

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Realizace Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko v kontextu Strategie
rozvoje Moravskoslezského kraje

Implementation of Regional Operational Programme NUTS II Moravia Silesia in the Context
of Moravian-Silesian Region Development Strategy

Student:
Vedoucí diplomové práce:

Bc. Hana Vrublová
Ing. Lukáš Melecký

Ostrava 2012

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra evropské integrace

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Hana Vrublová**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6210T004 Eurospráva
Specializace: 00 Eurospráva
Téma: **Realizace Regionálního operačního programu NUTS II
Moravskoslezsko v kontextu Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje
Implementation of Regional Operational Programme NUTS II Moravia
Silesia in the Context of Moravian-Silesian Region Development
Strategy**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. ROP Moravskoslezsko jako součást politiky soudržnosti EU v ČR
 3. Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje a socioekonomická analýza regionu soudržnosti Moravskoslezsko
 4. Analýza dopadu realizace ROP NUTS II Moravskoslezsko na naplňování Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

HÁJEK, Oldřich a Jiří NOVOSÁK. *Kohezní politika v širších souvislostech*. Žilina: Georg, 2010. ISBN 978-80-89401-19-2.

AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ. *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016*. Ostrava: ARR, 2008. 70 s.

ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO. *Regionální operační program regionu soudržnosti Moravskoslezsko 2007 – 2013*. Ostrava: ÚRR MS, 2010. 179 s.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

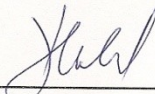
Vedoucí diplomové práce: **Ing. Lukáš Melecký**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 27.04.2012

prof. Ing. Karel Skokan, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením Ing. Lukáše Meleckého. V seznamu použité literatury uvádím veškeré knihy a elektronické zdroje, které byly při tvorbě diplomové práce použity.

Děkuji za odbornou pomoc a věnovaný čas při tvorbě diplomové práce jejímu vedoucímu Ing. Lukáši Meleckému.

V Ostravě dne 27. dubna 2012

.....
Bc. Hana Vrublová

Obsah

1 Úvod.....	5
2 ROP Moravskoslezsko jako součást politiky soudržnosti EU v ČR	7
2.1 Teoretická východiska politiky soudržnosti EU.....	7
2.1.1 Vymezení soudržnosti a cíle kohezní politiky.....	7
2.1.2 Nejvýznamnější etapy vývoje kohezní politiky EU	10
2.1.3 Nástroje politiky soudržnosti EU	12
2.1.4 Legislativní rámec politiky soudržnosti	15
2.2 Programový rámec politiky soudržnosti EU v ČR.....	18
2.2.1 Struktura programových dokumentů v ČR.....	18
2.2.2 Operační programy v ČR v 2007 – 2013.....	21
2.3 Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko.....	29
2.3.1 Vznik Regionálního operačního programu Moravskoslezsko.....	29
2.3.2 Globální a specifické cíle ROP MS.....	30
2.3.3 Prioritní osy ROP MS.....	31
2.3.4 Vazby ROP MS na strategické programové dokumenty ČR a EU	32
2.3.5 Implementační struktura ROP MS	33
2.3.6 Auditní a kontrolní orgán	35
2.3.7 Finanční řízení programu	37
3 Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje a socioekonomická analýza regionu soudržnosti Moravskoslezsko.....	40
3.1 Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje.....	40
3.1.1 Obecná charakteristika dokumentu	40
3.1.2 Rámcová struktura Strategie rozvoje.....	42
3.1.3 Globální strategické cíle Strategie.....	43
3.1.4 Realizace Strategie rozvoje	49
3.2 Socioekonomická analýza Moravskoslezského kraje.....	49
3.2.1 Obyvatelstvo.....	50
3.2.2 Občanská vybavenost a bydlení	50
3.2.3 Ekonomika a podnikání.....	51
3.2.4 Trh práce a nezaměstnanost.....	52
3.2.5 Dopravní obslužnost.....	52
3.2.6 Technická infrastruktura.....	53
3.2.7 Životní prostředí.....	53
3.3 SWOT analýza Moravskoslezského kraje.....	54
3.3.1 Silné stránky (S)	54
3.3.2 Slabé stránky (W).....	55
3.3.3 Příležitosti (O)	55

3.3.4 Hrozby (T).....	56
3.4 Hlavní bariéry rozvoje kraje	57
3.4.1 Podnikání a ekonomika	57
3.4.2 Lidské zdroje	60
3.4.3 Území	62
4 Analýza dopadu realizace ROP NUTS II Moravskoslezsko na naplňování Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016	64
4.1 Komparativní analýza cílů Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko s cíli Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016.....	65
4.2 Komparativní analýza indikátorové soustavy Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko a Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016	68
4.2.1 Indikátory kontextu	68
4.2.2 Indikátory pro sledování vlivu na životní prostředí.....	71
4.2.3 Indikátory dopadu.....	73
4.2.4 Shrnutí dílčích výsledků analýzy.....	73
4.3 Analýza finančního pokroku realizace Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko.....	73
4.3.1 Realizace Prioritní osy 1	75
4.3.2 Realizace Prioritní osy 2.....	76
4.3.3 Realizace Prioritní osy 3.....	77
4.3.4 Realizace Prioritní osy 4.....	78
4.3.5 Realizace Prioritní osy 5.....	78
4.3.6 Shrnutí dílčích výsledků analýzy.....	79
4.4 Analýza věcného pokroku realizace Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko.....	80
4.4.1 Naplňování indikátorů prioritní osy 1	80
4.4.2 Naplňování indikátorů prioritní osy 2	83
4.4.3 Naplňování indikátorů prioritní osy 3	86
4.4.4 Naplňování indikátorů prioritní osy 4	89
4.4.5 Naplňování indikátorů prioritní osy 5	90
4.5 Vyhodnocení naplňování Strategie rozvoje prostřednictvím projektů spolufinancovaných z Regionálního operačního programu	92
4.5.1 Analýza podpořených projektů ROP vzhledem k specifickým cílům Strategie.....	92
4.5.2 Shrnutí dílčích výsledků analýzy.....	97
5 Závěr.....	98
Seznam použité literatury	100

1 Úvod

Evropská unie usiluje politikou hospodářské a sociální soudržnosti o snižování rozdílů v úrovni rozvoje regionů jednotlivých členských zemí. Méně rozvinuté regiony mají možnost získat nemalé finanční prostředky prostřednictvím čerpání pomoci z fondů EU. Získávání finančních prostředků v rámci politiky soudržnosti EU je v České republice realizováno prostřednictvím soustavy programových dokumentů a k tomu nezbytného institucionálního zajištění.

Každý členský stát EU si u Evropské komise vyjednal operační programy, jejímž prostřednictvím žádá o finanční podporu na konkrétní projekty. Kromě tematických operačních programů si Česká republika vyjednala také vznik 7 regionálních operačních programů. Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko je určen pro území Moravskoslezského kraje a byl schválen Evropskou komisí v prosinci 2007. Zaměřuje se na zlepšení infrastruktury, zvýšení prosperity regionu, zkvalitnění prostředí měst i venkova a zlepšení životních podmínek v kraji.

Dalším významným strategickým dokumentem Moravskoslezského regionu je Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009–2016, která vznikla v roce 2008, aby reagovala na nové potřeby a podmínky, ve kterých se kraj nacházel. Dalším z důvodů zpracování Strategie bylo získat rámec pro strategické rozhodování, které by vedlo k požadovaným změnám v regionu.

Cílem diplomové práce je analýza dopadu Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko na naplňování Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016 a zhodnocení finančního a věcného pokroku realizace ROP MS.

Diplomová práce vychází z hypotézy, že se Regionální operační program Moravskoslezsko podílí minimálně z 50 % na naplňování stanovených specifických cílů Strategie rozvoje. Zároveň hypotéza práce vychází z předpokladu, že indikátory dopadu a kontextu ROP Moravskoslezsko jsou alespoň z poloviny shodné s indikátory ve Strategii.

Teoretická část práce vychází z deskriptivního přístupu, který je založen na rozboru existujících systémů a dokumentů. V praktické části byla jako hlavní metoda použita analýza a syntéza dat.

Z hlediska struktury je diplomová práce rozdělena do tří obsahových kapitol, které jsou dále členěny na podkapitoly dvojí úrovně. První kapitola je věnována úvodu diplomové práce. Následující druhá kapitola je zaměřena na ROP Moravskoslezsko jako součást politiky soudržnosti EU v ČR. Představuje teoretická východiska politiky soudržnosti a její programový rámec na období 2007 – 2013. Ve třetí části kapitoly je podrobně přiblížen Regionální operační program Moravskoslezsko – jeho vznik, cíle, prioritní osy, implementační struktura a vazby na další programové dokumenty ČR a EU.

Třetí kapitola charakterizuje Strategii rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016 i její aktualizovanou verzi na léta 2009 – 2020. V první podkapitole je přiblížen její vznik, rozvojová vize, rámcová struktura, realizace a monitoring. Druhá podkapitola je věnována socioekonomické analýze Moravskoslezského kraje, na níž navazuje SWOT analýza kraje a identifikované hlavní bariéry rozvoje.

Ve čtvrté kapitole je identifikována provázanost ROP Moravskoslezsko a Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016. Nejprve je provedena komparativní analýza cílů a indikátorových soustav obou dokumentů. Na ně navazuje analýza finančního a věcného pokroku realizace ROP MS, tedy naplňování indikátorů prioritních os. Stěžejní, pátá podkapitola se zabývá vyhodnocením dopadu realizace ROP NUTS II Moravskoslezsko na naplňování Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016.

Veškeré informace uvedené v této diplomové práci byly čerpány z odborné literatury, statistik Českého statistického úřadu, monitorovacích zpráv vypracovávaných Ministerstvem pro místní rozvoj ČR, dokumentů vydávaných Agenturou pro regionální rozvoj, Úřadem Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko a webových stránek jednotlivých institucí a Evropské komise. Nezbytný zdrojem dat byly také Regionální operační program Moravskoslezsko a Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje.

2 ROP Moravskoslezsko jako součást politiky soudržnosti EU v ČR

Teoretická východiska politiky soudržnosti EU

Politika hospodářské a sociální **soudržnosti** EU je zaměřena na podporu celkového harmonického rozvoje regionů v EU. Cílem je snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje jednotlivých regionů. Cíle kohezní politiky reagují na potřeby stávajících a přistupujících členů. Tato politika bývá rovněž nazývána regionální politikou, strukturální politikou, politikou soudržnosti nebo kohezní politikou.

Evropská unie vytvořila systém nástrojů a finančních zdrojů, které umožňují postupně snížit **disparity** mezi evropskými regiony. Rozdíly v hospodářské a sociální úrovni regionů jsou doprovázeny vysokou nezaměstnaností a nízkými příjmy a vznikají v důsledku nevhodných hospodářských struktur.

Kohezní politika patří mezi tzv. **koordinované politiky** EU. To znamená, že členské státy přenesly své rozhodovací pravomoci částečně na orgány EU. Toto vymezení politiky vychází ze zakládajících smluv, přičemž v současné době je v souladu s principem subsidiarity tak, jak je vymezen v *Lisabonské smlouvě*.¹

Vymezení soudržnosti a cíle kohezní politiky

Soudržnost v EU je **jedinečný koncept**, který usiluje o snižování zaostalosti znevýhodněných regionů a vyrovnaní úrovní rozvoje ostatních regionů. Zahrnuje v sobě **solidaritě** a **spolupráci** na úrovni Unie.

Soudržnost je pojem, který nemá danou přesnou definici, ale jeho koncepci jasně určuje politika hospodářské a sociální soudržnosti. „*Je to stav, kdy disparity mezi různými regiony nebo státy v rámci EU jsou politicky a společensky snesitelné či přijatelné.*“² Aby bylo možné dosáhnout zmenšení nerovností, je nutné sledovat cíl soudržnosti. Tím je vyvážený rozvoj v rámci EU, při kterém dochází ke snižování strukturálních rozdílů mezi regiony a k podpoře rovných příležitostí pro všechny.

¹ BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ. *Strukturální politika Evropské unie*. Praha: C. H. Beck, 2009. 181 s. ISBN 978-80-7400-111-6, s. 24.

² MOLLE Willem. *European Cohesion Policy*. London: Routledge, 2007. ISBN 0-415-43811-X.

EU rozlišuje tři dimenze soudržnosti:

- Hospodářská soudržnost se dá vyjádřit snižováním disparit mezi úrovněmi rozvoje různých regionů pomocí ekonomických ukazatelů.
- Sociální soudržnost se soustřeďuje na dosahování cílů v nezaměstnanosti, v sociálním začleňování a ve vzdělávání.
- Územní soudržnost je doplňkovým pojmem k hospodářské a sociální soudržnosti EU. Koncept územní soudržnosti rozvíjí vyvážený a udržitelný rozvoj a vyjadřuje poskytování rovných příležitostí pro všechny občany EU bez ohledu na místo, kde žijí.³

Mezi zeměmi Evropské unie existují velké nerovnosti, přestože je jednou z nejbohatších oblastí světa. Cílem **politiky hospodářské a sociální soudržnosti** je tedy pomáhat všem regionům při dosahování jejich plného potenciálu, zlepšovat konkurenceschopnost a zaměstnanost na regionální úrovni pomocí investic do oblastí s vysokým potenciálem růstu co nejrychleji zvýšit životní úroveň v zemích, které se k EU připojily mezi posledními, na průměr EU.

Podle *Smlouvy o Evropské unii*, která je součástí Lisabonské smlouvy si Unie dává za cíl podporovat hospodářskou, sociální a územní soudržnost a solidaritu mezi členskými státy.

Smlouva o fungování Evropské unie uvádí regiony, kterým je věnována zvláštní pozornost při podpoře rozvoje. Jedná se o venkovské regiony, oblasti postižené průmyslovými přeměnami a regiony, které jsou závažně znevýhodněny přírodními nebo demografickými podmínkami. S tím také souvisí různé příčiny regionálních nerovností. Patří mezi ně například dlouhodobé znevýhodnění v důsledku **zeměpisné odlehlosti regionu**, nedávné **sociální a hospodářské změny**, bývalý systém centrálně plánovaného hospodářství a další. Dopad těchto znevýhodnění pak můžeme spatřit v sociálním úpadku v dané oblasti, v nekvalitním školství, infrastruktuře, vyšší nezaměstnanosti a podobně.⁴

³ MOLLE Willem, ref. 2.

⁴ BURDEK Ladislav. *Evropské právo - základní dokumenty ve znění Lisabonské smlouvy*. Ostrava: Sagit, 2010. 301 s. ISBN 978-80-7208-785-3.

Cíle politiky soudržnosti pro současné období 2007 – 2013 jsou obsaženy v *Nařízení Rady č. 1083/2006*, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení Nařízení Rady č. 1060/1999.

První cíl – *Konvergence* je určen pro urychlení sbližování nejméně rozvinutých regionů a členských států. Je určen pro regiony NUTS II, které splňují dvě podmínky. Na úrovni státu nesmí hrubý národní důchod na obyvatele být v rozhodném období vyšší než 90 % průměru Evropské unie a na úrovni regionů je podpora určena pro regiony, kde hrubý národní produkt na obyvatele je nižší než 75 % HDP Unie. Tento cíl se týká 84 regionů v 18 členských zemích, dalších 16 regionů se nachází v tzv. fázi phasing-out. To jsou oblasti, které převyšují hranici 75% průměrného HDP EU jen díky statistickému efektu v souvislosti s přistoupením nových států v letech 2004 a 2007. Mezi opatření prvního cíle se řadí investice do hmotného i lidského kapitálu, rozvoj inovací a znalostní společnosti, růst kvality životního prostředí, zlepšování schopnosti adaptace na ekonomické a sociální změny a lepší výkonnost institucionální správy.

Druhý cíl – *Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost* se vztahuje na regiony, které nespadají pod cíl *Konvergence*. V těchto regionech je pomocí podpory posilována konkurenceschopnost a atraktivita včetně posílení zaměstnanosti. Stejně jako v Cíli 1, i v tomto cíli jsou opatření zaměřena na investice do hmotného a lidského kapitálu, rozvoj inovací a rozvoj znalostní společnosti a podnikání, ochrana životního prostředí a navíc zvyšování dostupnosti trhu práce, adaptace pracovních sil a podniků na změněné podmínky a dostupnost a rovnost v přístupu na trh pro všechny osoby. V rámci tohoto cíle jsou rovněž definovány výše zmíněné znevýhodněné oblasti.

Třetí cíl – *Evropská územní spolupráce* je zaměřen na posílení spolupráce v příhraničních oblastech prostřednictvím společných místních a regionálních iniciativ, na posílení nadnárodní spolupráce a na posílení meziregionální spolupráce a výměnu zkušeností na vhodné územní úrovni. Podpora je poskytována na úrovni NUTS III pro všechny regiony v blízkosti pozemských hranic a pro všechny regiony NUTS III podél mořských hranic, vzdálených od sebe maximálně 150 km. K předchozím cílům je doplňkový, protože pokrývá oblasti začleněné buď do prvního, nebo do druhého cíle.

Nejvýznamnější etapy vývoje kohezní politiky EU

Kohezní politika má své nezastupitelné místo v procesu evropské integrace. O kohezní politice hovoříme teprve od 80. let, kdy došlo k **reformě regionální politiky**.

Regionální a strukturální politika EU

V souvislosti s plány na vytvoření společného trhu a evropské měnové unie v 60. letech 20. století se začalo diskutovat o zvyšujících se regionálních rozdílech a tedy i o vzniku evropského rámce politiky pro vyrovnání negativních prostorových dopadů prohlubující se evropské integrace. V reakci na stále jasnější úvahy o společném trhu a EMU byl v roce 1969 představen návrh na vytvoření *Evropského fondu pro regionální rozvoj* (ERDF). Po prvotních nepříliš pozitivních ohlasech došlo ke změně při přistoupení Velké Británie, Irska a Dánska do EHS v roce 1973. I přes vytvoření ERDF v roce 1975 byla i nadále regionální politika odpovědností národních států a ke spolufinancování regionálních projektů sloužily relativně omezené evropské finanční zdroje.

Utváření politiky soudržnosti EU

Definitivní evropský rámec získala regionální politika teprve reformou z druhé poloviny 80. let. V té době byl přijat *Jednotný evropský akt* (SEA), který zavedl koncept hospodářské a sociální soudržnosti. Byl potvrzen zájem zemí EHS o harmonický vývoj jako celku, byl zmíněn cíl snižovat rozdíly mezi regiony, členské státy byly vyzvány k provádění svých hospodářských politik se zohledněním cílů soudržnosti. Hlavními motivy k reformě strukturálních fondů jako hlavního nástroje kohezní politiky bylo primárně jižní rozšíření EHS, které zvýšilo počet obyvatel žijících v zemích s ekonomickou úrovní pod 50 % HDP *Evropského hospodářského společenství* (EHS).

Utváření kohezní politiky se týkalo nejen posílení myšlenky hospodářské a sociální soudržnosti a navýšení rozpočtu určeného pro regionální politiku, ale také zavedení **principů** koncentrace, adicionality, programování a partnerství. Finanční nástroje byly rozděleny podle požadavku návratnosti na strukturální fondy a finanční prostředky poskytované formou půjčky. Byl také zaveden koncept *iniciativ Společenství*, v jehož rámci jsou financovány aktivity s evropským významem. V programovém období 1989 – 1993 byly nejštědrěji financovány iniciativy zaměřené na přeshraniční spolupráci, na ochranu životního prostředí, na rozvoj venkova a na vědu, výzkum a inovace.

V *Maastrichtské smlouvě* (1993) byl zopakován význam kohezní politiky a byla zařazena mezi cíle EU. Obsah článků smlouvy přinesl nové prvky ve srovnání s obsahem SEA. Venkovské oblasti byly zmíněny ve vztahu k zaostávajícím regionům, Komise dostala úkol každé tři roky předkládat zprávu o pokroku dosaženém při upevňování hospodářské a sociální soudržnosti a Rada dostala za úkol zřídit do konce roku 1993 *Fond soudržnosti* (CF). K *Maastrichtské smlouvě* byl připojen *Protokol o hospodářské a sociální soudržnosti*, který mimo jiné definoval příjemce podpory *Fondu soudržnosti*, jimiž jsou členské státy, které nedosahují 90 % HNP průměru EU. Protokol také položil důraz na potřebu vyšší flexibility strukturálních fondů. Změny z roku 1993 byly tedy jen omezené včetně zachování vysokého počtu iniciativ Společenství. Nejvýznamnější změnou bylo vytvoření Výboru regionů v roce 1994. Jeho úkolem je zastupovat regionální a místní vlády na evropské úrovni.

Agenda 2000

Evropská komise reagovala na výzvy ohledně plánovaného rozšíření EU o deset států v dokumentu *Agenda 2000* z roku 1997. V případě kohezní politiky doporučovala klást důraz na stabilitu a efektivnost výdajů. Pro zvýšení efektivity spatřovala za přínosné snížit počet jejich cílů na tři a zavést přechodné období podpory pro regiony, které vypadnou z financování z prostředků kohezní politiky. Doporučovala také redukci počtu iniciativ Společenství z 13 na 4. V tomto třetím programovém období 2000 – 2006 tedy došlo k zachování základní architektury principů kohezní politiky, ke snížení počtu cílů a k vyjasnění role jednotlivých partnerů s posunem role Komise ve směru formulace priorit a k zařazení *Finančního nástroje na podporu rybolovu* (FIFG) mezi strukturální fondy.

Programové období 2007 - 2013

Komplikovaný vyjednávací proces o výsledné podobě kohezní politiky byl ukončen po dvou letech až v roce 2006. Hlavní sporné body se týkaly mimo jiné výše unijního rozpočtu, kde nakonec nebyla naplněna původní představa Komise v kontextu neochoty členských zemí. Současně však došlo ke zvýšení podílu kohezní politiky na unijním rozpočtu. Princip koncentrace byl zjednodušen do podoby třech cílů a zůstala pouze jediná iniciativa *Leader+*. Byl zjednodušen systém strukturálních fondů, kdy kohezní politika je financována pouze ze třech fondů: ERDF, ESF a *Fondu soudržnosti*. EAGGF byl nahrazen *Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova* a FIFG nahradil *Evropský rybářský fond*. Tyto fondy mají vlastní právní řád, ale podstata fungování zůstává podobná strukturálním fondům.

V principu programování došlo ke zvýšení koherence unijních a národních priorit a současně ke zlepšení monitoringu pro zvýšení efektivity kohezní politiky. Novým unijními prioritami se staly podpora konkurenceschopnosti a tvorba pracovních míst.⁵

2.1.3 Nástroje politiky soudržnosti EU

Nástroje politiky soudržnosti EU můžeme rozdělit na strategické nástroje a finanční nástroje. Systém strategických dokumentů je možné podle úrovně rozdělit na:

- **evropskou úroveň**, kam patří *Strategické obecné zásady Společenství (CSG)* a další dokumenty vydávané orgány Evropské unie,
- **národní úroveň**, například strategie regionálního rozvoje, strategie udržitelného rozvoje, strategie hospodářského růstu, *Národní strategický referenční rámec* a další,
- **krajskou úroveň** – strategie rozvoje kraje, zásady územního rozvoje a další,
- **obecní úroveň** – např. strategie města.

Klíčovým nástrojem kohezní politiky jsou *strukturální fondy EU* a *Fond soudržnosti*, jejichž prostřednictvím mohou žadatelé čerpat finanční prostředky z rozpočtu EU.⁶

Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)

O zřízení *Evropského fondu regionálního rozvoje* bylo s konečnou platností rozhodnuto v roce 1974 na summitu v Paříži a vznikl *nařízením Rady (EHS) č. 724/75*. Podle článku 176 *Smlouvy o fungování EU* je úkolem ERDF účastnit se na rozvoji a strukturálních změnách zaostávajících regionů a přeměně upadajících průmyslových oblastí, aby byly odstraněny regionální rozdíly v Unii.

Evropský fond regionálního rozvoje soustředí svou pomoc na tematické priority, které odrážejí různý charakter cílů *Konvergence*, *Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost* a *Evropská územní spolupráce*. V rámci prvního cíle se soustředí na podporu udržitelného integrovaného hospodářského rozvoje a zaměstnanosti. Pomoc z ERDF je soustředěna do oblastí výzkumu a technologického rozvoje, životního prostředí, investic v oblasti

⁵ BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ, ref. 1.

⁶ KAŠPÁRKOVÁ Ludmila a Milan POTŮČEK a kol. *Kohezní politika: Osídlení v České republice - partnerství měst a venkova*. Praha: MMR ČR, 2009. 91 s. ISBN 978-80-903928-7-8.

dopravy, investic do zdravotnické a sociální infrastruktury, cestovního ruchu, vzdělávání, kultury a dalších.

V cíli *Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost* soustřeďuje ERDF svou pomoc na tři priority. Patří mezi ně inovace a znalostní ekonomika, zvláště zvyšování regionálních kapacit pro výzkum, technologický rozvoj a inovace. Druhou prioritou je životní prostředí a předcházení rizikům, což zahrnuje obnovu fyzického prostředí včetně kontaminovaných pozemků, stimulace energetické účinnosti, podpora čisté a udržitelné veřejné dopravy apod. Poslední podporovanou oblastí je přístup k dopravním a telekomunikačním službám, zejména podpora dostupnosti a účinného využívání informačních a komunikačních technologií malými a středními podniky.

V třetím cíli se *Evropský fond regionálního rozvoje* zaměřuje na podporu rozvoj přeshraničních hospodářských, sociálních a environmentálních činností prostřednictvím společných strategií pro udržitelný územní rozvoj, navázání a rozvoj nadnárodní spolupráce a posílení účinnosti regionální politiky.⁷

Evropský sociální fond (ESF)

Evropský sociální fond je nejstarším strukturálním fondem EU. ESF byl součástí původní *Římské smlouvy*, na jejímž základě v roce 1957 vzniklo *Evropské hospodářské společenství*. Jeho cílem tehdy bylo podporovat zaměstnanost a rozvíjet pracovní příležitosti, což zůstává jednou z hlavních priorit i po padesáti letech.

V současném programovém období se prostřednictvím ESF realizují cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Podporuje rozvojové projekty v oblastech zaměstnanosti a lidských zdrojů prostřednictvím školení a rekvalifikací, zvyšováním dovedností, rozvíjením kariéry a podporou podnikání. Svých cílů dosahuje mimo jiné posilováním sociálních programů členských států EU, podporou projektů napomáhajících rizikovým skupinám obyvatel (mladí nezaměstnaní, zdravotně postižení), podporou rovných příležitostí na trhu práce a podporou zlepšování mobility pracovních sil v rámci EU.⁸

Podle článků 162-164 *Smlouvy o fungování EU* byl *Evropský sociální fond* zřízen pro zlepšení zaměstnávání pracovníků na vnitřním trhu, čímž dochází ke zvyšování životní úrovně

⁷EVROPSKÁ KOMISE [online], 2006b.

⁸ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR [online], 2010.

obyvatel EU. Fond byl vytvořen se záměrem rozšiřovat možnosti zaměstnávání pracovníků a zvyšovat jejich profesní a geografickou mobilitu uvnitř Unie a v neposlední řadě také usnadnit přizpůsobování se změnám ve struktuře ekonomiky, zejména odborným vzděláváním a rekvalifikací. ESF je spravován Komisí a té je nápomocen výbor, jehož předsedou je člen Komise a členy jsou zástupci vlád, odborových organizací a organizací zaměstnavatelů.⁹

Fond soudržnosti

Byl zřízen Radou v roce 1993 v souvislosti s budováním *Hospodářské a měnové unie*, aby poskytoval příspěvky na projekty v oblastech životního prostředí v rámci priorit stanovených pro politiku ochrany životního prostředí Společenství a transevropské sítě, **zejména prioritní projekty evropského zájmu**. Fond spadá do cíle *Konvergence* reformované politiky soudržnosti na období 2007-2013. Přispívá na financování pomoci v členských státech, které přistoupily od roku 2004 a také ve Španělsku, Řecku a Portugalsku. Úkolem *Fondu soudržnosti* je posílit hospodářskou a sociální soudržnost Evropské unie v zájmu podpory udržitelného rozvoje.¹⁰

Evropská investiční banka (EIB)

Také *Evropská investiční banka* podporuje projekty v zemích EU. Poskytuje nízkouúročené úvěry na projekty, jejichž cílem je zvýšit kvalitu infrastruktury, energetických dodávek nebo životního prostředí nejen v EU, ale i v sousedních a rozvojových zemích. Ve spolupráci s EIB byly vytvořeny nové finanční nástroje pro současné programové období. Jsou jimi následující iniciativy, které pomáhají redukovat vysoký podíl dotační složky v kohezní politice.

- JASPERS (Joint Assistance to Support Projects in European Regions) je zaměřena na technickou pomoc novým členským zemím v oblasti přípravy velkých projektů v oblasti dopravy, životního prostředí a energetiky.
- JEREMIE (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises) usiluje o zlepšení přístupu k úvěrům malých a středně velkých podniků.

⁹ BURDEK Ladislav, ref. 4, s. 35 – 36.

¹⁰ EVROPSKÁ KOMISE [online], 2006a.

- JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas) umožňuje vytvářet speciální fondy pro udržitelné investování v městských oblastech.¹¹

2.1.4 Legislativní rámec politiky soudržnosti

Legislativní ustanovení

V rámci primárního práva je problematika kohezní politiky zakotvena v Hlavě XVIII konsolidované *Lisabonské smlouvy*. Ta rozšířila problematiku soudržnosti o **soudržnost územní**. Motivem k tomuto kroku bylo poznání, že existují regiony, které jsou znevýhodněné právě kvůli své územní poloze. Evropské sídelní uspořádání je charakteristické existencí jednoho hlavního jádra označovaného jako západoevropský pentagon, kterým je označován prostor mezi pěti evropskými metropolemi Londýnem, Paříží, Milánem, Mnichovem a Hamburgem. Přestože je koncept územní soudržnosti zakotven v legislativních i koncepčních dokumentech EU, nepodařilo se dosud najít jeho jednotnou definici. Bývá spojován se zvyšováním konkurenceschopnosti regionů například prostřednictvím klastrů, s udržitelným rozvojem regionů a se vztahy měst a venkova.

S reformou kohezní politiky v roce 2006 je také spojena změna sekundární legislativy. Právní základ kohezní politiky pro programové období 2007 – 2013 vytvořilo *Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006* o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti. V tomto nařízení byl vyčleněn *Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova* (EAFRD), který stojí mimo politiku soudržnosti a je součástí politiky rozvoje venkova. Toto obecné nařízení mj. stanovilo tři hlavní cíle kohezní politiky a základní principy.

V návaznosti na toto základní nařízení pak byla přijata další legislativa, která upravila fungování jednotlivých fondů. Jedná je o *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006* o Evropském fondu pro regionální rozvoj, které např. definovalo podmínky pro *Cíl Evropská územní spolupráce*.

¹¹ HÁJEK, Oldřich a Jiří NOVOSÁK. *Kohezní politika v širších souvislostech*. Žilina: Georg, 2010. 216s. ISBN 978-8-89401-19-2.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 o Evropském sociálním fondu definovalo priority financování z ESF v souvislosti s cíli Lisabonské strategie.

Nařízení Rady (ES) č. 1084/2006 o Fondu soudržnosti přineslo zásadní změny ve fungování tohoto fondu, který ztratil svůj samostatný status a jeho seznam priorit byl rozšířen o témata udržitelný rozvoj nebo obnovitelné zdroje energie.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006 o evropském sociálním seskupení pro územní spolupráci specifikovalo pravidla pro vytvoření Evropského seskupení územního rozvoje.

Mezi základní legislativní dokumenty pro programování strukturální pomoci patří Rozhodnutí, Sdělení, Směrnice a tzv. doplňkové právo, kam řadíme metodické příručky, technické zprávy a další.¹²

2.1.5 Finanční rámec politiky soudržnosti

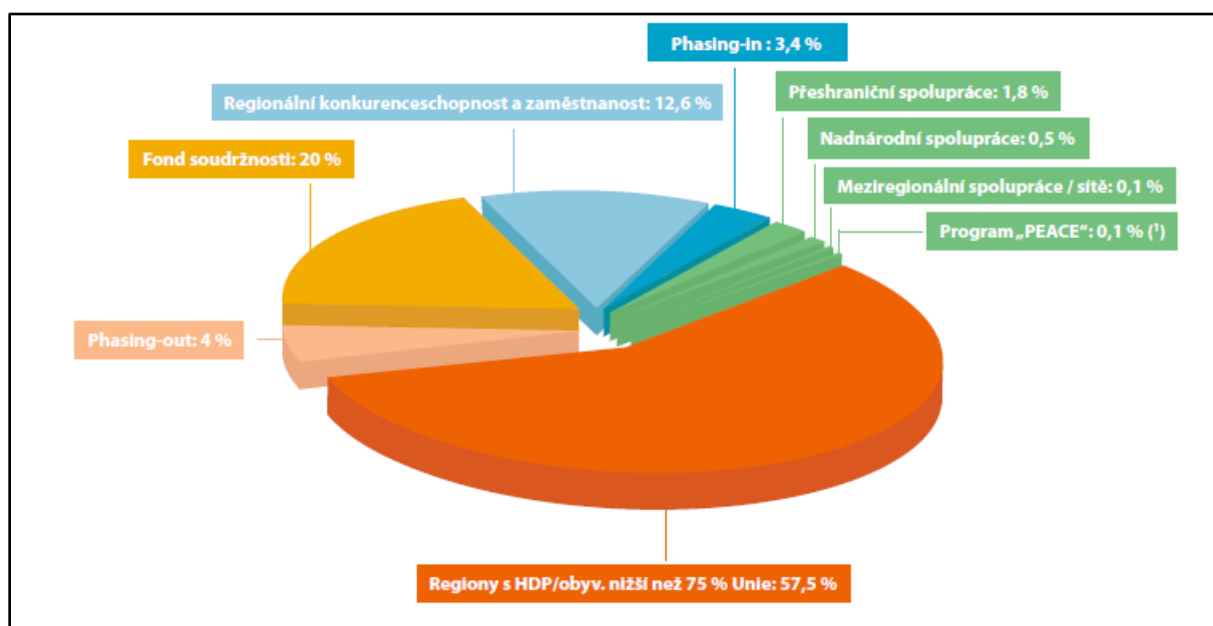
Vytváření kohezní politiky pro programové období 2007 – 2013 komplikovala řada otázek o její budoucí podobě. Hlavní sporné body se týkaly výše rozpočtu, kde první návrh Komise byl výrazně redukován a také rozdělení příspěvků mezi členské státy. V roce 2004 předložila Komise svůj návrh finančního rámce ve výši 1,24 % HND EU. Zdůvodnění nárůstu rozpočtu založila na nových výzvách kohezní politiky a také na růstu konkurenceschopnosti v souladu s cíli *Lisabonské strategie*. S tímto návrhem však nesouhlasila skupina šesti zemí, které byly čistými plátcí do rozpočtu EU (Francie, Nizozemí, Německo, Rakousko, Švédsko, Velká Británie). V následujících dvou letech probíhaly intenzivní vyjednávání o výsledné podobě finančního rámce.

Výsledná podoba kohezní politiky byla přijata v roce 2005, kdy Evropská rada přijala výhled finančního rámce, který rozdělil 308,1 miliard EUR (v cenách roku 2004) mezi nástroje politiky soudržnosti. Původní představa Komise o výši finanční alokace tedy naplněna nebyla, přesto se zvýšil podíl kohezní politiky oproti přechodnému programovému období na 36 %. V roce 2006 však došlo díky tzv. britskému balíčku k navýšení rozpočtu politiky soudržnosti a následně o přepočtení do tzv. stálých cen (ceny roku 2006). Rozpočet narostl na současných **347,4 miliard EUR**. Cíle politiky soudržnosti byly zjednodušeny v zájmu principu

¹² HÁJEK, Oldřich a Jiří NOVOSÁK, ref. 11.

koncentrace na tři cíle, v nichž byly integrovány i iniciativy Společenství kromě iniciativy *Leader+*. Dále došlo k zjednodušení systému fondů, kdy kohezní politika využívá ERDF, ESF a *Fond soudržnosti*. Podíl cíle *Konvergence* byl navýšen až na 81,5 %. Obrázek 1 naznačuje výrazně nižší podíly dalších dvou cílů na celkovém rozpočtu kohezní politiky.

Obrázek 2.1: Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007–2013

Zdroj: EVROPSKÁ KOMISE [online], 2007

Dalším krokem při vytváření finančního rámce kohezní politiky bylo určení mechanismu pro rozdělování finančních prostředků mezi jednotlivé členské země a jejich regiony. V cíli *Konvergence* se prostředky rozdělují na základě tří hlavních kritérií:

- míra regionálních disparit vypočtená podle ukazatele HDP na obyvatele vzhledem k průměrné hodnotě v EU a po úpravě koeficientem národní prosperity vážená počtem obyvatel,
- míra národní prosperity stanovená na základě koeficientu nabývajících hodnoty 4,25; 3,36 nebo 2,67 podle hodnoty HND na obyvatele,
- míra nezaměstnanosti regionu.

V Cíli *Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost* byly finanční prostředky rozděleny podle počtu obyvatel, míře nezaměstnanosti, vzdělanostní struktury obyvatelstva a hustotě zalidnění jednotlivých území. Alokační mechanismus pro phasing in regiony byl obdobný mechanismu pro phasing out¹³ regiony cíle *Konvergence*.¹⁴

Rozdělení finanční pomoci podle jednotlivých členských států, cílů politiky soudržnosti a typu regionu NUTS II zobrazuje podrobná tabulka v **Příloze 1**.

2.2 Programový rámec politiky soudržnosti EU v ČR

Po vstupu České republiky do Evropské unie začalo docházet k rozvoji regionů díky možnosti financování projektů z prostředků strukturálních fondů. V programovém období 2007-2013 dostala tato možnost novou dimenzi s ohledem na objem alokovaným finančních prostředků. Česká republika se stala největším příjemcem finanční podpory v relativním vyjádření přepočteném na jednoho obyvatele.

2.2.1 Struktura programových dokumentů v ČR

Česká republika si ve vztahu k principu programování zvolila tzv. irský model, který vychází z detailního zpracování *Národního rozvojového plánu*, ačkoliv ten není podle nařízení kohezní politiky vyžadován. V druhém kroku došlo k zapracování NRP do *Národního strategického referenčního rámce* jako základního dokumentu pro čerpání prostředků politiky soudržnosti.

V otázce **regionálních operačních programů** se lišily názory hlavních aktérů, zda má být vytvořen jeden společný program pro všechny regiony nebo zda má mít každý region soudržnosti svůj regionální operační program. Národní úroveň pochybovala o schopnosti regionů zajistit finanční a personální požadavky na řízení OP. Na rozdíl od minulého programového období byl v tomto případě zvolen druhý přístup.

Dalším problémovým tématem bylo vyjednávání o počtu operačních programů. Česká republika byla kritizována Evropskou komisí za příliš vysoký počet OP. To bylo způsobeno tím, že každé ministerstvo se snažilo dosáhnout na svůj program. Komise vyjádřila své

¹³ Regiony "phasing-out" mají HDP na osobu překračující 75 % průměru EU-25, ale nižší než 75 % průměru EU-15 (v období 2007-2013).

¹⁴ HÁJEK, Oldřich a Jiří NOVOSÁK, ref. 5.

námítky také k obsahovému překrývání operačních programů zvláště v případě IOP. Toto komplikované vyjednávání způsobilo zpoždění schválení jak NSRR, tak jednotlivých operačních programů, které byly schváleny do konce roku 2007 s výjimkou OP *Výzkum a vývoj pro inovace*.

Národní rozvojový plán České republiky 2007 – 2013

Národní rozvojový plán (NRP) představuje základní strategický dokument pro programovací období. Struktura a obsah NRP musí být v souladu s legislativou EU. Popisuje **strategii České republiky** pro získání podpory ze strukturálních fondů EU a *Fondu soudržnosti*.

Tento strategický dokument vyhodnocuje stav a vývoj země v hospodářské, sociální a politické oblasti. Podrobně zdůvodňuje potřeby podpor a definici cílů, jichž má být dosaženo. Poskytuje dostatečnou oporu a konkrétní východiska pro zpracování *Národního strategického referenčního rámce* (NSRR) pro financování z fondů Evropské unie pro období 2007 – 2013. Obsahuje globální cíl, specifické cíle a návrh operačních programů, které je naplní. Tyto cíle se shodují s níže popsány cíli NSRR. Práce na NRP 2007 – 2013 koordinoval Řídící a koordinační výbor, jemuž předsedal ministr pro místní rozvoj.¹⁵

Národní strategický referenční rámec

NSRR představuje základní strategický dokument kohezní politiky České republiky, navazuje na *Národní rozvojový plán* a vypracovává ho každá členská země EU. Ministerstvo pro místní rozvoj zajišťovalo celkovou koordinaci přípravy ČR na programové období 2007-2013 včetně zpracování *Národního rozvojového plánu* a *Národního strategického referenčního rámce*. Je to dokument obsahující **priority a opatření**, na které by členská země chtěla v daném programovacím období využít prostředky ze strukturálních fondů EU a *Fondu soudržnosti*. NSRR je připomínkován a schvalován ze strany Evropské komise. Až po vyjednání NSRR může dojít k vyjednávání jednotlivých operačních programů.¹⁶

Globální cíl NSRR zdůrazňuje téma udržitelného rozvoje a konkurenceschopnosti v souladu s *Lisabonskou strategií*. Je formulován jako „*přeměna socioekonomického prostředí ČR v souladu s principy udržitelného rozvoje tak, aby ČR byla přitažlivým místem pro realizaci investic, práci a život obyvatel. Prostřednictvím trvalého posilování konkurenceschopnosti*“.

¹⁵ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Národní strategický referenční rámec*. Praha: MMR ČR, 2007. 137 s.

¹⁶ HÁJEK, Oldřich a Jiří NOVOSÁK, ref. 5.

bude dosahováno udržitelného růstu s cílem dosáhnout hospodářské úrovně EU-25. ČR bude usilovat o růst zaměstnanosti a o vyvážený a harmonický rozvoj regionů, který povede ke zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva. “

Na formulaci zmíněného globálního cíle navazovaly čtyři strategické cíle, které se zaměřily na:

- konkurenceschopnou ekonomiku, kde cílem je „Posilování konkurenceschopnosti podnikatelského sektoru zvyšováním jeho produktivity a urychlením udržitelného hospodářského růstu založeném na systematicky rozvíjeném inovačním potenciálu silné a progresivně strukturované české ekonomiky, generující robustní a udržitelný ekonomický růst.“;
- na otevřenou, flexibilní a soudržnou společnost, kde „Vytvoření moderní občanské společnosti otevřené vnějším příležitostem, společnosti která je schopná reagovat na tyto impulsy. Cílem je podpořit rozvoj vnitřně různorodé sociálně citlivé a soudržné společnosti a přispět ke zvyšování kvality života obyvatel, vytvořit moderní vzdělávací systém, který by přispěl k rozvoji znalostní ekonomiky, a stal se zdrojem efektivity a flexibility trhu práce, což vyústí ve vytvoření silné schopnosti ekonomiky vytvářet nová a kvalitní pracovní místa.“;
- atraktivní prostředí, které je definováno jako „Zajištění kvalitní fyzické základny pro hospodářský a sociální rozvoj prostřednictvím investic do zlepšení kvality životního prostředí a dostupnosti dopravních sítí.“;
- vyvážený rozvoj území. „Vyvážený a harmonický rozvoj celého území ČR, dosažený prostřednictvím zmírňování disparit mezi regiony i uvnitř regionů. Bude posílen ekonomický růst a růst zaměstnanosti využitím přírodních, ekonomických a sociokulturních odlišností regionů a jejich diferencovaného vnitřního potenciálu. Zároveň bude posílena územní a sociální soudržnost respektováním variability prostorových struktur (sídelní struktura, hierarchie měst, typy venkovských oblastí).“

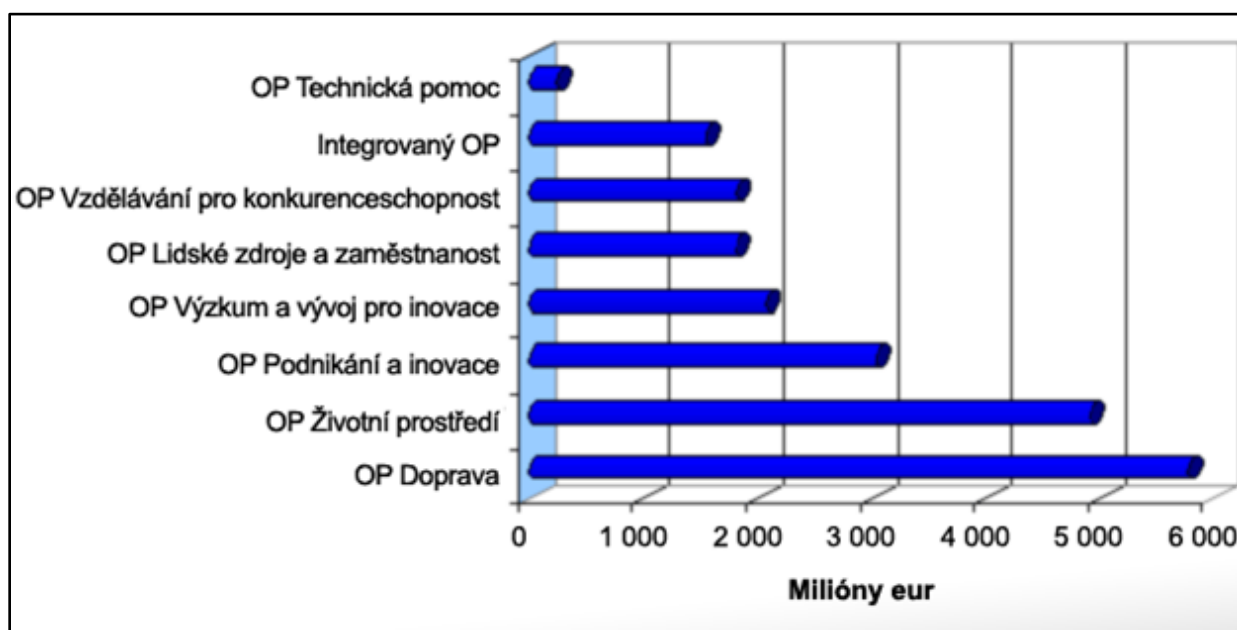
Jednotlivé strategické cíle jsou dále rozpracovány na priority, které jsou napojeny na operační programy.

2.2.2 Operační programy v ČR v 2007 – 2013

Tematické a regionální operační programy

Jak již bylo popsáno výše, Komise schválila České republice NSRR, který obsahuje 24 operačních programů. V cíli *Konvergence* je pro současné programové období obsaženo 8 tematických operačních programů a 7 *regionálních operačních programů*. Každý z těchto 8 operačních programů je specificky zaměřen a je určen pro celé území České republiky s výjimkou Hlavního města Prahy. Na tematické operační programy cíle *Konvergence* je vyčleněno **21,2 mld. EUR**. Na obrázku č. 2 je znázorněno indikativní rozložení prostředků mezi TOP cíle *Konvergence*.¹⁷

Obrázek 2.2: Alokace prostředků z fondů EU v České republice pro TOP v cíli Konvergence

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, [online], 2011b

OP Doprava

OP *Doprava* (OPD) je největším příjemcem finančních prostředků z českých operačních programů. Je na něj vyčleněno přibližně **21,6 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku**. Je zaměřený na zkvalitnění infrastruktury a vzájemné propojenosti železniční, silniční a říční dopravy v rámci tzv. transevropských dopravních sítí.

¹⁷ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2011.

Jedná se tedy o infrastrukturu celostátního významu, v případě silniční infrastruktury jde o dálnice, rychlostní komunikace a silnice I. třídy. Z programu je také podporován rozvoj a modernizace pražského metra.

OP *Doprava* obsahuje **7 prioritních os** rozdělujících operační program na logické celky, a ty jsou dále konkretizovány prostřednictvím tzv. oblastí podpor. Prioritními osami jsou:

- Výstavba a modernizace dálniční a silniční sítě TEN-T.
- Modernizace železniční sítě mimo síť TEN-T.
- Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T.
- Modernizace a rozvoj pražského metra a systémů řízení silniční dopravy v hl. m. Praze.
- Podpora multimodální nákladní přepravy a rozvoj vnitrozemské vodní dopravy.
- Technická pomoc.

Řídícím orgánem OPD je **Ministerstvo dopravy ČR - odbor fondů EU**. Financování zajišťují dva fondy – ERDF a *Fond soudržnosti*.¹⁸

OP Životní prostředí

Cílem OP *Životní prostředí* (OPŽP) je *zlepšování kvality životního prostředí a tím i zdraví obyvatelstva. Přispívá ke zlepšování stavu ovzduší, vody i půdy, řeší problematiku odpadů a průmyslového znečištění, podporuje péči o krajinu a využívání obnovitelných zdrojů energie a budování infrastruktury pro environmentální vzdělanost. Je druhým největším českým operačním programem, z fondů EU je pro něj vyčleněno **4,92 mld. EUR**, což činí přibližně **18,4 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku.***

Dělí se na 8 prioritních os:

- Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní.
- Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí.
- Udržitelné využívání zdrojů energie.
- Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží.

¹⁸ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2011a.

- Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik.
- Zlepšování stavu přírody a krajiny.
- Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu.
- Technická pomoc.

Řídícím orgánem OPŽP je **Ministerstvo životního prostředí ČR**. Státní fond životního prostředí je zprostředkujícím orgánem. Také OPŽP je financován ze dvou fondů: Evropského fondu pro regionální rozvoj a *Fondu soudržnosti*.¹⁹

OP Podnikání a inovace

OP *Podnikání a inovace* (OPPI) je určený na podporu rozvoje podnikatelského prostředí a podporu přenosu výsledků výzkumu a vývoje do podnikatelské praxe. Podporuje vznik nových a rozvoj stávajících firem, jejich inovační potenciál a využívání moderních technologií a obnovitelných zdrojů energie. Umožňuje zkvalitňování infrastruktury a služeb pro podnikání a navazování spolupráce mezi podniky a vědeckovýzkumnými institucemi. Jeho řídícím orgánem je **Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR**. Financování je zajištěno z *Evropského fondu pro regionální rozvoj*. Z fondů EU je pro něj vyčleněno **3,04 mld. EUR**, OPPI je rozdělen do 7 prioritních os:

- Vznik firem.
- Rozvoj firem.
- Efektivní energie.
- Inovace.
- Prostedí pro podnikání a inovace.
- Služby pro rozvoj podnikání.
- Technická pomoc.²⁰

¹⁹ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2009.

²⁰ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2010.

OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

OP *Vzdělávání pro konkurenceschopnost* (OPVK) je zaměřený na zkvalitnění a modernizaci systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a ke zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji. *Tento OP je řízen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR - sekce řízení operačních programů.* Financování zajišťuje *Evropský sociální fond*. Pro OPVK je vyčleněno **1,83 mld. EUR** a obsahuje **5 prioritních os**:

- Počáteční vzdělávání.
- Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj.
- Další vzdělávání.
- Systémový rámec pro celoživotního učení.
- Technická pomoc.²¹

OP Výzkum a vývoj pro inovace

Operační program *Výzkum a vývoj pro inovace* (OP VaVpI) je zaměřený na posilování výzkumného, vývojového a proinovačního potenciálu ČR, a to především prostřednictvím vysokých škol, výzkumných institucí a jejich spolupráce se soukromým sektorem. Podporuje vybavení výzkumných pracovišť moderní technikou, budování nových výzkumných pracovišť a zvyšování kapacity terciárního vzdělávání. Jeho řídicím orgánem je **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** a je financován z ERDF. Tomuto operačnímu programu bylo přiděleno **2070,68 mil. EUR**. Je rozčleněn na 5 prioritních os:

- Evropská centra excelence.
- Regionální VaV centra.
- Komercializace a popularizace VaV.
- Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem a s přímým dopadem na nárůst lidských zdrojů pro výzkumné a vývojové aktivity.
- Technická pomoc.²²

²¹ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2007c.

²² MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2008.

OP Lidské zdroje a zaměstnanost

OP *Lidské zdroje a zaměstnanost* (OPLZZ) je zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky na trhu práce, profesního vzdělávání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech. Řídícím orgánem OP LZZ je **Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR** – Odbor řízení pomoci z ES a je financován z *Evropského sociálního fondu*. Bylo na něj vyčleněno **1,84 mld. EUR**. OPLZZ obsahuje 6 prioritních os:

- Adaptabilita.
- Aktivní politika trhu práce.
- Sociální integrace a rovné příležitosti.
- Veřejná správa a veřejné služby.
- Mezinárodní spolupráce.
- Technická pomoc.²³

OP Technická pomoc

Operační program *Technická pomoc* (OPTP) vznikl proto, aby pomáhal k podpoře jednotného přístupu na národní úrovni pro zajištění aktivit efektivního řízení, kontroly, sledování a vyhodnocování realizace *Národního strategického referenčního rámce* (NSRR), který zastřešuje aktivity politiky hospodářské a sociální soudržnosti v ČR v letech 2007—2013. Ze všech operačních programů ČR na něj byla vyčleněna nejmenší částka **0,29 mld. EUR**. OPTP tvoří 8 prioritních os, čtyři jsou určeny pro cíl *Konvergence* a čtyři pro *Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost*. Všechny tyto prioritní osy jsou rozděleny do totožných oblastí podpory vymezujících, jaké typy aktivit mohou být v rámci příslušné oblasti podpory podpořeny. Tyto dvě skupiny prioritních os jsou tedy obsahově zcela shodné:

- Podpora řízení a koordinace.
- Monitorování.
- Administrativní a absorpční kapacita.

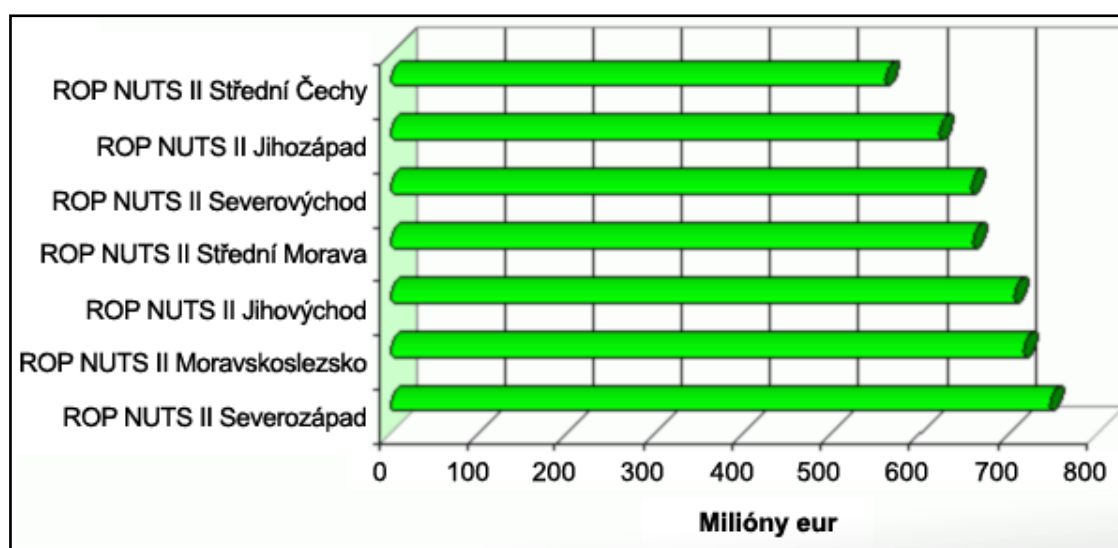
²³ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2011b.

- Publicita.²⁴

Pro současné programové období bylo v ČR připraveno 7 regionálních operačních programů v cíli *Konvergence*, které jsou určené pro celou Českou republiku s výjimkou hlavního města Prahy. Každý ROP je řízen samostatně **Regionální radou** příslušného **regionu soudržnosti**.

Na regionální operační programy je z fondů EU vyčleněno **4,6 mld. EUR**. Rozložení finanční alokace do jednotlivých programů vidíme na Obrázku č. 2.3.

Obrázek č. 2.3: Indikativní alokace prostředků z fondů EU v České republice pro ROP v cíli Konvergence

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ [online], 2011c

Regionální operační programy sice reagují na potřeby jednotlivých regionů a jsou spravovány samostatně regionálními radami, přesto se zaměřují na obdobná témata. Těmi jsou dopravní dostupnost a obslužnost, rozvoj území, regionální rozvoj podnikání a rozvoj cestovního ruchu. Podporované aktivity se řadí mezi investiční projekty, jsou tedy spolufinancovány z ERDF.

Operační programy Praha

Region soudržnosti *Hlavní město Praha* spadá jako jediný region v České republice pod cíl *Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost*. Na celý cíl *Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost* připadá v České republice 419,1 miliónů EUR. Na operační programy pro Prahu je však vyčleněno jen **343,3 miliónů EUR**, zbývající

²⁴ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2011d.

prostředky jsou rozdělovány prostřednictvím víceúčelových tematických operačních programů. Řídícím orgánem pro oba operační programy je Magistrát hlavního města Praha, konkrétně Odbor fondů EU. Oba operační programy zahrnují širší škálu problémových oblastí, ale stále rozlišují mezi investičními a neinvestičními typy projektů.

OP Praha Konkurenceschopnost

Operační program *Praha Konkurenceschopnost* (OPPK) je určen na podporu **investičních projektů** zaměřených především na podporu veřejné dopravy a dopravní dostupnosti v Praze, podporu inovací, informačních a komunikačních technologií, podnikání a zlepšování životního prostředí v Praze. Realizace projektů musí pochopitelně probíhat na území hl. m. Prahy. Projekty jsou spolufinancovány z *Evropského fondu regionálního rozvoje*. Přidělená alokace je **234,94 mil. EUR**. OPPK se dále rozděluje na 4 prioritní osy:

- Dopravní dostupnost a rozvoj ICT.
- Životní prostředí.
- Inovace a podnikání.
- Technická pomoc.²⁵

OP Praha Adaptabilita

Operační program *Praha Adaptabilita* (OPPA) podporuje **neinvestiční projekty**, které se uskutečňují na území Prahy a jsou financovány z *Evropského sociálního fondu*. Projekty musí být zaměřené na vzdělávání, sociální integraci, podporu zaměstnanosti a rozvoj lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji. Přidělená finanční alokace je mnohem menší než u předchozího programu, činí **108,39 mil. EUR**. OPPA obsahuje 4 prioritní osy:

- Podpora rozvoje znalostní ekonomiky.
- Podpora vstupu na trh práce.
- Modernizace počátečního vzdělávání.
- Technická pomoc.²⁶

²⁵ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2011c.

²⁶ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2007b.

Evropská územní spolupráce

Tomuto novému cíli politiky hospodářské a sociální soudržnosti dala základ Iniciativa Společenství *Interreg III* z programového období 2000 – 2006. Cíl *Evropská územní spolupráce* je realizován prostřednictvím přeshraniční, nadnárodní a meziregionální formy spolupráce a dvou síťových programů: ESPON 2013 (Monitorovací síť pro evropské územní plánování) a INTERACT II (program pro výměnu zkušeností s přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spoluprací).

Operační programy přeshraniční spolupráce se týkají dvou regionů NUTS III, kde se jeden region nachází na území ČR a druhý v jiném členském státě. Pro Českou republiku tak existuje 5 OP s Bavorskem, Saskem, Rakouskem, Slovenskem a Polskem. Jejich aktivity se zaměřují např. na společný rozvoj a zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím, výstavbu a rozvoj hraniční infrastruktury a napojení pohraničí na důležité přeshraniční dopravní osy, spolupráci v oblasti výzkumu a vývoje, vzdělávání, inovací, ochrana a obnova památek, rozvoj cyklistických tras a stezek, hippostezek, turistických a lyžařských stezek a tras, zřizování a činnost turistických informačních center, podporu přeshraniční spolupráce v oblasti rozvoje mezilidských vztahů, společenských, kulturních a volnočasových aktivit apod.

Operační program *Meziregionální spolupráce* je společný pro všechny členské státy EU, Norsko a Švýcarsko. OPMS je financován z *Evropského fondu pro regionální rozvoj* a je na něj vyčleněno **321,32 mil. EUR**. V rámci operačního programu neexistuje specifická finanční alokace pro jednotlivé země. Operační program se zaměřuje na spolupráci mezi veřejnými orgány a institucemi **inovace a znalostní ekonomika, životní prostředí a ochrana před riziky**.

OPMS obsahuje **3 priority**:

- Inovace a znalostní ekonomika.
- Životní prostředí a ochrana před riziky.
- Technická pomoc.

Operační program *Nadnárodní spolupráce* je rozdělen do několika zón. Česká republika patří do zóny Střední Evropa a OP Nadnárodní spolupráce sdílíme s Rakouskem, Polskem, částí Německa, Maďarskem, Slovinskem, Slovenskem, částí Itálie a z nečlenských zemí s částí

Ukrajiny. Řídím orgánem je **Amt der Wiener Landesregierung** v Rakousku a program je spolufinancován prostřednictvím ERDF. Jeho cílem je podpořit spolupráci mezi veřejnými orgány a institucemi především v oblastech inovací, dopravní dostupnosti, životního prostředí a zvyšování atraktivity měst a regionů. Účelem spolupráce je zajištění dostupnosti znalostí a nástrojů pro vytváření partnerství, aby se předešlo zbytečnému opakování činností a objevování již objeveného. OPNS obsahuje 5 priorit:

- Usnadňování/umožňování inovace ve Střední Evropě.
- Zlepšování dostupnosti Střední Evropy a v rámci ní.
- Odpovědné užívání životního prostředí.
- Zvyšování konkurenceschopnosti a atraktivity měst a regionů.
- Technická pomoc.²⁷

2.3 Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko

Programové období 2007-2013 s sebou přineslo kromě výrazného navýšení prostředků EU pro žadatele z České republiky také velmi pozitivní změnu v tom, že část prostředků si mohou rozdělit regiony soudržnosti, v našem případě Moravskoslezský kraj. V jednotlivých letech se jedná o částky od 2,4 mld. Kč v roce 2007 až do 3,1 mld. Kč v roce 2013.

2.3.1 Vznik Regionálního operačního programu Moravskoslezsko

Usnesení vlády č. 175/2006 nařídilo hejtmanům krajů zajistit zpracování regionálních operačních programů pro jednotlivé regiony soudržnosti a jejich předložení vládě prostřednictvím Ministerstva pro místní rozvoj. Region soudržnosti Moravskoslezsko je územně totožný s územím Moravskoslezského kraje. Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko (ROP MS) stejně jako všechny ostatní operační programy vychází z cílů *Strategických obecných zásad Společenství* a je vypracován v souladu s nařízeními ke strukturálním fondům a *Fondu soudržnosti* pro programové období 2007-2013.²⁸

První verze analýzy a strategie ROP MS byla zpracována v listopadu 2005. Poté následovalo ex-ante hodnocení, připomínkování veřejnosti a Krajského úřadu a přepracování dokumentu. Druhá verze dokumentu byla následně upravena dle výsledků jednání o dělbě s tematickými

²⁷ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2007a.

²⁸ REGIONÁLNÍ PODNIKATELSKÝ ZPRAVODAJ [online], 2006.

operačními programy a *Programem rozvoje venkova* (PRV) a byly zohledněny připomínky Evropské komise z jednání, která proběhla v březnu, dubnu a květnu roku 2006. 4. května 2006 byl ROP schválen zastupitelstvem Moravskoslezského kraje a odeslán na mezirezortní připomínkové řízení. Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko zahrnula připomínky obsažené v pozičním dokumentu, který vydala Komise jako vyjádření k *Národnímu strategickému referenčnímu rámci* a operačním programů, do verze ROP 2.5. Tuto verzi pak předložila vládě ČR ke schválení, ke kterému došlo *usnesením vlády č. 1302* z 15. listopadu. 2006. Konečný návrh *Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko* byl odeslán Evropské komisi a tato verze pak byla dne 3. prosince 2007 Evropskou komisí oficiálně schválena.²⁹

2.3.2 Globální a specifické cíle ROP MS

Globální cíl *Regionálního operačního programu regionu soudržnosti NUTS II Moravskoslezsko* je definován v druhé kapitole ROP MS. „*Urychlit rozvoj regionu a zvýšit jeho konkurenceschopnost efektivnějším využitím jeho potenciálu. Tohoto cíle bude dosaženo zejména zvyšováním kvality života obyvatel a atraktivity regionu pro investory a návštěvníky, zlepšováním podmínek pro práci i volný čas, zejména modernizací dopravní infrastruktury a rozvojem dalších atributů spokojenosti obyvatel a návštěvníků regionu. Konkurenceschopnost regionu Moravskoslezsko bude posilována vytvářením příhodných podmínek pro podnikání a aktivním marketingem Moravskoslezského kraje.*“

Globální cíl regionu je dekomponován do **pěti specifických cílů**, jimž odpovídá věcná orientace prioritních os ROP a které přesněji vystihují, na co budou prostředky EU využity:

- zkvalitnit dopravní infrastrukturu, infrastrukturu krizového řízení a dopravní dostupnost v regionu při současném respektování ochrany životního prostředí,
- zvýšit prosperitu regionu zlepšením veřejných služeb, vytvářením příhodných podmínek pro podnikání, podporou cestovního ruchu a marketingovými aktivitami Moravskoslezského kraje, a podnítit tak vytváření nových pracovních míst, jež přispějí ke snížení nezaměstnanosti,

²⁹ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO. *Regionální operační program regionu soudržnosti Moravskoslezsko 2007 – 2013*. Ostrava: ÚRR MS, 2010. 179 s.

- všestranně zkvalitnit prostředí měst v souladu s potřebami znalostní ekonomiky a udržitelného rozvoje,
- podpořit komplexní rozvoj venkova a zachovat základní funkce venkovského prostoru regionu Moravskoslezsko pro obyvatele, návštěvníky i investory,
- vytvořit podmínky pro úspěšnou realizaci ROP budováním potřebných administrativních kapacit a stimulací tvorby projektů v rámci všech skupin potenciálních žadatelů.

2.3.3 Prioritní osy ROP MS

Strategie rozvoje regionu Moravskoslezsko bude realizována prostřednictvím **5 prioritních os**.

Prioritní osa 1 – Regionální infrastruktura a dostupnost odpovídá prvnímu specifickému cíli. Aby bylo tohoto cíle dosaženo, musí dojít ke zvýšení kvality regionálních komunikací II. a III. třídy, s důrazem na komunikace napojující jednotlivé části regionu na komunikace sítě TEN-T a převedení dopravní zátěže mimo centra měst, odstraňování bezpečnostních závad na komunikacích II. a III. třídy, vytváření podmínek pro pěší a cyklistickou dopravu, zvýšení odbavovací kapacity, zvýšení bezpečnosti a zlepšení dostupnosti veřejnou dopravou Letiště Leoše Janáčka Ostrava, vybudování společného centra pro řízení činnosti záchranných složek regionu.

Prioritní osa 2 – Podpora prosperity regionu souvisí s kvalitou života v regionu a snižováním nezaměstnanosti. Do druhé prioritní osy spadají projekty, které podporují zlepšení kvality vybavení škol zajišťujících základní a zejména střední a odborné vzdělávání, tak aby vzdělávání lépe odpovídalo požadavkům trhu práce, zvýšení kvality a dostupnosti zařízení poskytujících služby sociálně znevýhodněným skupinám obyvatel, efektivní vynakládání zdrojů regionálních zdravotnických zařízení a rovnoměrné zajištění těchto služeb na území kraje, zlepšení infrastruktury pro cestovní ruch s celoročním využitím odstraňování brownfields, případně i realizace nového využití těchto území.

Prioritní osa 3 – Rozvoj měst usiluje o zlepšení stavu jejich center měst i obytných čtvrtí, zlepšením infrastruktury pro kulturní a volnočasové aktivity, regeneraci památek a veřejných objektů, zlepšení stavu zaostávajících částí měst revitalizací veřejných prostranství, rozvojem služeb pro sociální začleňování etnických menšin a dalších ohrožených skupin a zvýšení

bezpečnosti, zkvalitnění služeb městské veřejné dopravy a další aktivity směřující ke snížení vlivu dopravy na životní prostředí.

Prioritní osa 4 – *Rozvoj venkova* podporuje zajištění dostatečné kapacity infrastruktury veřejných služeb v obcích s rostoucím počtem obyvatel a zajištění dostupnosti infrastruktury veřejných služeb v odlehlých a jinak zaostávajících obcích, zvýšení atraktivity venkovských obcí zachováním kulturního i přírodního dědictví, zkvalitnění kulturních a volnočasových zařízení a také nové funkční využití zanedbaných území.

Prioritní osa 5 – *Technická pomoc* zajišťuje podmínky pro dostatečné administrativní kapacity řídicího orgánu ROP MS pro všechny fáze implementace projektů, tj. výběr projektů, jejich realizace, monitorování, plateb, kontroly a hodnocení programu, zajištění vzdělávání pro přilákání a udržení kvalifikovaného personálu řídicího orgánu ROP, zpracování studií a hodnocení, zajištění publicity programu a mezinárodní výměny zkušeností.

2.3.4 Vazby ROP MS na strategické programové dokumenty ČR a EU

ROP MS stejně jako všechny ostatní operační programy vychází z cílů *Strategických obecných zásad Společenství* a je vypracován v souladu s nařízeními ke strukturálním fondům a *Fondu soudržnosti* pro programové období 2007-2013. *Strategické obecné zásady Společenství* byly vydány Evropskou komisí v říjnu roku 2006 a jejím smyslem je posílit strategický rozvoj politiky soudržnosti. Přispívají k tomu, aby bylo dosaženo výsledku v prioritách Unie, např. těch, které vycházejí z revidované *Lisabonské strategie*. Mezi oblastmi, na které se zásady vztahují, patří například investice, pracovní místa, znalosti a inovace.

Strategie udržitelného rozvoje ČR (SUR) z listopadu 2004 představuje dlouhodobý rámec pro politická rozhodování v kontextu mezinárodních závazků. Vychází z něj koncepční dokumenty sektorových politik, akční programy a také koordinuje strategické rozhodování v rámci státní správy a územní samosprávy. Strategie klade důraz na tři hlavní pilíře udržitelného rozvoje, kterými jsou pilíř ekonomický, sociální a environmentální. Při zpracování *Strategie udržitelného rozvoje* bylo vycházeno zejména ze *Strategie udržitelného rozvoje EU*, *Lisabonské strategie*, materiálů Hospodářského a sociálního výboru

EU, podkladů OECD a také ze strategických dokumentů některých českých ministerstev a jejich poradních orgánů.³⁰

ROP Moravskoslezsko samozřejmě bere v úvahu také *Strategii regionálního rozvoje ČR* (SSR), která vychází z výše popsané *Strategie udržitelného rozvoje* a jejím cílem je formulování témat a aspektů významných pro podporu regionálního rozvoje a zahrnutí regionální dimenze do těchto politik tam, kde je to účelné a potřebné. *Strategie regionálního rozvoje* tak představuje strategickou orientaci pro budoucí programy regionálního rozvoje na centrální i regionální úrovni.

Při sestavování ROP Moravskoslezsko byl aktuální *Program rozvoje územního obvodu Moravskoslezského kraje pro období 2005-2008*. Program rozvoje zpracovala Agentura pro regionální rozvoj, a.s. ve spolupráci s partnery a schválilo jej zastupitelstvo kraje. V závěru Programu je uveřejněna vize, že Moravskoslezský kraj bude atraktivním místem pro život, práci i volný čas. Bude živý, soběstačný a ctižádostivý, s dynamickou ekonomikou, zdravým životním prostředím a svou svébytnou kulturou.³¹

ROP MS je také komplementární k tematickým operačním programům a k operačním programům přeshraniční spolupráce na česko-slovenské a česko-polské hranici. Jeho aktivity doplňují realizaci *Programu rozvoje venkova* (PRV).

2.3.5 Implementační struktura ROP MS

Regionální rada

Řídicím orgánem programu je, jak už bylo zmíněno výše, *Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko (RR MS)*, která byla zřízena dle zákona 248/2000 Sb. O podpoře regionálního rozvoje ve znění zákona 138/2006 Sb. Rada odpovídá za řízení a provádění operačního programu. Jejím úkolem je spravovat peníze z evropských strukturálních fondů a českých veřejných zdrojů a směřovat je prostřednictvím poskytnutých dotací na rozvojové investiční projekty. Orgány regionální rady jsou předseda regionální rady, výbor regionální rady a úřad regionální rady.

³⁰ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strategie regionálního rozvoje České republiky na roky 2007-2013. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2006a [7.1.2012]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/Regionalni-politika/Koncepcie-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-na>.

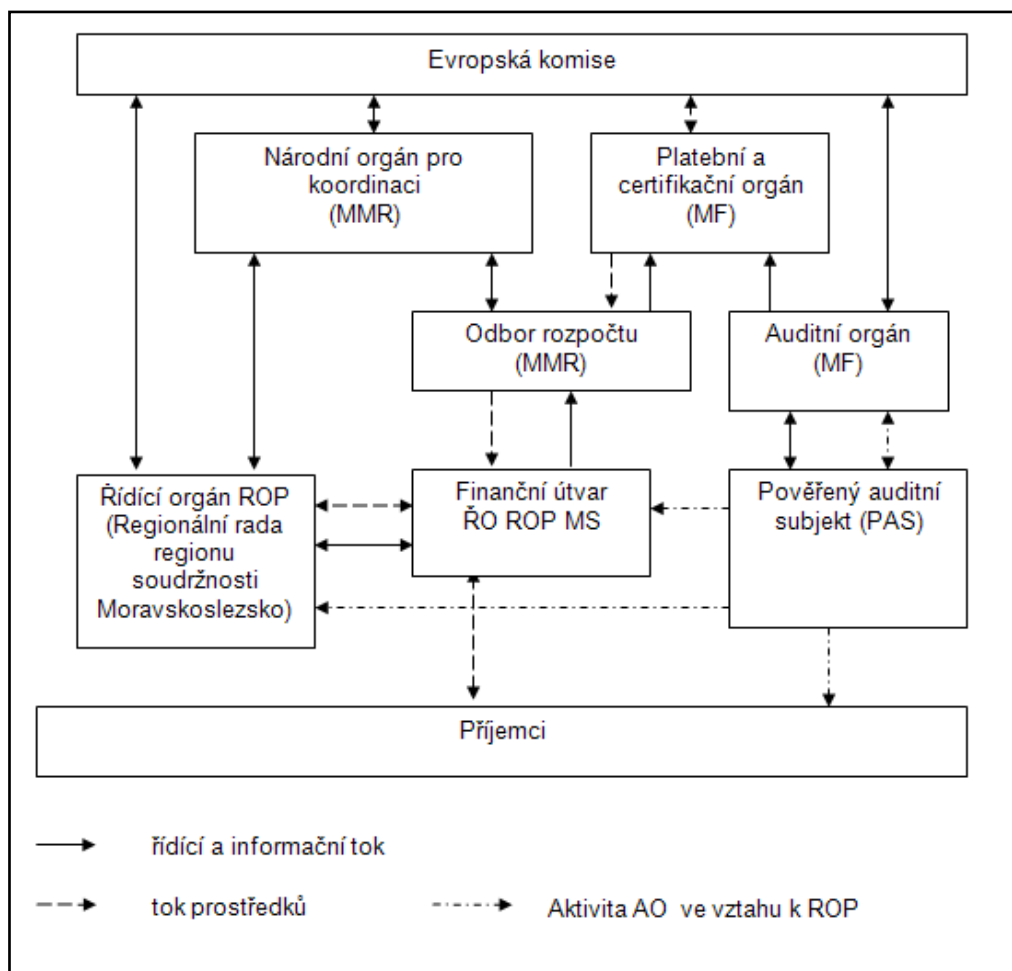
³¹ AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ. *Program rozvoje územního obvodu Moravskoslezského kraje pro období 2005-2008 (kompilace)*. Ostrava: ARR, 2006. 23s.

Současným **předsedou** Regionální rady byl zvolen 3. prosince 2008 hejtman Moravskoslezského kraje Jaroslav Palas.

Výboru Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko je vyhrazeno schvalování rozpočtu Regionální rady, jedná a rozhoduje o věcech spojených s realizací Regionálního operačního programu, mezi které např. patří výzvy k předkládání projektů, včetně dokumentace a případných změn výzev, výběr projektů, kterým Regionální rada poskytne dotaci, výroční a závěrečnou zprávu o realizaci, případně i další zprávy a podklady spojené s realizací Regionálního operačního programu a další. Výbor má 15 členů.

Úřad regionální rady je výkonným orgánem Regionální rady, který zabezpečuje veškeré úkoly spojené s funkcí řídicího orgánu. Úřad dále plní úkoly spojené s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti Regionální rady. Vedoucím Úřadu je jeho ředitel *David Sventek*.

Obrázek 2.4: Implementační schéma ROP

Zdroj: ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2011.

2.3.6 Auditní a kontrolní orgán

Funkci auditního orgánu zastává útvar Centrální harmonizační jednotky pro finanční kontrolu Ministerstva financí. Ten je nezávislý jak na řídicím orgánu, tak na platebním certifikačním orgánu a zprostředkujících subjektech. Auditní orgán zajišťuje audit připravenosti řídicích a kontrolních systémů programů, který předkládá Evropské komisi. Každoročně pro Komisi sestavuje konsolidovaný plán auditů prostředků poskytovaných ze SF a FS, který průběžně vyhodnocuje, účastní se auditních misí EK na prověřování aspektů řídicího a kontrolního systému atd.

Auditní orgán nese odpovědnost za zajištění výše uvedených činností s tím, že při zachování vlastní odpovědnosti může vybranými činnostmi pověřit další auditní subjekty. Pověřeným subjektem se tedy stala Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko, která vykonává audit za účelem ověření účinného fungování řídicího a kontrolního systému operačního programu a audit operací pro ověření vykázaných výdajů.

Výkon **finanční kontroly** v rámci operačního programu je zastřešován Ministerstvem financí.

Kontrolní systém zahrnuje:

- řídicí kontrolu, jako součást vnitřního řízení všech subjektů zapojených do implementace operačního programu;
- interní audit, který je nezávislý a organizačně oddělený od řídicích a výkonných struktur;
- kontrolu ve veřejné správě, kterou zajišťuje řídicí orgán;
- audit ve veřejné správě, za který zodpovídá auditní orgán;
- audit vzorku operací, který je uskutečňován platebním a certifikačním orgánem a ověřuje, zda operace splňuje kritéria výběru pro operační program, způsobilost výdajů, soulad s platnou legislativou apod.;
- kontrolu Nejvyššího kontrolního úřadu;

- auditní činnosti prováděné orgány Evropské komise a Evropským účetním dvorem.³²

2.3.7 Finanční řízení programu

Základní rámec finančního řízení je dán *Metodikou finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007 – 2013*. **Platby příjemcům pomoci** jsou poskytovány z prostředků Regionální rady, která je obdrží z rozpočtu Ministerstva pro místní rozvoj a z rozpočtu kraje. Prostředky z rozpočtu EU jsou pak zpětně proplaceny na účet MMR. Platby příjemcům probíhají formou zpětného proplacení uskutečněných výdajů (ex-post platby).

Pro implementaci pomoci ze strukturálních fondů a *Fondu soudržnosti* byl ustanoven **Certifikační orgán**. Na základě usnesení vlády ČR ze dne 22. února 2006 byl touto činností pověřen odbor *Národní fond Ministerstva financí*. Jeho úkolem je řídit a koordinovat toky finančních prostředků poskytnutých z rozpočtu EU, zabezpečovat, aby příjemci pomoci obdrželi příspěvek z EU bez zbytečného odkladu, předkládat Komisi ověřené výkazy výdajů a žádosti o platby, zajišťovat vrácení neoprávněně vyplacených prostředků apod.

Finanční útvar úřadu Regionální rady provádí např. činnosti zaměřené na převody prostředků příjemcům na financování projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU z prostředků rozpočtu RR, a to do 15 pracovních dnů od obdržení žádosti o platbu, předává MMR informace o čerpání státního rozpočtu a zdrojů ERDF a kontroluje čerpání ve vazbě na zdroje kapitoly státního rozpočtu a ERDF.

Finanční zajištění a čerpání

Regionální operační program Moravskoslezsko je financován z *Evropského fondu regionálního rozvoje*. Pro regionální operační programy byla stanovena alokace ve výši 18 % z celkových alokací určených pro cíl *Konvergence* v České republice. Asociace krajů České republiky rozhodla na svém jednání v červnu 2006 o rozdělení celkové alokace na jednotlivé regiony, přičemž na NUTS II Moravskoslezsko připadlo 15,37 %. Rozdělení této částky na jednotlivé prioritní osy podle let je uvedeno v tabulce č. 2.1.

³² ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO. *Regionální operační program regionu soudržnosti Moravskoslezsko 2007 – 2013*. Ostrava: ÚRR MS, 2010. 179 s.

Usnesením vlády z 16. listopadu 2010 byla finanční alokace navýšena o 11,9 mil. EUR z dodatečných prostředků, které Česká republika získala na základě čl. 17 *Meziinstitucionální dohody*. Tato částka je určena na dopravní infrastrukturu. Dále došlo k převodu 4,26 mil. EUR na základě usnesení vlády 18. května 2011 převodem těchto prostředků z OP *Technická pomoc*.

S ohledem na změnu finančního plánu Česká republika požádala Komisi o změnu *ROP Moravskoslezsko*, která tak učinila Rozhodnutím ze dne 20. 12. 2011. Celkový příspěvek EU se v rámci tohoto operačního programu zvýšil o 11,9 mil. EUR, jelikož byla České republice přidělena specifická dodatečná alokace ve výši 237 mil. EUR, zahrnující jak cíl *Konvergence*, tak cíl *Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost* na období 2011 až 2013. Čistý výsledek zvýšení celkového příspěvku EU v rámci tohoto operačního programu v souvislosti s dodatečnou částkou přidělenou České republice a přesunem mezi operačními programy činí 16,2 mil. EUR.³³

³³ EVROPSKÁ KOMISE [online], 2011.

Tabulka 2.1: Struktura ROP Moravskoslezsko

Číslo prioritní osy / oblasti	Název prioritní osy / oblasti	Podíl na celkové alokaci v %
1	Regionální infrastruktura a dostupnost	40,3
1.1	Regionální infrastruktura a dostupnost	14,5
1.2	Rozvoj a dostupnost letiště Ostrava	12,4
1.3	Rozvoj dopravní obslužnosti	10,4
1.4	Infrastruktura integrovaného záchranného systému a krizového řízení	3,0
2	Podpora prosperity regionu	25,5
2.1	Infrastruktura veřejných služeb	9,8
2.2	Rozvoj cestovního ruchu	8,8
2.3	Podpora využívání brownfields	6,3
2.4	Marketing regionu	0,6
3	Rozvoj měst	23,8
3.1	Rozvojové póly regionu	15,0
3.2	Subregionální centra	8,8
4	Rozvoj venkova	7,0
4.1	Rozvoj venkova	7,0
5.	Technická asistence	3,4
5.1	Implementace operačního programu	3,2
5.2	Podpora absorpční kapacity	0,2

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ [online], 2011; vlastní zpracování

Od počátku programového období k 2. únoru 2012 bylo na řídicí orgán ROP Moravskoslezsko podáno celkem 1 247 žádostí v hodnotě 907,59mil. EUR. Tím byla celková alokace překročena o 38 %. Z administrace bylo vyřazeno celkem 512 žádostí v celkové hodnotě 438,76mil. EUR . Byla tak vyřazena téměř polovina žádostí, úspěšnost žadatelů v Moravskoslezském kraji se tak pohybuje okolo 50 %. Následující tabulka 2.2 uvádí příčiny neúspěchu projektů v Moravskoslezském kraji.

Tabulka 2.2: Statistika vyřazených projektů za ROP Moravskoslezsko k 31. 12. 2010

	Počet projektů	Finanční objem v mil. Kč
Zaregistrované projekty ukončených výzev v roce 2010	1144	27 235,73
Z toho vyřazené projekty celkem	482	8 728,29
Projekt vrácen k dopracování (N0)	6	138,20
Nesplnění formálních náležitostí (N12)	22	225,92
Nesplnění kritérií přijatelnosti (N11)	33	439,00
Vyřazen na věcném hodnocení (N13)	384	5 876,50
Projekt nedoporučen/neschválen (N2)	16	372,91
Projekt nesplnil podmínky pro podpis smlouvy (N4)	6	129,44
Projekt stažen žadatelem (N5)	11	1 461,01
Projekt pozastaven (N6)	0	0,00
Projekt nedokončen/stažen (N7)	4	85,31
Smlouva ukončena ze strany ŘO (N8)	0	0,00

Pozn.: Kurz: 25,240 CZK/EUR

Zdroj: ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO [online], 2011, vlastní zpracování

Bylo podepsáno 571 Smluv o poskytnutí dotace v celkové hodnotě 438,76mil. EUR, což činí 59,92 % z celkové alokace. V současné době rozdíl mezi celkovou alokací na operační program a výši schválené dotace tvoří v přepočtu 6,8 mld. Kč (31,5 % z celkové alokace operačního programu). Nejedná se však o volné disponibilní prostředky, protože dalších 117 žádostí v hodnotě 4,1 mld. Kč se nachází ve schvalovacím procesu. Do začátku února 2012 proplatil Řídící orgán příjemcům 247,74mil. EUR.³⁴

³⁴ ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO [online], 2012

3 Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje a socioekonomická analýza regionu soudržnosti Moravskoslezsko

3.1 Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje

Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009–2016 (dále jen Strategie rozvoje nebo Strategie) byla zpracována jako střednědobý strategický dokument, který plní podmínky vyplývající ze *zákona č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje*. Strategie reaguje na nové podmínky, ve kterých se kraj v době vzniku dokumentu nacházel. Moravskoslezský kraj se stal zajímavým místem pro investory, včetně nejsilnějších globálních firem jako jsou Hyundai nebo ArcelorMittal. Díky vysoce kvalifikovaným odborníkům v oblasti informačních technologií v kraji zakotvila společnost Tieto Czech s.r.o.

Strategie rozvoje reaguje na jednoznačnou **poptávku po scénářích dlouhodobého rozvoje kraje**, kterou vyjádřili účastníci Investičního fóra v roce 2008. Jedním z důvodů zpracování Strategie bylo získat konkrétní informace a rámec pro strategické rozhodování a intervence vedoucí k požadovaným změnám.

3.1.1 Obecná charakteristika dokumentu

Agentura pro regionální rozvoj (ARR) byla pověřena **zpracováním** Strategie rozvoje na základě smlouvy o poskytování služeb. ARR vytvořila **expertní skupinu** - řídicí orgán zpracování Strategie. Byla složena jednak ze svých subdodavatelů a také za zástupců politických stran v kraji, podnikatelské sféry, veřejné správy, vysokých škol a z vedení měst a obcí. Souběžně se zpracováním dokumentu strategie probíhal proces „Posouzení vlivů Strategie rozvoje MSK na životní prostředí“.

Pro úspěšné zpracování analytické části a detailní rozpracování implementační části bylo zřízeno **pět expertních skupin**, které se zabývaly výzkumem, vývojem a inovacemi pro konkurenceschopnost, potenciálem přeshraniční spolupráce kraje s polskými a slovenskými sousedy, jedinečností území, rozdíly v lidském potenciálu a image kraje.

Dne 21. ledna 2010 proběhlo **veřejné projednání návrhu strategie s občany kraje** a 26. února 2010 bylo Ministerstvem životního prostředí vydáno souhlasné stanovisko ke Strategii. Strategie rozvoje byla nakonec **schválena v dubnu 2010** zastupitelstvem kraje.

Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016, stejně jako ostatní strategické dokumenty, vychází ze strategických dokumentů zpracovaných na úrovni ČR. Základním právním předpisem, upravujícím problematiku strategického plánování krajů, je *zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje*. Základním rozvojovým dokumentem na národní úrovni je *Strategie regionálního rozvoje České republiky na roky 2007 – 2013* (SRR), která byla zároveň zdrojovým dokumentem při přípravě *Národního strategického referenčního rámce* (NSRR) a operačních programů. Při zpracování Strategie rozvoje byl použit i Regionální operační program Moravskoslezsko, *Marketingová strategie rozvoje cestovního ruchu Moravskoslezského kraje* a několik koncepčních dokumentů z oblasti ochrany životního prostředí a energetiky.

V září a říjnu roku 2011 probíhala zasedání pracovních skupin, při kterých se vyjednávaly **nové specifické strategické cíle** Strategie rozvoje kraje. **V prosinci 2011** se sešlo všech pět expertních skupin, aby **proběhla finalizace** celého dokumentu a začalo projednávání v orgánech kraje. Definitivní podobu nové Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2020 bude schvalovat zastupitelstvo kraje **6. června 2012**. Do té doby budou do Strategie zapracovány připomínky, které vzniknou v rámci procesu *Posouzení vlivů Strategie rozvoje na životní prostředí* (SEA) a případně i některé další. SEA zahrnuje zjištění a zhodnocení předpokládaných vlivů Strategie a jejich cílů, a to pro celé období jejího předpokládaného provádění. Cílem procesu je zmírnění nepříznivých vlivů záměrů obsažených v koncepcích na životní prostředí.³⁵

Aktualizace Strategie rozvoje probíhala v rámci realizace projektu *Moravskoslezský kraj – konkurenceschopný region*. Byl spolufinancován z Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko a jeho zpracován Agenturou pro regionální rozvoj. Důvodem pro aktualizaci Strategie rozvoje bylo, aby náš kraj prostřednictvím realizace Strategie přispíval k naplňování cílů EU a ČR pro období 2014+. Náš kraj se musí přizpůsobit změnám podmínkám v souladu se Strategií Evropa 2020 a s Národními rozvojovými prioritami ČR. V souvislosti s tím je tedy potřeba prodloužit návrhové období Strategie až do roku 2020. Cílem je také definice regionálních priorit a pozice kraje při vyjednávání o

³⁵ MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Posuzování vlivu na životní prostředí (SEA)* [online]. 2012 [20.3.2012]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/posuzovani_vlivu_koncepci_sea.

podobě podpory z EU po roce 2013. Předmětem aktualizace nebyly úpravy analytické části dokumentu.³⁶

Při aktualizaci Strategie rozvoje zůstala zachována struktura **pěti globálních specifických cílů**, došlo však k **úpravě** v názvu a zaměření globálních cílů 2 a 3. Byly navrženy nové specifické cíle, případně upraveny ty stávající, a to nejen jejich názvy, ale také popis toho, čeho chce kraj ve spolupráci s partnery dosáhnout a co v rámci nich bude podporovat. Dále byly navrženy nové projekty, které přispějí k naplňování cílů Strategie a monitorovací indikátory u každého specifického cíle.³⁷

3.1.2 Rámcová struktura Strategie rozvoje

Strategie rozvoje je rozdělena na tři hlavní části. **Analytickou část** strategie tvoří Analýza klíčových rozvojových charakteristik Moravskoslezského kraje. **Návrhová část** je složena z 5 globálních strategických cílů; 32 specifických strategických cílů a 124 projektů, přispívajících k naplňování strategie. Naplňování specifických strategických cílů bude řešeno konkrétními aktivitami a projekty, a to v rámci definovaných zdrojů financování. **Implementační část** popisuje, jak bude strategie realizována, včetně skupiny monitorovacích indikátorů pro sledování úspěšnosti realizace strategie. Následující obrázek znázorňuje tuto logickou strukturu.

V úvodní části Strategie rozvoje jsou shrnuty **silné a slabé stránky rozvoje** Moravskoslezského kraje, který v minulých letech prošel dynamickým obdobím rozvoje hospodářské prosperity. Koncentrace exportně založených podniků těžkého průmyslu a na ně navázaných strojírenských firem z velké míry pohání rozvoj kraje. V oblasti výzkumu, vývoje a inovací se náš kraj může opřít o existenci klastrů a iniciativ, přičemž spolupráce mezi akademickou, veřejnou a soukromou sférou probíhá na vysoké úrovni. Příznivé podmínky pro rozvoj podnikatelských aktivit tak využila celá řada investorů, jak již bylo zmíněno výše.

I přes pozitivní vývoj se kraj nevyhnul řadě problémů, které identifikuje analytická část dokumentu Strategie. Jedním z hlavních problémů je životní prostředí, které patří mezi nejzatíženější v Evropě. Dochází také k nedostatečnému zapojení místních obyvatel

³⁶ AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ. *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016*. Ostrava: ARR, 2008. 70 s.

³⁷ Agentura pro regionální rozvoj [online], 2011a.

do ekonomických procesů. Oproti ostatním krajům je vzdělanost v Moravskoslezském kraji nižší navzdory přítomnosti několika univerzit, které evidují nárůst počtu studentů.

Moravskoslezský kraj tedy má na čem stavět, pokud zužitkuje svou oborovou specializaci, vytvoří vhodné podmínky pro rozvoj výzkumu a vývoje, stimuluje trh práce pro zvýšení schopnosti obyvatel zapojit se do ekonomiky. Tyto cíle byly rozpracovány strategické části dokumentu.

Rozvojová vize Strategie

Rozvojovou vizí Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje je *Moravskoslezský kraj - konkurenceschopný region úspěšných a spokojených lidí*. Smyslem je využívat existující potenciál kraje, potvrdit svoji schopnost překonat recesi a po jejím odeznění dále budovat postavení kraje jako jednoho ze tří hlavních rozvojových pólů České republiky. Svoji budoucnost staví Moravskoslezský kraj na účtě k vlastní průmyslové historii, která se mění v technickou excelenci a tím vytváří specifickou konkurenční výhodu.

3.1.3 Globální strategické cíle Strategie

Globální cíl 1 - Konkurenceschopná, inovačně založená ekonomika sleduje úspěšnost lokalizovaných ekonomických aktivit v kraji v globální konkurenci. Výzvou pro náš kraj je rostoucí podíl aktivit, jejichž konkurenceschopnost je založená na jiných než nerostných nebo nízkonákladových zdrojích. Při realizaci cíle jsou tedy hledány projekty, které podpoří významné strukturální změny ve firmách i veřejném sektoru směrem k vyššímu podílu výdajů na vědu a výzkum a posílení konkurenční výhody v celosvětové soutěži. V tomto cíli tedy jde o vytvoření takové infrastruktury a nabídky služeb, které povedou k vyšší inovační a exportní výkonnosti firem a přilákání nové aktivit s vysokou přidanou hodnotou.

Tento globální strategický cíl je dále rozpracován do následujících specifických strategických cílů (SSC):

- 1.1 Zajištění koordinované a systémové podpory VaVaI v Moravskoslezském kraji.
- 1.2 Zlepšit exportní výkonnost místních malých a středních firem a posílit jejich zapojení do globálních hodnotových řetězců.
- 1.3 Podpora zakládání nových podnikatelských subjektů.
- 1.4 Získat do kraje investory k činnostem s vysokou přidanou hodnotou.

Zcela vypuštěny byly cíle 1.5 Zvýšit počet nově zakládaných inovačních firem a 1.6 Vybudovat špičková centra aplikovaného výzkumu.³⁸

Globální cíl 2 – Vysoká zaměstnanost a sociální inkluze – příležitost pro všechny usiluje o více a lepší pracovní příležitosti a o ekonomické zapojení všech, kteří chtějí a mohou. Moravskoslezský kraj se chce zbavit nálepky jednoho z krajů s trvale nejvyšší nezaměstnaností. Nutnými podmínkami pro splnění tohoto strategického cíle jsou fungující veřejný sektor, úspěšné místní firmy, aktivní politika zaměstnanosti úřadů práce a noví investoři. Důležitou pomocí bude efektivní využití evropských fondů pro tyto aktivity.

U Globálního cíle 2 došlo aktualizací k integraci oblastí zaměstnanosti (původní GSC 2), vzdělávání (původní GSC 3) a jednoho relevantního SSC (4.2) z původního GSC4. Nově obsahuje Globální cíl 2 šest specifických cílů, kde u každého je uveden jeho stručný popis, návrh indikátorů a přehled projektů se základními informacemi.

Tento globální strategický cíl je dále rozpracován do následujících specifických strategických cílů (SSC):

- 2.1 Zlepšit koordinaci aktivit zaměřených na růst zaměstnanosti.
- 2.2 Snížit nerovnováhu mezi nabídkou a poptávkou po kvalifikovaných pracovních silách v jejich počtu, struktuře a kvalitě.
- 2.3 Zvýšit podíl obyvatel schopných komunikovat v cizích jazycích, zejména v angličtině.
- 2.4 Být evropským lídrem v systémovém rozvoji měkkých kompetencí u všech skupin obyvatel.
- 2.5 Vytvořit konkurenceschopnou výzkumnou univerzitu.
- 2.6 Zvýšit pracovní zapojení nezaměstnaných.³⁹

³⁸ PAWERA David. *Globální strategický cíl 1 Konkurenceschopná, inovačně založená ekonomika* [online]. Agentura pro regionální rozvoj, 2011. [18. 3. 2012]. Dostupné z <http://arr.cz/cs/ke-stazeni/category/48-zasedani-strategicke-expertni-skupiny-strategie-rozvoje-msk-na-leta-2009-2016-vysledky-monitoringu-realizace-aktualizace-dokumentu-78122011>.

³⁹ KARÁSEK Zdeněk. *Dobré vzdělání a vysoká zaměstnanost – příležitost pro všechny* [online]. Agentura pro regionální rozvoj, 2011a. [18. 3. 2012]. Dostupné z <http://arr.cz/cs/ke-stazeni/category/48-zasedani-strategicke-expertni-skupiny-strategie-rozvoje-msk-na-leta-2009-2016-vysledky-monitoringu-realizace-aktualizace-dokumentu-78122011>.

Globální cíl 3 - Vzdělaná společnost aktivních a sebevědomých obyvatel byl novelizován na nový cíl Soudržná společnost – kvalitní zdravotnictví, cílené sociální služby a úspěšný boj proti chudobě. Původní verze Cílu 3 se tedy více zaměřovala na kvalitní vzdělávání a rozvoj vzdělávací infrastruktury. Jeho cílem bylo, aby vzdělaní lidé našli nadprůměrné příležitosti pro své profesní uplatnění a aby se návštěvníci kraje s obyvateli dobře domluvili díky jazykové připravenosti.

Nový Globální cíl 3 byl vyčleněn z původní součásti čtvrtého specifického cíle. Zahrnuje oblasti zdravotnictví, sociální péče a boje s chudobou. U každého specifického cíle je ve strategii uveden jeho stručný popis, návrh indikátorů a přehled projektů se základními informacemi

Tento globální strategický cíl je dále rozpracován do následujících specifických strategických cílů (SSC):

- 3.1 Optimalizovat náklady a řídit kvalitu služeb ve zdravotnických zařízeních.
- 3.2 Rozvíjet specializovaná oddělení zdravotnických zařízení s celokrajskou i nadregionální působností.
- 3.3 Optimalizovat síť sociálních služeb na území kraje dle zjištěných potřeb jeho obyvatel.
- 3.4 Transformovat pobytové sociální služby do moderních forem poskytování pomoci a podpory.
- 3.5 Vytvářet podmínky pro podporu rodin, dětí a náhradní rodinné péče.
- 3.6 Aktivně se podílet na snižování dopadů chudoby v Moravskoslezském kraji.⁴⁰

Globální cíl 4 - Kvalitní prostředí, služby a infrastruktura pro život, práci a návštěvu popisuje zlepšení kvality života obyvatel díky zlepšení životního prostředí, napojení dopravní infrastruktury na evropské koridory a zlepšení vnitřního propojení kraje. Aby se mohl Moravskoslezský kraj posunout z národní periferie do polohy silného středoevropského

⁴⁰ KARÁSEK Zdeněk. *Soudržná společnost – kvalitní zdravotnictví, cílené sociální služby a úspěšný boj proti chudobě* [online]. Agentura pro regionální rozvoj, 2011b. [18. 3. 2012]. Dostupné z <http://arr.cz/cs/ke-stazeni/category/48-zasedani-strategicke-expertni-skupiny-strategie-rozvoje-msk-na-leta-2009-2016-vysledky-monitoringu-realizace-aktualizace-dokumentu-78122011>.

rozvojového pólu, je potřeba pozvednout služby na špičkovou úroveň. Právě na to budou zaměřeny klíčové projekty Strategie rozvoje. Moravskoslezský kraj chce být kulturním, společenským a sportovním centrem, které nabídne akce na evropské úrovni se širokým spektrem možností pro aktivní trávení volného času.

U Globální cíle 4 přibýly 2 specifické cíle. Cíl se orientuje nově i na občanskou vybavenost ve městech a obcích, rozšiřuje problematiku životního prostředí, začleňuje také rozvoj informační a komunikační infrastruktury.

Tento globální strategický cíl je dále rozpracován do následujících specifických strategických cílů (SSC):

- 4.1 Stát se krajem špičkových „služeb pro 5 milionů“ – rozšířit nabídku volnočasové infrastruktury a služeb pro obyvatele kraje a návštěvníky ze sousedních regionů.
- 4.2 Posílit kulturu aktivního trávení volného času obyvatel a prevence kriminality mládeže prostřednictvím systémového rozvoje vzdělávacích, kulturních a sportovních aktivit na rekreační, výkonnostní i vrcholové úrovni.
- 4.3 Mít kvalitní vnitřní i vnější dopravní propojení kraje včetně napojení na Transevropské síť (TEN-T).
- 4.4 Podstatně zlepšit kvalitu ovzduší v kraji a rozvíjet technické podmínky nezbytné pro kvalitní životní prostředí
- 4.5 Podporovat druhovou rozmanitost, ekologicky stabilní krajinu včetně postindustriální a udržitelné zemědělství.
- 4.6 Rozvíjet kulturu chování, odpovědnosti a ohleduplnosti k životnímu prostředí.
- 4.7 Zlepšit bezpečnost, ochranu zdraví a majetku obyvatel kraje a jeho území.
- 4.8 Rozšířit, modernizovat a lépe využívat energetické zdroje a rozvodné sítě.
- 4.9 Vrátit lidem k užívání brownfieldy včetně nevyužívaných objektů.
- 4.10 Rozvíjet kvalitu života v sídlech kraje v souladu se zásadami moderního a zodpovědného urbanismu.

- 4.11 Zajistit rozvoj informační a komunikační infrastruktury.⁴¹

Globální cíl 5 - Efektivní správa věcí veřejných prosazuje zákaznický přístup, profesionalitu a odpovědnost - nezbytné parametry pro úspěch firem v tržním prostředí. Cílem je, aby došlo ke zjednodušování a transparentnosti procesů, včetně dynamického využití nástrojů e-governmentu.

Globální cíl 5 obsahuje čtyři cíle specifické, tedy o jeden méně než před aktualizací Strategie. V cíli 5 je rozšířena problematika přeshraniční spolupráce i o spolupráci zahraniční a spolupráci s regiony v ČR, sloučeny cíle v oblasti zkvalitňování veřejné správy a vyřazena problematika využívání fondů EU.

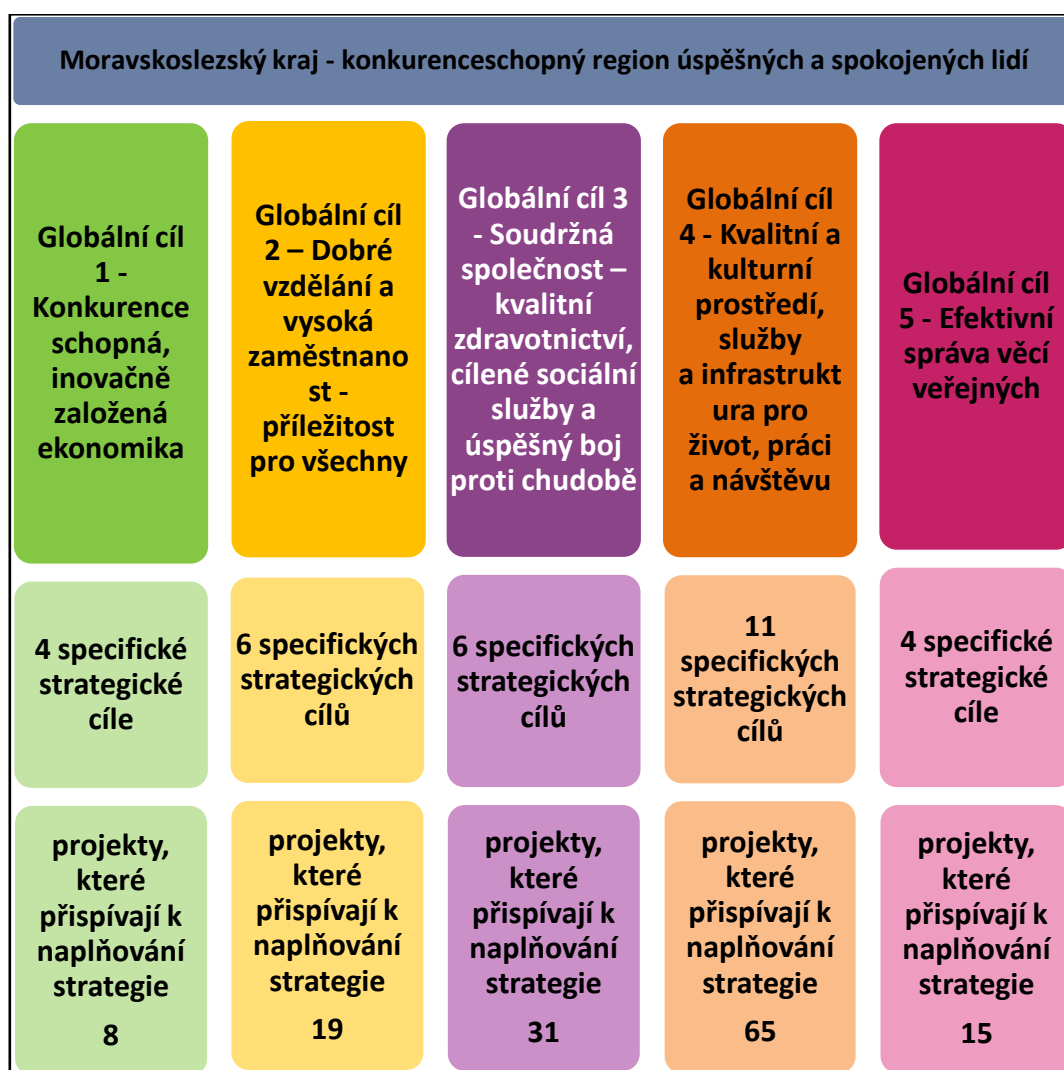
Tento globální strategický cíl je dále rozpracován do následujících specifických strategických cílů (SSC):

- 5.1 Zajistit rovnoměrnější rozvoj kraje ve všech jeho částech.
- 5.2 Posílit přeshraniční a zahraniční spolupráci kraje a spolupráci se sousedními regiony ČR.
- 5.3 Zajistit efektivní výkon a zvýšit profesionalitu veřejné správy.
- 5.4 Zlepšit image kraje navenek i dovnitř.⁴²

⁴¹ ŠTĚPÁN Jiří. *Kvalitní prostředí, služby a infrastruktura pro život, práci a návštěvu* [online]. Agentura pro regionální rozvoj, 2011a. [18. 3. 2012]. Dostupné z <http://arr.cz/cs/ke-stazeni/category/48-zasedani-strategicke-expertni-skupiny-strategie-rozvoje-msk-na-leta-2009-2016-vysledky-monitoringu-realizace-aktualizace-dokumentu-78122011>.

⁴² ŠTĚPÁN Jiří. *Efektivní správa věcí veřejných* [online]. Agentura pro regionální rozvoj, 2011b. [18. 3. 2012]. Dostupné z <http://arr.cz/cs/ke-stazeni/category/48-zasedani-strategicke-expertni-skupiny-strategie-rozvoje-msk-na-leta-2009-2016-vysledky-monitoringu-realizace-aktualizace-dokumentu-78122011>.

Obrázek 3.1: Struktura Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2020

Zdroj: AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ, 2012, s. 4.

Návaznost klíčových zjištění analýzy a návrhové části Strategie

V další části Strategie rozvoje je zpracována matice, která dokládá vazbu návrhové části strategie na zjištění analýzy expertních skupin i další informace, získané během zpracování strategie. Jak vyplývá z této matice, strategické intervence, navržené prostřednictvím specifických strategických cílů reagují na všechna klíčová zjištění, identifikovaná analýzou a formulována na základě shromáždění dostupných dat o situaci a vývoji Moravskoslezského kraje.

3.1.4 Realizace Strategie rozvoje

Strategie na léta 2009 – 2020 bude realizována konkrétními **aktivitami a projekty**. Nositelem těchto projektů je Moravskoslezský kraj a jimi zřizované organizace. Projekty se podrobněji rozpracovávají v tzv. Programu rozvoje kraje. V současném období je v platnosti *Program rozvoje kraje 2010 – 2012*. Dokument je připraven jako akční plán projektů. Akční plán realizace Programu je zpracován v tabulkách pro každý globální cíl, v rámci něho jsou projekty členěny dle jednotlivých specifických cílů. U jednotlivých projektů jsou sledovány následující základní informace: název, garant, tedy odbor krajského úřadu, zodpovědný za realizaci projektu, zdroj externího financování projektu a termín zahájení a ukončení projektu. Posledním údajem je podíl kraje na financování, tedy výsledná částka skutečného podílu kraje na financování projektu po obdržení dotací z externích zdrojů.⁴³

Realizace strategie tak bude zabezpečována v rámci nejrozličnějších forem partnerství, zodpovědnost za fyzickou realizaci všech projektů tak neponese jedna instituce. O to větší důraz je tak kladen na důsledný monitoring realizace všech projektů pro účely průběžného vyhodnocování a zabezpečení aktuálních informací pro Moravskoslezský kraj jako hlavního garanta realizace strategie.

Monitoring realizace strategie na úrovni projektů probíhá na základě informací, získaných od nositelů projektů; na úrovni vize a globálních strategických cílů bude probíhat evaluace naplňování indikátorů dopadů. Jako výstup monitoringu a evaluace bude každoročně zpracována monitorovací zpráva. Činnost monitoringu a evaluace zabezpečuje *Odbor regionálního rozvoje a cestovního ruchu* Krajského úřadu ve spolupráci s *Agenturou pro regionální rozvoj*.

3.2 Socioekonomická analýza Moravskoslezského kraje

Moravskoslezský kraj leží na **severovýchodě** České republiky a tvoří jednu z periferních částí. Na severu a východě hraničí s polskými vojvodstvími – Slezským a Opolským, na jihovýchodě s Žilinským krajem na Slovensku. Příhraniční charakter kraje poskytuje možnosti efektivní spolupráce v různých oblastech. Za tímto účelem působí na území kraje v současné době 4 euroregiony – Beskydy, Praděd, Silesia a Těšínské Slezsko. Moravskoslezský kraj je vymezen okresy – Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín,

⁴³ AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ [online], 2009a.

Opava a Ostrava-město a je rozdělen na 22 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, do kterých spadá celkem 299 obcí, z toho je 41 měst. Svoji rozlohou zaujímá 6. místo mezi kraji v ČR. Tradičními kulturními centry regionu jsou Ostrava, Opava a pro území Těšínska, s významnou polskou menšinou, Český Těšín.⁴⁴

3.2.1 Obyvatelstvo

Moravskoslezský kraj je se svými téměř 1 244 tisíci obyvateli třetí nejlidnatější v ČR. Hustota osídlení vzhledem k menšímu počtu sídel je 229 obyv./km², přičemž údaj pro celou republiku činí 134 obyv./km². Většina obyvatel kraje (přes 60 %), což je v rámci ČR výjimečné, žije ve městech nad 20 tisíc obyvatel. Druhá největší skupina obyvatel (24 %) žije v obcích od 500 do 4999 obyvatel. Nejnížší hustotu zalidnění vykazuje dlouhodobě okres Bruntál a z obcí v Moravskoslezském kraji jsou to Bílá, Staré Hamry, Heřmanovice a další.

I přes vysoký počet obyvatel lze v kraji pozorovat pozvolný **úbytek počtu obyvatel**. Tento negativní jev je dán nízkou porodností, která je základním rysem současné populační situace nejen Moravskoslezského regionu. Navíc na rozdíl od zbytku republiky, dochází v Moravskoslezském kraji od roku 1993 k nepřetržitému poklesu obyvatelstva migrací. Pro zmapování úbytku obyvatel lze použít ukazatel migračního salda, které vyjadřuje rozdíl mezi počtem vystěhovalých a přistěhovalých. V roce 2010 vzrostlo saldo na necelé 4 tisíce obyvatel. Co se týká migračních cílů, obyvatelstvo se stěhuje z velkých měst do blízkého okolí. Jako příklad lze uvést obce Petřvald, Petrovice u Karviné, Vratimov, Šenov atd.

Index stáří dobře vypovídá o charakteristickém vývoji věkového složení a je základním indikátorem procesu stárnutí obyvatelstva. Ze statistických údajů vyplývá, že index stáří se každoročně zvyšuje, tedy roste podíl obyvatel nad 65 let. Za rok 2010 byl podíl osob v důchodovém věku 15,2 %, přičemž dětí jen 14,4 %.

3.2.2 Občanská vybavenost a bydlení

V rámci indikátoru občanská vybavenost byly sledovány počty **ordinací praktického lékaře** v jednotlivých obcích kraje. Počet ordinací byl následně přepočítán na 1000 obyvatel. Sledovaným obdobím byly roky 2001 – 2009, kdy docházelo k postupnému nárůstu ordinací a následně poklesu. Krajský průměr činil ve sledovaném období 0,75 ordinace na 1000 obyvatel. Nejnižší pod touto hodnotou se nachází území v okolí města Bruntál. V celém kraji

⁴⁴ AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ [online], 2010.

je k dispozici 6 528 lůžek v 18 nemocnicích a dalších 2 902 lůžek v odborných léčebných ústavech a léčebnách dlouhodobě nemocných. Zařízení sociálních služeb disponují více než 10 300 místy, především pro staré občany.

Oblast bydlení je zastoupena indikátorem, který zaznamenává **intenzitu bytové výstavby**. Indikátor vyjadřuje vztah mezi počtem dokončených bytů a počtem obyvatel ve zkoumaném územním celku. Zároveň tak vypovídá o atraktivitě území. Ze statistických dat vyplývá, že bytová výstavba měla v období let 2001 – 2009 sestupnou tendenci, ale od roku 2006 začalo docházet k jejímu nárůstu. V roce 2009 dosáhla hodnota svého maxima, kdy počet bytů na 1000 obyvatel činil 2,4 dokončených bytů, přičemž celorepublikový průměr dosahuje 1,71 bytů na 1000 obyvatel. Nejnižší intenzitu bytové výstavby lze zaznamenat na Bruntálsku, v okolí Krnova, Vítkova a Oder.

3.2.3 Ekonomika a podnikání

V rámci této kapitoly byl Moravskoslezský kraj zkoumán z hlediska věkové struktury obyvatelstva a jeho ekonomické aktivity, intenzity podnikatelské aktivity a daňových příjmů obcí. **Index ekonomického zatížení** vyjadřuje poměr dětí ve věku 0 – 14 let a lidí v důchodovém věku (nad 65 let) na 100 osob ekonomicky aktivních ve věku 15 – 64 let. Čím vyšší je výsledná hodnota indexu, tím je vyšší počet ekonomicky závislých obyvatel a tím složitější podmínky pro hospodářský rozvoj kraje. Ve sledovaném období 2001 – 2009 byl patrný pokles podílu dětské složky a stárnutí populace. Z výsledků je patrné, že ekonomicky aktivního obyvatelstva ubývá v okrese Frýdek-Místek, na území obce s rozšířenou působností (ORP) Osoblaha, Vítkov, Hlučín a další.

Intenzita podnikatelské aktivity je vyjádřena indikátorem počtu podnikatelských subjektů v přepočtu na počet obyvatel území. Celkově se Moravskoslezský kraj vyznačuje nejnižším počtem registrovaných fyzických osob na 1000 obyvatel ČR. Pro růst konkurenceschopnosti kraje je však podpora malých a středních forem podnikání důležitá, stejně jako podpora přílivu investic a výzkumu a inovací. Nízká míra podnikatelské aktivity je patrná v okrese Karviná, v ORP Osoblaha, ORP Jablunkov a další.

Daňové příjmy obcí jsou regulovány rozpočtovým určením daní, ale také lhůtou splatnosti a způsobem jejich výběru. Sledované období 2005 – 2009 ukázalo, že daňové příjmy jsou přímo úměrné ekonomické situaci ekonomiky. Do roku 2008 daňové příjmy obcí na obyvatele průměrně rostly. V roce 2009 však došlo v kraji k propadu o 190 tisíc Kč na obyvatele.

3.2.4 Trh práce a nezaměstnanost

Počet zaměstnaných a nezaměstnaných osob a jejich podíl na celkové pracovní síle patří k jednomu z nejsledovanějších ukazatelů. Relativně nejlépe je na tom z Moravskoslezského kraje okres Frýdek-Místek, největší nezaměstnanost vykazují okresy Bruntál a Karviná. Nemalé problémy přináší **odvětvová struktura** Moravskoslezského kraje. I přes současný útlum těžkého průmyslu a dobývání nerostných surovin pracuje podle Výběrového šetření pracovních sil v průmyslových odvětvích téměř třetina z celkového počtu 543,5 tis. osob zaměstnaných v národním hospodářství. Průměrná hrubá mzda v Moravskoslezském kraji byla v roce 2009 o více než 1 500 Kč nižší než republikový průměr, činila na zaměstnance 21 163 Kč. Rozložení mezd mezi odvětvími je obdobné jako v ostatních krajích ČR. Nejvyšší mzdy jsou v sektorech Informační a komunikační činnosti, Peněžnictví a pojišťovnictví a Těžba a dobývání, zatímco nejnižší mzdy jsou v odvětví Ubytování, stravování a pohostinství.

Nezanedbatelným problémem je podíl **dlouhodobě nezaměstnaných** na celkovém počtu nezaměstnaných, který je dlouhodobě nad celorepublikovým průměrem. Čím je míra dlouhodobé nezaměstnanosti vyšší, tak tím je daná územní jednotka hospodářsky méně výkonná. Ze sledovaného období 2005 – 2009 vyplývá, že dlouhodobá míra nezaměstnanosti kopírovala trend vývoje míry nezaměstnanosti, tzn. do roku 2008 klesala a od roku 2009 začala znovu narůstat.

3.2.5 Dopravní obslužnost

Odpovídající dopravní obslužnost je významným faktorem, ovlivňujícím kvalitu života v regionu. Poptávka v řídce zalidněných venkovských oblastech je z hlediska počtu osob nízká a způsobuje finanční ztrátovost obslužnosti veřejnou dopravou. Nedostatečná dopravní obslužnost negativně ovlivňuje například možnost dojíždět do zaměstnání, což má nepříznivý dopad hlavně v oblastech s již tak nedostatečnou nabídkou pracovních míst. Z prostorového hlediska jsou tímto negativním trendem zasaženy především oblasti kraje Vítkovska, některé oblasti Bruntálska či Rýmařovska a také Osoblažsko.

Pro stanovení kvality dopravní obslužnosti v městech a obcích kraje bylo využito sčítání, které provedla společnost Koordinátor ODIS s.r.o. (KODIS) v únoru roku 2010. Jednalo se o jednorázové sčítání, a proto není k dispozici ucelená časová řada.

3.2.6 Technická infrastruktura

Dostupnost technické infrastruktury významně ovlivňuje kvalitu života v kraji a možnosti podnikání. Je pochopitelné, že kompletní pokrytí území obcí kraje rozvody vody, plynu a kanalizací je z technických či finančních důvodů nerealizovatelné a alternativní řešení bývají v konkrétních případech vhodnější a často také ekologicky šetrnější. Důležitým faktorem při rozhodování o investicích do technické infrastruktury je počet připojených objektů v rámci nově pokryté lokality a také struktura zástavby, která v případě větších vzdáleností jednotlivých připojovaných objektů způsobuje potřebu delších a tím i finančně náročnějších rozvodů. V tomto případě jsou znevýhodněny oblasti s menší hustotou osídlení, např. Vítkovicko či Osoblažsko a také oblasti s tzv. slezskou rozptýlenou zástavbou, například v podhůří Beskyd. Dle získaných informací (za rok 2010) se počet vybavených obcí postupně zvyšuje.

3.2.7 Životní prostředí

Stav ovzduší je v současné době klíčovým problémem životního prostředí Moravskoslezského kraje. Znečištění ovzduší může nejen negativně ovlivnit rozvoj určitých částí kraje, ale současně je tato situace limitující pro některé z rozvojových aktivit, jež by mohly mít vliv na další zhoršení situace (např. problematika emisí v zatížených oblastech, vlivy související dopravy, apod.). Zásadním problémem se v posledních letech stal opětovný lokální nárůst znečištění ovzduší oxidy dusíku, oxidem uhelnatým, polyaromatickými uhlovodíky a polétavým prachem ve velkých městech.

Dalším faktorem, který se podílí na špatné kvalitě ovzduší v kraji, jsou také emise z lokálních topenišť v rodinných domech, způsobené především spalováním nekvalitních paliv a odpadu.

Oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší se podle *Zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší*, v platném znění vymezují jako území v rámci zóny nebo aglomerace, na kterém došlo k překročení hodnoty imisního limitu pro jednu nebo více znečišťujících látek. Nejmenší územní jednotka, pro kterou byly oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší vymezeny, jsou stanovena správní území stavebních úřadů. V průběhu posledních let se zařazení konkrétních obcí do oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší částečně měnilo. Aktuální dostupná data jsou za rok 2008. Obce spadající do oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší tvoří

v Moravskoslezském kraji rozsáhlé území, zahrnující celé okresy Ostrava a Karviná, severní část okresu Frýdek-Místek včetně Třinecka a Jablunkovska, větší část okresu Nový Jičín a východní část okresu Opava včetně města Opava.⁴⁵

3.3 SWOT analýza Moravskoslezského kraje

SWOT analýza je metoda kvantitativního hodnocení, s pomocí níž identifikujeme silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby z hlediska subjektu hodnocení. Tato analýza je spojena vždy s konkrétním projektem, podnikatelským záměrem nebo politikou. **Příležitosti a hrozby**, tedy vnější faktory jsou parametry prostředí, které nemůže místní správa přímo kontrolovat, a přitom mají významný dopad na rozvoj regionu. Naopak **silné a slabé stránky** jsou alespoň částečně v kompetenci místní správy.⁴⁶

SWOT analýza Moravskoslezského kraje byla zpracována na základě socioekonomické analýzy a stanovuje nejvýznamnější problémy místní, regionální i obecné a zohledňuje sociální, ekonomickou a územní složku rozvoje těchto oblastí.

3.3.1 Silné stránky (S)

S.1	Silná populační základna
S.2	Zvyšující se intenzita bytové výstavby
S.3	Průmyslová tradice kraje
S.4	Vysoká úroveň veřejných služeb
S.5	V rámci ČR nejvyšší produktivita práce při přepočtu na odpracovanou hodinu
S.6	Relativně vysoká výkonnost ekonomiky
S.7	Populární kraj co se týká investic, zejména v oblasti zpracovatelského průmyslu
S.8	Úspěšně se rozvíjející automobilový průmysl, který navazuje na tradiční specializaci, a obor informačních technologií
S.9	Množství krajinářsky, biologicky i ekologicky hodnotných a mezinárodně uznávaných chráněných oblastí (3 velkoplošně chráněná území, 136 maloplošných)
S.10	Turistický a přírodní potenciál oblastí
S.11	Existence mikroregionů a svazků obcí- koordinovaný přístup k rozvoji území
S.12	Nabídka velkého množství značených turistických a cykloturistických tras

⁴⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistická ročenka Moravskoslezského kraje 2011. Český statistický úřad [online]. 2011 [15.3.2012]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/krajpubl/801011-11-r_2011-xt.

⁴⁶ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2007a.

S.13	Letiště Ostrava – Mošnov
S.14	Vzdělaná a kvalifikovaná pracovní síla (zejména v technických oborech)
S.15	Vhodné podmínky pro rozvoj klastrů

Zdroj: AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ, 2012; vlastní zpracování

3.3.2 Slabé stránky (W)

W.1	Vysoká míra migrace vzdělaných lidí mimo kraj
W.2	Vysoký podíl obyvatelstva v postproduktivním věku
W.3	Nízká intenzita podnikatelské aktivity – nejnižší podíl OSVČ v rámci celé ČR
W.4	Přetrvávající dlouhodobá nezaměstnanost
W.5	Nízká adaptabilita obyvatel na trhu práce
W.6	Nízká územní a profesní mobilita pracovních sil
W.7	Nedostatečná vybavenost území technickou infrastrukturou
W.8	Ostrava - poddimenzovaný sektor služeb, neplnící typické metropolitní funkce
W.9	Nedostatečná obslužnost území veřejnou dopravou
W.10	Zhoršená kvalita životního prostředí, zejména ovzduší v rámci ostravské průmyslové aglomerace a lokálních topenišť
W.11	Růst civilizačních chorob (alergie, astma, kožní onemocnění, kardiovaskulární onemocnění, nádorová onemocnění apod.)

Zdroj: AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ, 2012; vlastní zpracování

3.3.3 Příležitosti (O)

O.1	Možnost využití finančních prostředků ze strukturálních fondů, národních a regionálních zdrojů
O.2	Výhodná geografická poloha pro užší přeshraniční spolupráci s polskou a slovenskou stranou
O.3	Využití přírodního potenciálu pro rozvoj alternativních forem zemědělství a venkovské turistiky, ke zvýšení využívání alternativních zdrojů energie, zejména využití biomasy
O.4	Zájem dopravních společností o využití letiště Ostrava – Mošnov
O.5	Hospodářská krize – tlak na produktivitu ve firmách – zavádění inovací, spolupráci na VaV, klastrování

O.6	Zvýšení zájmu zahraničních turistů o krajské atraktivity
O.7	Public-Private-Partnership v oblasti budování infrastruktury či revitalizace brownfields,
O.8	Uspadnění spolupráce jednotlivých subjektů uvnitř kraje (obce, podnikatelé, neziskové organizace)
O.9	Podpora rozvoje ekonomických aktivit - výrobní a technologické zóny pro tuzemské a zahraniční investory
O.10	Podpora projektů primárně zaměřených na zlepšování stavu životního prostředí v kraji, podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, zaměřené zejména na širokou veřejnost

Zdroj: AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ, 2012; vlastní zpracování

3.3.4 Hrozby (T)

T.1	Pokračování nepříznivého sociálně demografického vývoje – stěhování mimo region, stárnutí populace
T.2	Neefektivní využití peněz ze strukturálních fondů EU – např. nikoli na růst konkurenceschopnosti, ale na opatření, která do budoucna představují provozní zátěž
T.3	Úbytek peněz v rozpočtu obcí z daňových příjmů pro rozvoj a zvyšování podmínek pro život
T.4	Změny v organizaci ekonomických aktivit nadnárodních firem – přesun výroby na východ – zánik pracovních míst
T.5	Další marginalizace okrajových oblastí, odklon od hospodaření v těchto oblastech a tím snižování zaměstnanosti
T.6	Stagnace EU na globálních trzích
T.7	Zhoršování kvality ovzduší vlivem lokálních topenišť jako důsledek zhoršování životní úrovně obyvatel a s tím spojeného vyššího využívání odpadů a nekvalitních paliv k topení
T.8	Zhoršování dopravní obslužnosti veřejnou dopravou jako důsledek vylidňování oblastí
T.9	Zhoršování atraktivity území k bydlení v důsledku nedostatečné vybavenosti technickou infrastrukturou
T.10	Rostoucí náklady na zdravotní a sociální péči, zapříčiněné pokračující stárnutím obyvatelstva kraje
T.11	Růst energetické zátěže aktivit v kraji bez adekvátních investic do produkčních

	kapacit
T.12	Posilování negativní image kraje některými plánovanými záměry (např. těžba černého uhlí v Beskydech, ad.) ⁴⁷

Zdroj: AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ, 2012; vlastní zpracování

Na základě provedené SWOT analýzy můžeme identifikovat deset klíčových bariér rozvoje Moravskoslezského kraje. Ty jsou rozděleny do třech skupin – Podnikání a ekonomika, Lidské zdroje a Území. Podrobněji se jimi zabývá kapitola 3.4.

3.4 Hlavní bariéry rozvoje kraje

Následující kapitola přehledně zobrazuje hlavní zjištění z výše uvedené SWOT analýzy z *Analýzy klíčových rozvojových charakteristik*, která je přílohou *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016*. Tato analytická část Strategie neprošla v roce 2012 novelizací a zůstává v platnosti v původním znění.

3.4.1 Podnikání a ekonomika

Ekonomická výkonnost a životní úroveň

Moravskoslezský kraj **zaostává v ekonomické úrovni** (HDP/obyvatele). Následně se kraj potýká s nejnižší úrovní disponibilního příjmu na obyvatele mezi všemi kraji v České republice a s tím související nižší životní úrovní. Ačkoliv tedy produktivita práce odpovídá průměrné republikové úrovni, celkový objem přidané hodnoty na obyvatele je výrazně podprůměrný.

⁴⁷ AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ [online], 2010.

Tabulka 3.1: Ukazatelé ekonomické výkonnosti a životní úrovně

Rok	HDP/obyv. (průměr ČR =100)	ČDDD na 1 obyvatele (průměr ČR = 100)	Podíl kraje na ČDDD České republiky (%)	Míra registrované nezaměstnanosti (%)
2008	85,3	92,6	11,1	8,49
2009	82,3	93,0	11,1	12,14
2010	82,8	91,8	10,9	12,36

Pozn.: ČDDD = čistý disponibilní důchod domácností
Zdroj: Český statistický úřad, 2012.; vlastní zpracování

Při takové míře nezaměstnanosti může náš kraj konvergovat k průměru ekonomické úrovně ČR či EU27 pouze za předpokladu vysokého růstu produktivity. S nadprůměrným růstem produktivity však dojde k přibližování se hranici produkčních možností (PPF) a k zastavení růstu. Je proto nezbytné **změnit strukturu hospodářských aktivit** směrem k těm, které se k hranici produkčních možností přibližují pomaleji.⁴⁸

Konkurenceschopnost oborové specializace

Moravskoslezský kraj je jedním z **nejprůmyslovějších regionů** nejen v ČR, ale i v celé Evropě. Mezi lety 2002 – 2007 se zvýšil podíl zpracovatelského průmyslu o 7 %, sektor služeb se však nezměnil. Klíčovým odvětvím zpracovatelského průmyslu zůstává hutnický průmysl, který zajišťuje 25 % exportu kraje a je součástí hodnotového řetězce, který zahrnuje těžbu uhlí, kovodělný průmysl až po průmysl strojírenský. Druhou hlavní specializací se stal automobilový průmysl. Problémem kraje je vysoká závislost na aktivitách, které je možné realizovat levněji v jiných ekonomikách. Pro dlouhodobý hospodářský růst kraje je zásadní otázkou, jaký rozsah aktivit uvnitř klíčových oborů kraje čelí tomuto riziku ohrožení konkurenceschopnosti.⁴⁹

Charakteristika inovací ve firmách

⁴⁸ AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ. *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016. Příloha č. 2 Analýza klíčových rozvojových charakteristik Moravskoslezského kraje* Ostrava: ARR, 2009b. 122 s.

⁴⁹ AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ, ref.14

V Moravskoslezském kraji je ekonomická výkonnost založena na odvětvích, ve kterých převládá **adaptivní typ inovací**. To znamená, že firmy přejímají znalosti a používají tradiční výzkum. Kraj vykazuje zaostávání zejména nízkou podnikatelskou aktivitou obyvatelstva, malým podílem inovujících firem a nízkými vstupy do tvorby nových znalostí. Důsledky jsou pak nízká nabídka i poptávka po rozvoji komerčně využitelného VaV, nízká diverzifikace ekonomiky kraje a nízká nabídka pracovních míst pro kvalifikované odborníky.

Tabulka 3.2 uvádí pro srovnání vybrané kraje ČR a jejich investice do vědy a výzkumu v posledních letech v milionech Kč.

Tabulka 3.2: Investice do vědy a výzkumu ve vybraných krajích ČR

Kraj	Rok		
	2008	2009	2010
Moraskoslezský	2 661	3 030	3 114
Jihomoravský	6 047	8 127	8 411
Zlínský	1 633	1 583	1 809
Středočeský	9 782	10 051	11 900

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2012; vlastní zpracování

Potenciál regionálního inovačního systému

Silný ekonomický růst po roce 2003 je tažen především aktivitami zahraničních firem. Tyto firmy však na území kraje realizují především výrobní a montážní aktivity. Ovšem specializace na výrobu a montáž nemůže být zdrojem dlouhodobého ekonomického růstu. Důsledkem je tedy nízký potenciál kraje pro přechod ke znalostní ekonomice prostřednictvím PZI do znalostně náročných aktivit, silná potřeba rozvoje podnikavosti místních obyvatel a potřeba nalezení a rozvíjení místních zdrojů specifického know-how.⁵⁰

Potenciál ostravské aglomerace

Ostravská aglomerace představuje druhou největší koncentraci obyvatel a hospodářských aktivit (pracovních míst) na území ČR. Ostravsko však není řídicím hospodářským centrem nadregionálního významu. V žádném řídicím centru nad-regionálního významu nejsou výrobní a montážní aktivity ve zpracovatelském průmyslu hlavním tahounem hospodářského růstu – V Ostravě ano. Kraji chybí dynamický rozvoj terciárního sektoru. **Sektor služeb je**

⁵⁰ AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ, ref.14

málo produktivní. Důsledkem pak je nízký podíl aktivit s vyšší přidanou hodnotou a kvalifikační náročností, nízká poptávka po specializovaných finančních, poradenských službách a s tím související nízká atraktivita regionu pro lokalizaci aktivit s vyšší přidanou hodnotou a strategickým významem ze strany nadnárodních firem.

3.4.2 Lidské zdroje

Populace a její pohyb

Atraktivita Moravskoslezského kraje jako „místa pro život“ je dlouhodobě velmi nepříznivá, což se odráží ve vysokém a přetrvávajícím záporném saldu stěhování obyvatel. Na záporném saldu stěhování se nejvíce podílí lidé ve věku 20-39 let a lidé s vysokoškolským vzděláním. Odchod těchto osob negativně ovlivňuje počet osob v produktivním věku, resp. osob využitelných na trhu práce, ale také rozsah přirozeného přírůstu obyvatel. Odlivem mozků dochází k relativnímu snižování vzdělanostní úrovně kraje a v jeho důsledku také k relativnímu snižování konkurenceschopnosti kraje.⁵¹

Využití existujících lidských zdrojů na trhu práce

Moravskoslezský kraj se potýká s nízkou mírou zapojení lidských zdrojů do ekonomických aktivit. Struktura ekonomických aktivit realizovaných v kraji a vysoká závislost klíčových odvětví kraje na vývoji národní a světové ekonomiky způsobuje výrazně procyklický vývoj míry zaměstnanosti v rámci kraje. Nízká míra **pracovního uplatnění**, resp. vysoká míra nezaměstnanosti, a nízká životní úroveň obyvatel Moravskoslezského kraje, jsou významnými faktory přispívajícími k negativní image kraje. Ta je však klíčová z pohledu mobility lidských zdrojů i zdrojů spojených s příchodem investorů.

Vzdělanost jako jeden z faktorů kvality lidských zdrojů

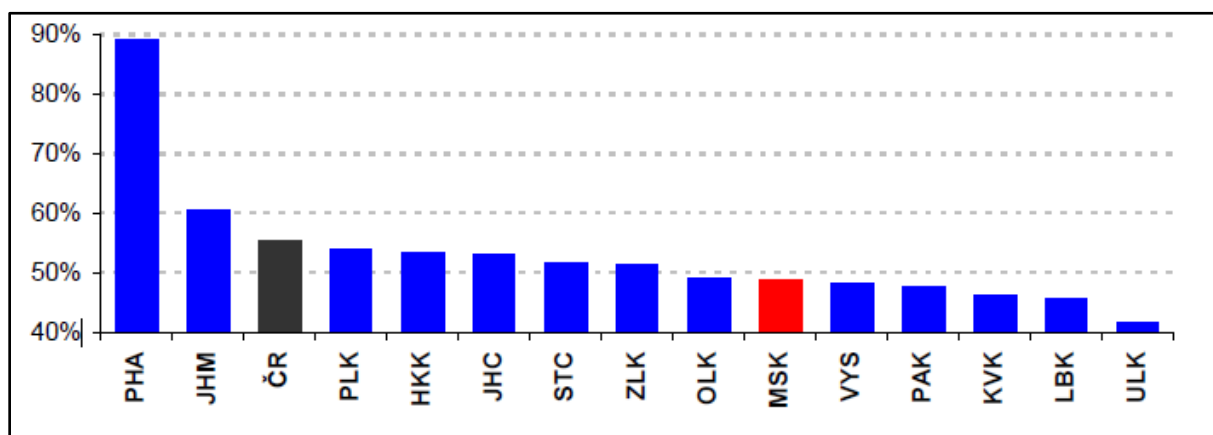
Jak již bylo uvedeno výše, nízká vzdělanostní úroveň obyvatel Moravskoslezského kraje nevytváří vhodné prostředí nezbytné pro realizaci znalostně náročných investic a pro rozvoj oborů s vysokou přidanou hodnotou. Dalším problémem je, že struktura oborů a náplň vzdělávání na školách v Moravskoslezském kraji pouze omezeně reflektuje změny v požadavcích zaměstnavatelů na kvalitu pracovní síly. Při neřešení problémů s uplatnitelností pracovní síly v důsledku odlišné struktury nabídky a poptávky práce, včetně dosažené úrovně

⁵¹ AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ, ref.14

vzdělání, může dojít jednak k nárůstu strukturální, resp. Dlouhodobé nezaměstnanosti a také k pokračování migrace pracovní síly z Moravskoslezského kraje.

Následující graf znázorňuje hodnotu agregátního **indexu vzdělanosti** (suma podílu osob s maturitou a dvojnásobku podílu osob s vysokoškolským vzděláním na populaci 15+) v Moravskoslezském kraji v roce 2007. Podle tohoto indexu se Moravskoslezský kraj umístil na 9. místě mezi kraji.⁵²

Obrázek 3.2: Index vzdělanosti v krajích ČR

Zdroj: AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ, 2009b

⁵² AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ, ref.14

3.4.3 Území

Kvalita životního prostředí

Znečištění ovzduší je klíčovým problémem životního prostředí kraje a především významným limitem jeho dalšího rozvoje. Hodnoty emisí hlavních škodlivin výrazně převyšují průměr EU. V rámci ČR patří situace mezi nejzávažnější a v posledních letech nedochází k výraznému zlepšení. Mezi hlavní zdroje znečištění patří velké průmyslové a energetické zdroje, významným producentem emisí je také doprava, a to především ve velkých městech a podél zatížených komunikací. Na druhé straně se na území regionu nacházejí atraktivní, zachovalá a z hlediska ochrany přírody a krajiny významná území. Nejcennější části regionu jsou chráněny v rámci velkoplošných zvláště chráněných území (CHKO Jeseníky, Beskydy a Poodří), která zaujímají téměř pětinu rozlohy kraje, a dále v rámci relativně velkého počtu maloplošných zvláště chráněných území, resp. dalších cenných lokalit evropské soustavy *Natura 2000*.

Moravskoslezský kraj ve sledovaném roce 2009 vypustil do ovzduší 22 tis. tun oxidu siřičitého, 26,9 tis. tun oxidů dusíku a 127,5 tis. tun oxidu uhelnatého. Podíl Moravskoslezského kraje v rámci ČR v emisí oxidu uhelnatého tak dosáhl přes 30 %. V meziročním srovnání došlo k poklesu podílů všech třech znečišťujících látek v ovzduší.

Dopravní infrastruktura

Silniční i železniční infrastruktura v Moravskoslezském kraji neodpovídá **tranzitnímu charakteru** oblasti. Hustota silnic dálničního typu je vzhledem k vysoké intenzitě nákladní i osobní dopravy, počtu obyvatel a rozloze kraje nedostatečná. Neřešené vedení frekventovaných komunikací zástavbou měst a obcí způsobuje významnou zátěž pro životní prostředí v dotčených lokalitách. V kraji se také nachází vyšší počet velkých sídel, která nejsou odpovídajícím způsobem vzájemně propojena dopravní infrastrukturou. To byl také důvod, proč se v minulých letech odtrhly některé obce Bruntálska a připojily k Olomouckému kraji s lépe dostupnou metropolí.

Narůstající význam silniční přepravy bude bez dostatečného nárůstu kapacity dopravní infrastruktury znamenat nejen snižování prostupnosti stávající silniční sítě a prodlužování doby přepravy, ale také časté dopravní zácpy. To se týká především neřešených **obchvatů**

měst, kde bude docházet k zvyšování zátěže pro životní prostředí, především z důvodu hluku a exhalací emisí tuhých znečišťujících látek, oxidů dusíku a oxidu uhelnatého.

Tabulka 3.3 uvádí výkony dopravy silniční nákladní a veřejné autobusové dopravy a železniční dopravy za rok 2010 ve vybraných českých krajích.

Tabulka 3.3: Výkony dopravy podle krajů v roce 2010 (v tis. tunách)

Kraj	Silniční doprava		Železniční doprava	
	Přeprava věcí	Přeprava osob	Přeprava věcí	Přeprava osob
Moravskoslezský	27 752	37 344	7 746	14 937
Jihomoravský	22 049	77 074	45	21 536
Zlínský	9 126	26 633	33	5 697
Středočeský	40 107	52 388	396	8 521
Hl. město Praha	17 246	6 580	12	24 247

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2011; vlastní zpracování

4 Analýza dopadu realizace ROP NUTS II Moravskoslezsko na naplňování Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016

Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko (ROP MS) při svém vzniku vycházel z celé řady dokumentů na evropské i národní úrovni, jak je již zmíněno v druhé kapitole. V době svého vzniku v letech 2005 – 2007 v Moravskoslezském kraji **neexistovala strategie rozvoje**, o níž by se mohli opřít tvůrci ROPu. Aktuální byl v té době *Program rozvoje kraje 2005 – 2008*, ze které tedy ROP MS částečně vycházel. Prioritní osy ROP MS se zaměřují na dosažení vize tohoto programu.

Přijetím *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009-2016* v dubnu 2010 Moravskoslezský kraj opustil **dvouvrstevný model strategického plánování** (Program rozvoje a navazující sektorové koncepce) a přiklonil se k **třívrstevnému modelu** (Strategie rozvoje, Program rozvoje a rozšiřující sektorové koncepce). Strategie rozvoje je zpracována jako **střednědobý dokument** a vychází ze *zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje*. Při zpracování Strategie rozvoje byl také mj. zohledněn a využit *Regionální operační program regionu soudržnosti Moravskoslezsko*, čímž byla zajištěna kontinuita nejvýznamnějších cílů jednotlivých dokumentů.⁵³

Při analýze dopadu realizace ROP Moravskoslezsko byl posuzován vliv na Strategii rozvoje na léta 2009 – 2016, tedy před svou aktualizací. Nová Strategie rozvoje již neobsahuje kvantifikované indikátory kontextu a dopadu, ani doporučený cílový stav na rok 2020. Monitoring realizace nové Strategie vychází z vyhodnocení realizace stávajících specifických cílů a projektů a případného návrhu expertních skupin na modifikaci této úrovně návrhové části Strategie, reagující na aktuální podmínky.

Vzájemnou provázanost obou hodnocených dokumentů můžeme posuzovat z hlediska analýzy jejich globálních a specifických cílů, dále komparativní analýzou indikátorové soustavy a především vyhodnocením naplňování Strategie rozvoje prostřednictvím projektů spolufinancovaných z Regionálního operačního programu, jež obsahuje podkapitola 4.5.

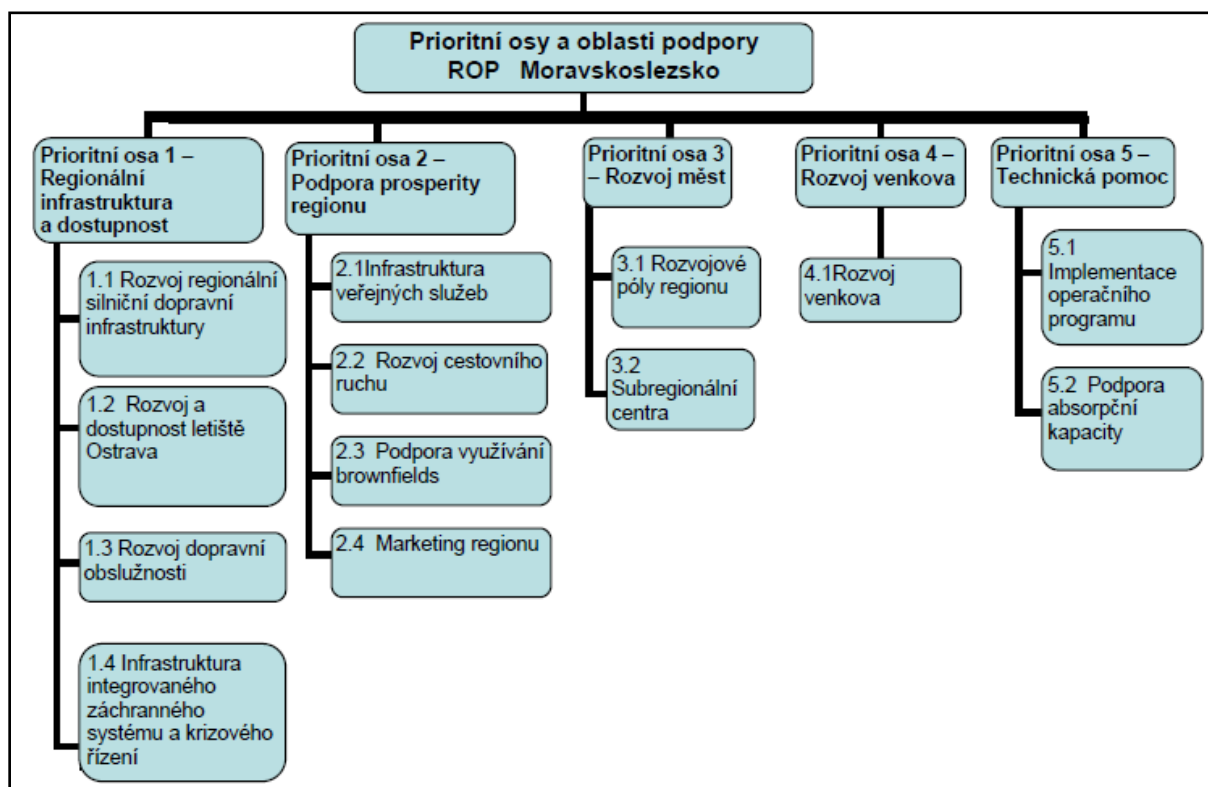
⁵³ AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ. *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016*. Ostrava: ARR, 2008. 70 s.

4.1 Komparativní analýza cílů Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko s cíli Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016

V první části podkapitoly budeme analyzovat provázanost ROPu MS ve vztahu k zaměření Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje. Předmětem této analýzy je srovnání globálních a specifických cílů dvou strategických dokumentů, které vznikaly v odlišném období a liší se dobou své platnosti. Strategie i Regionální operační program používají různou terminologii pro vymezení cílů, priorit, indikátorů apod.

ROP Moravskoslezsko vymezuje hlavní (globální cíl). Ten je naplňován pěti specifickými cíli, které jsou v další kapitole nazvány stejně jako pět prioritních os a ty pak jsou pak dále rozčleněny na 13 cílů prioritních os. Rozdělení operačního programu podle prioritních os zobrazuje obrázek 4.1

Obrázek 4.1: Prioritní osy a oblasti podpory ROP Moravskoslezsko

Zdroj: ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2011, str. 88

Strategie rozvoje definuje pět globálních cílů, které jsou rozděleny na specifické strategické cíle, které podrobněji rozdělují náplň globálních cílů. *Strategie rozvoje na léta 2009 – 2016* obsahuje 32 specifických cílů.

4.1.1 Kvalitativní analýza globálních a specifických cílů

ROP MS obsahuje pouze jeden globální cíl, který je uveden v kapitole 2.3.3. Ten má však podobu poslání a stanovuje obecné zaměření programu. Podrobně ROP MS rozčleňují až prioritní osy.

Na prioritní osu 1 ROP MS – regionální infrastruktura a dostupnost reaguje 4. **Globální cíl Strategie** – Kvalitní kulturní prostředí, služby, infrastruktura pro život, práci a návštěvu. V rámci něj pak především Specifický cíl 4.5 Mít kvalitní vnitřní i vnější dopravní propojení kraje a to především v oblastech rozvoje regionální silniční dopravní infrastruktury, zatraktivnění a modernizace letiště Leoše Janáčka Ostrava, modernizace a elektrifikace stávajících tratí a projekty, které přispějí k lepší využitelnosti a dostupnosti železniční dopravy pro osobní a nákladní dopravu. Specifický cíl 4.8 Zlepšit bezpečnost, ochranu zdraví a majetku obyvatel kraje koresponduje se specifickým cílem ROPu 1.4 Infrastruktura integrovaného záchranného systému a krizového řízení v oblasti vybudování Integrovaného záchranného systému.

Na prioritní osu 2 ROP MS – Podpora prosperity regionu se zaměřují následující oblasti Strategie.

Globální cíl 3 – Vzdělaná společnost aktivních a sebevědomých obyvatel, konkrétně Specifický strategický cíl 3.4 Zvýšit počet a zlepšit připravenost osob zapojených do studia technických profesí dobře uplatnitelných na trhu práce má za cíl především zvýšením atraktivity a podmínek studia, stejně jako rozvoj nabídky dalšího vzdělávání v technických profesích. Cílem je vytvoření kvalitního studijního zázemí s úzkou spoluprací s podniky pro zvýšení odborné připravenosti a adaptability studentů na trhu práce

Globální cíl 4 - Kvalitní kulturní prostředí, služby, infrastruktura pro život, práci a návštěvu. Specifický cíl 4.4 Zajistit obyvatelům kraje kvalitní zdravotní a sociální služby odpovídá svým zaměřením **specifickému cíli ROPu 2.1**, jehož záměrem je v souladu s moderními přístupy k péči o klienty v těchto zařízeních připravovat a realizovat projekty, které jsou součástí procesu transformace pobytových sociálních služeb, rozvíjet služby sociální

prevence, jako jsou azylové domy, domy na půli cesty, kontaktní centra apod. V oblasti zdravotnictví je nezbytné revitalizovat areály a objekty zdravotnických zařízení, zajistit moderní informační a zdravotnické technologie a také bezbariérovost těchto zařízení. Specifický cíl 4.9 Vrátit lidem k využívání brownfieldy a jiná nevyužitá území se zaměřuje na využití opuštěných průmyslových areálů mimo jiné i realizací již dlouhodobě plánovaných projektů například ve městě Ostravě.

V Globálním cíli 5 – Efektivní správa věcí veřejných, konkrétně ve Specifickém strategickém cíli 5.6 Zlepšit image kraje navenek i dovnitř je přímá vazba se strategickým cílem ROP 2.4 Marketing regionu. Kraj dlouhodobě usiluje o změnu image regionu, která bude podpořena odpovídajícími marketingovými aktivitami, zaměřenými na turisty ze všech perspektivních destinací, investory a potenciální studenty. Cílem je rovněž posílení společenské odpovědnosti podnikatelů vůči kraji a jeho obyvatelům.

Na prioritní osu 3 ROP MS – Rozvoj měst reaguje Globální cíl 4 – Kvalitní kulturní prostředí, služby, infrastruktura pro život, práci a návštěvu. Specifický cíl 4.1. Stát se krajem špičkových „služeb pro 5 miliónů“ – rozšířit nabídku volnočasové infrastruktury a služeb pro obyvatele kraje a návštěvníky ze sousedících regionů Česka, Polska a Slovenska v oblasti vybavenosti kraje infrastrukturou pro zábavní, volnočasové, rekreační a naučně-vzdělávací aktivity.

Na prioritní osu 4 ROP MS – Rozvoj venkova reaguje také **Globální cíl Strategie 4** – Kvalitní kulturní prostředí, služby, infrastruktura pro život, práci a návštěvu. Specifický cíl 4.1. Stát se krajem špičkových „služeb pro 5 miliónů“ – rozšířit nabídku volnočasové infrastruktury a služeb pro obyvatele kraje a návštěvníky ze sousedících regionů Česka, Polska a Slovenska v rámci níž přispívá k vybavenosti kraje infrastrukturou pro zábavní, volnočasové, rekreační a naučně-vzdělávací aktivity. Globální cíl 5 - Efektivní správa věcí veřejných odpovídá zaměřením svých prioritních os také prioritní ose 3 ROPu. Specifický cíl 5.1 Zajistit rovnoměrný rozvoj kraje ve všech jeho částech podporuje realizaci dotačního programu Podpora obnovy a rozvoje venkova Moravskoslezského kraje v letech 2010 - 2016

Z výše uvedené komparace vyplývá, že **nejsilnější vazba je v oblasti kvalitního kulturního prostředí, služeb a infrastruktury pro život**, která je náplní Globálního cíle 4, **vzdělání**

obyvatel, která je součástí Globálního cíle 3 a zlepšení image regionu a podpora venkovských oblastí, které jsou obsaženy v Globálním cíli 5.⁵⁴

4.2 Komparativní analýza indikátorové soustavy Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko a Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016

Indikátorové soustavy Regionálního operačního programu Moravskoslezsko a Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje byly vytvořeny tak, aby vedly k rozvoji ve všech oblastech intervencí za účelem podpory efektivního řízení distribuce finančních prostředků a naplňování stanovených globálních a specifických cílů.

Věcný rámec pro systém měření a kvantifikace programových cílů Regionálního operačního programu zahrnuje **v souladu s metodikou EK** tyto úrovně indikátorů:

- Indikátory kontextu.
- Indikátory dopadu.
- Indikátory výstupu.
- Indikátory výsledku.

V rámci operativního monitorování a naplňování Strategie kraje byly zvoleny **agregátní indikátory**, které sledují naplňování jednotlivých globálních strategických cílů. Kromě tohoto základu obsahuje Strategie ještě další indikátory včetně doporučeného cílového stavu jednotlivých indikátorů, se kterým je nezbytné průběžný vývoj srovnávat.

4.2.1 Indikátory kontextu

Úlohou kontextových indikátorů je poskytnutí informací o vývoji hodnot hlavních ukazatelů, v němž jsou aktivity ROP realizovány, ale na jejichž dosahování a ovlivňování nemají jednotlivé prioritní osy ROP přímý vliv. Následující tabulka zobrazuje vztah indikátorů Strategie vzhledem k osmi indikátorům ROPu.

⁵⁴ AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ. *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016*. Ostrava: ARR, 2008. 70 s; ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY, ref. 1.

Tabulka 4.2: Komparace indikátorů kontextu ROP MS ve srovnání se Strategií

Indikátor	ROP MS (2007-2013)	Strategie (2009-2016)	Výchozí hodnoty ROPu (2005)
Regionální HDP na obyvatele v PPS (ČR)	A	A	81,7 %
Regionální HDP na obyvatele v PPS (EU 25)	A	N	60,2 %
Míra registrované nezaměstnanosti	A	N	14,23 %
Míra zaměstnanosti 15-64	A	A	59,3 %
Míra ekonomické aktivity 15+	A	N	58,4 %
Podíl městského obyvatelstva	A	N	76,6 %
Podíl osob s vysokoškolským vzděláním 15+	A	N	8,43 %
Měrné emise ze stacionárních zdrojů a) tuhé částice b) SO ₂ c) NO _x d) CO	A A A A	A N A N	1,05 (t.rok ⁻¹ .km ⁻²) 5,42 (t.rok ⁻¹ .km ⁻²) 4,59 (t.rok ⁻¹ .km ⁻²) 24,39 (t.rok ⁻¹ .km ⁻²)
Měrné emise z mobilních zdrojů a) tuhé částice b) SO ₂ c) NO _x d) CO	A A A A	A N A N	0,46 (t.rok ⁻¹ .km ⁻²) 0,03 (t.rok ⁻¹ .km ⁻²) 1,60 v(t.rok ⁻¹ .km ⁻²) 3,77 (t.rok ⁻¹ .km ⁻²)

Pozn.: A = indikátor je zahrnut , N = indikátor není zahrnut.

Zdroj: AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ, 2008; ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU
SOUHRZNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2011; vlastní zpracování

Celková propojenost indikátorů kontextu ROPu ve vztahu ke Strategii rozvoje je 40 %, což představuje 6 ukazatelů.

Indikátory naplňování globálních strategických cílů Strategie svým charakterem odpovídají indikátorům kontextu v ROPu. Tyto indikátory tvoří základ sledování naplňování Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009-2016.

Tabulka 4.3: Komparace indikátorů kontextu Strategie ve srovnání s ROP MS

Indikátor	Strategie (2009-2016)	ROP (2007-2013)	Výchozí hodnoty Strategie (2007)
HDP na obyvatele v MSK / HDP na obyvatele v ČR	A	A	83,80 %
Míra zaměstnanosti ve věkové kategorii 15-64 let	A	A	63,24 %
Index vzdělanosti (podíl osob 15+ s maturitou + dvojnásobek podílu osob 15+ s VŠ)	A	N	49,45 bodů
Počet realizovaných (dokončených) projektů regionálního a nadregionálního významu	A	N	0
Hustota silniční dopravní sítě (délka silničních komunikací na km²)	A	N	0,63 km/km ²
Měrné emise tuhých částic v MSK (t.rok-1 .km-2)¹	A	A	1,68 (t.rok ⁻¹ .km ⁻²)
Měrné emise oxidů dusíku v MSK (t.rok-1 .km-2)	A	A	5,92 (t.rok ⁻¹ .km ⁻²)
Celkový přírůstek obyvatel stěhování	A	N	-70 osob

Pozn.: A = indikátor je zahrnut , N = indikátor není zahrnut.

Zdroj: AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ, 2008; ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU
SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2011; vlastní zpracování

Celková provázanost indikátorů kontextu Strategie ve vztahu k ROP MS představuje 50 %, což představuje 4 ukazatele.

Při komparaci indikátorů kontextu jsme došli k závěru, že provázanost obou dokumentů v této oblasti je 40 %, resp. 50 %. Největší shodu lze najít v hodnocení ekonomické rozvinutosti kraje, míře zaměstnanosti a měrných emisích tuhých částic a oxidů dusíku.

4.2.2 Indikátory pro sledování vlivu na životní prostředí

Pro sledování vlivů implementace ROP na jednotlivé cíle ochrany životního prostředí stanovené SEA jsou definovány indikátory, jejichž hodnoty jsou sledovány v průběhu celého programového období a zveřejňovány ve výročních zprávách Regionální rady Moravskoslezsko.

Strategie rozvoje má některé z těchto indikátorů vlivu na životní prostředí zařazené mezi podrobně rozpracované indikátory globálních strategických cílů.

Následující tabulka obsahuje výčet indikátorů, na které se provádí **evaluační studie** v rámci střednědobého a závěrečného hodnocení operačního programu a komparuje jejich výskyt v obou dokumentech.

Tabulka 4.4: Komparace indikátorů vlivu na životní prostředí z pohledu ROP MS

Kód	Indikátor	ROP (07-13)	Strategie (09-16)	Cílová hodnota
210300	Celková emise skleníkových emisí podle ekvivalentu CO2 podle Kjótského protokolu v mil.t	A	N	N/A
210600 210700 210800 210900	Celkové emise za všechny kategorie zdrojů - tuhé částice - SO2 - NOx - CO	A A A A	A A A A	N/A
653102	Expozice obyvatelstva nadlimitními koncentracemi PM10*	A	A	N/A
220200	Množství odpadů - celkem z toho - průmyslové - komunální	A	A	N/A
240100	Plocha revitalizovaných území	A	N	N/A
240200	Plocha odstraněných starých ekologických zátěží	A	N	N/A
270100	Celkové výdaje na ochranu životního prostředí z toho - ochrana vody - ochrana ovzduší a klimatu - nakládání s odpady	A A A	A A A	N/A N/A N/A
270200	Investiční výdaje na ochranu životního prostředí	A	N	N/A
362100 362200 362300	Výroba tepla z obnovitelných zdrojů celkem z toho - výroba tepla - z pevné biomasy - výroba tepla - z odpadů	A	N	N/A
653107	Snížení hlukové zátěže obyvatelstva	A	A	N/A
	Neinvestiční dotace na ekologickou výchovu a v zdělávání	A	A	N/A

Pozn.: A = indikátor je zahrnut, N = indikátor není zahrnut, N/A indikátor není k dispozici. Cílová hodnota indikátorů není určena, hodnoty všech indikátorů uvedených v tabulce budou sledovány v průběhu celého programového období.

Zdroj: AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ, 2008; ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2011; vlastní zpracování

Celková propojenost indikátorů vlivu na životní prostředí ROP MS ve vztahu ke Strategii představuje 68,75 %, což je 11 indikátorů.

4.2.3 Indikátory dopadu

Tyto indikátory slouží pro hodnocení globálního cíle ROP. Vystihují jednotlivé složky tohoto cíle a lze tak jimi sledovat jeho dosahování. Následující tabulka 4.5 uvádí tři **indikátory dopadu**, jako součást programových indikátorů a jejich výskyt ve Strategii rozvoje.

Tabulka 4.5: Komparace indikátorů dopadu ROP MS ve srovnání se Strategií

Indikátor programu	Hodnota 2005	ROP (2007)	Strategie (2009)
Hodnota migračního salda obyvatel	-1,34 ‰	A	A*
Vnitroregionální diferenciací míry nezaměstnanosti	21,06	A	N
Zaměstnanost v terciárním sektoru	54,3 %	A	N

Pozn.: * v absolutním vyjádření

Zdroj: AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ, 2008; ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2011; vlastní zpracování

Vazba mezi indikátory dopadu je z pohledu ROPu 33.3 %. Vazba opačným směrem nelze určit, protože Strategie rozvoje zahrnuje indikátory dopadu mezi celkově sledované indikátory v rámci systému operativního monitoringu vývoje kraje.

4.2.4 Shrnutí dílčích výsledků analýzy

Při **komparaci indikátorů** kontextu jsme došli k závěru, že provázanost obou dokumentů v této oblasti je **40 %**, resp. **50 %** (z pohledu Strategie). Vzájemná vazba mezi indikátory životního prostředí dosáhla největší hodnoty, a to **68,75 %**. Shoda je patrná u ukazatelů emisí za všechny kategorie zdrojů, u neinvestičních výdajů na ekologickou výchovu, u snižování hlukové zátěže a celkových výdajů na ochranu životního prostředí. Vazba mezi indikátory dopadu je z pohledu ROPu **33.3 %**.

4.3 Analýza finančního pokroku realizace Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko

Následující podkapitola obsahuje analýzu finančního pokroku realizace ROP, která je zpracovaná na základě údajů z *Měsíční monitorovací zprávy o průběhu čerpání strukturálních fondů, fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovém období 2007 – 2013* z února 2012. Tato monitorovací zpráva představuje hlavní výstup monitoringu realizace všech

operačních programů v ČR a jejím zpracováním je pověřen *Národního orgán pro koordinaci* (NOK). Měsíční monitorovací zpráva vychází zpravidla 23. dne následujícího kalendářního měsíce,

za který je sestavována, proto verze z února 2012 obsahuje v tuto dobu nejaktuálnější data.

Od počátku programového období k **7. březnu 2012** bylo na řídicí orgán ROP Moravskoslezsko **podáno** celkem 1 334 žádostí v hodnotě 32,0 mld. Kč (**149,1 %** z celkové alokace). Celkový objem požadované dotace dosáhl k tomuto datu výše 32,0 mld. Kč, což je o 49,1 % více než celková alokace na operační program.

Řídicí orgán uzavřel od počátku programového období 580 **Smluv o poskytnutí dotace**. Celková výše schválené dotace dosáhla částky 15,0 mld. Kč, což je v porovnání s celkovou alokací na operační program **69,9 %**. V současné době rozdíl mezi celkovou alokací na operační program a výši schválené dotace tvoří v přepočtu 6,5 mld. Kč (30,1 % z celkové alokace operačního programu). Nejedná se však o volné disponibilní prostředky, protože dalších 188 žádostí v hodnotě 5,8 mld. Kč se nachází ve schvalovacím procesu.

Dosud bylo **proplaceno příjemcům** dotace 8,3 mld. Kč. Tato částka tvoří **38,5 %** z celkové alokace operačního programu. Z celkové schválené dotace byla příjemcům vyplacena polovina prostředků, konkrétně 55,1 %. Nárůst ve srovnání s předchozím měsícem (leden 2012) byl zaznamenán také v případě finančně ukončených projektů. V průběhu února 2012 přibýlo dalších 13 finančně ukončených projektů v hodnotě 235,3 mil. Kč. V rámci ROP Moravskoslezsko bylo k 7. březnu 2012 finančně ukončeno celkem 353 projektů s finančním objemem 6,4 mld. Kč (tj. 60,8 % z celkového počtu schválených projektů).

Certifikované výdaje předložené Evropské komisi k 7. březnu 2012 dosahují výše 6,4 mld. Kč (**29,7%** z celkové alokace). Prostředky uvedené v souhrnných žádostech zaúčtovaných Platebním a certifikačním orgánem (PCO) jsou ve výši 8,0 mld. Kč, tj. 37,2 % z celkové alokace na operační program. **Příloha 4** obsahuje souhrnné aktuální údaje k 7. 3. 2012 o čerpání prostředků z ROP MS.

V další části podkapitoly se podrobněji seznámíme s projekty a čerpáním prostředků v jednotlivých prioritních osách k 7. březnu 2012.

4.3.1 Realizace Prioritní osy 1

V prioritní ose 1 byl dosud největší zájem žadatelů o dotaci v oblasti podpory 1.1 *Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury*, kde bylo podáno 92 žádostí. Do druhé nejvyužívanější oblasti podpory 1.3 spadalo 18 projektů. Oblast podpory 1.1 má prvenství i v počtu vyřazených projektů z evidence – 29 z 30 projektů bylo právě z této oblasti podpory. Z celkového počtu 27 finančně ukončených projektů je 23 z oblasti podpory 1.1 a např. pouze dva projekty z oblasti podpory 1.4 *Infrastruktura integrovaného záchranného systému a krizového řízení*, přesto však oblast podpory 1.4 je na druhém místě v hodnotě finančně ukončených projektů. Ve všech oblastech podpory v Prioritní ose 1 přesáhla hodnota žádostí o dotaci celkovou přidělenou alokaci kromě oblasti podpory 1.2 *Rozvoj a dostupnost letiště Ostrava*, kde dosáhla pouze jedné třetiny přidělených prostředků. Nejlépe je na tom s čerpáním finančních zdrojů oblast podpory 1.4, kde již bylo proplaceno příjemcům 100,5 % prostředků. Celkově však bylo proplaceno 33,2 % zdrojů Prioritní osy 1. Následující tabulka uvádí přehled finančního pokroku v Prioritní ose 1.

Tabulka 4.6: Údaje o projektech ROP Moravskoslezsko v Prioritní ose 1

	Počet	Mil. Kč	%	Poznámka
Podané žádosti	116	9 380,5	105,7 ^a	Od počátku období
Žádosti vyřazené z administrace	30	507,1	-	Od počátku období
Žádosti ve schvalovacím procesu	25	1 809,3	-	Aktuální stav
Projekty s vydaným Rozhodnutím / podepsanou Smlouvou	61	6 490,5	73,1 ^b	Od počátku období
Finančně ukončené projekty	27	2 014,5	-	Od počátku období
Celková alokace podpory 2007–2013	-	8 873,4	-	Od počátku období
Proplacené prostředky příjemcům	-	2 946,0	33,2 ^c	Od počátku období
Prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO	-	2 946,0	33,2 ^d	Od počátku období
Certifikované výdaje předložené EK	-	2 224,0	25,1 ^e	Od počátku období

Pozn.: ^a Podané žádosti v mil. Kč / Celková alokace podpory

^b Projekty s vydaným Rozhodnutím / Celková alokace podpory

^c Proplacené prostředky příjemcům / Celková alokace podpory

^d Prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO / Celková alokace podpory

^e Certifikované výdaje předložené EK / Celková alokace podpory

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2012; vlastní zpracování

4.3.2 Realizace Prioritní osy 2

V Prioritní ose 2 bylo podáno 440 žádostí o dotaci, což představuje nejvyšší počet ze všech prioritních os. Z toho 211 žádostí patří do oblasti podpory 2.2 *Rozvoj cestovního ruchu*. V oblasti podpory 2.2 bylo také jednoznačně nejvíce vyřazených žádostí, a to 123 z celkového počtu 179. Rozložení počtu žádostí ve schvalovacím procesu je až na oblasti podpory 2.4 Marketing regionu vyrovnané. Nejvíce projektů s vydaných Rozhodnutím je, co se týká počtu i hodnotového vyjádření, v oblasti podpory 2.1 *Infrastruktura veřejných služeb*. Podané žádosti v oblastech podpory 2.1, 2.2 i 2.3 převyšují procentuálně přidělenou finanční alokaci, a to od 36 % až do 97 %. Procentuálně je nejvíce projektů proplaceno příjemcům v oblasti podpory 2.3. Dohromady je v Prioritní ose 2 proplaceno 33,2 % přidělených finančních prostředků. Následující tabulka uvádí přehled finančního pokroku v Prioritní ose 2.

Tabulka 4.7: Údaje o projektech ROP Moravskoslezsko v Prioritní ose 2

	Počet	Mil. Kč	%	Poznámka
Podané žádosti	440	9 029,5	165,6 ^a	Od počátku období
Žádosti vyřazené z administrace	179	4 089,6	-	Od počátku období
Žádosti ve schvalovacím procesu	61	1 367,5	-	Aktuální stav
Projekty s vydaným Rozhodnutím / podepsanou Smlouvou	197	3 414,8	62,6 ^b	Od počátku období
Finančně ukončené projekty	107	1 318,6	-	Od počátku období
Celková alokace podpory 2007–2013	-	5 452,1	-	Od počátku období
Proplacené prostředky příjemcům	-	1 829,4	33,6 ^c	Od počátku období
Prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO	-	1 810,8	33,2 ^d	Od počátku období
Certifikované výdaje předložené EK	-	1 499,2	27,5 ^e	Od počátku období

Pozn.: ^a Podané žádosti v mil. Kč / Celková alokace podpory

^b Projekty s vydaným Rozhodnutím / Celková alokace podpory

^c Proplacené prostředky příjemcům / Celková alokace podpory

^d Prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO / Celková alokace podpory

^e Certifikované výdaje předložené EK / Celková alokace podpory

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2012; vlastní zpracování

4.3.3 Realizace Prioritní osy 3

V Prioritní ose 3 byl několikanásobně větší zájem žadatelů v oblasti podpory 3.2 *Subregionální centra*. Bylo zde podáno 291 žádostí z 331 žádostí celkem. 94 z 95 celkových vyřazených žádostí z evidence bylo také z oblasti podpory 3.2. V oblasti podpory 3.1 *Rozvojové póly regionu* bylo vydáno zatím 28 *Rozhodnutí o přidělení dotace*, přesto už bylo v této oblasti podpory přiděleno více finančních prostředků a finančně jsou ukončeny projekty za více v mil. Kč než v oblasti podpory 3.2. Hodnota podaných žádostí v oblasti podpory 3.1 dosahuje necelých 90 % alokace, v oblasti podpory 3.2 dosahuje už 265 %. Proplacené prostředky příjemcům podpory dosahují v jednotlivých oblastech podpory přes 30%, resp. 40 %. Následující tabulka uvádí přehled finančního pokroku v Prioritní ose 3.

Tabulka 4.8: Údaje o projektech ROP Moravskoslezsko v Prioritní ose 3

	Počet	Mil. Kč	%	Poznámka
Podané žádosti	331	7 716,6	154,8 ^a	Od počátku období
Žádosti vyřazené z administrace	95	2 115,5		Od počátku období
Žádosti ve schvalovacím procesu	95	2 529,5		Aktuální stav
Projekty s vydaným Rozhodnutím / podepsanou Smlouvou	141	3 079,5	61,8 ^b	Od počátku období
Finančně ukončené projekty	70	1 559,4	-	Od počátku období
Celková alokace podpory 2007–2013	--	4 985,0	-	Od počátku období
Proplacené prostředky příjemcům	-	1 820,6	36,5 ^c	Od počátku období
Prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO	-	1 798,9	36,1 ^d	Od počátku období
Certifikované výdaje předložené EK	-	1 329,3	26,7 ^e	Od počátku období

Pozn.: ^a Podané žádosti v mil. Kč / Celková alokace podpory

^b Projekty s vydaným Rozhodnutím / Celková alokace podpory

^c Proplacené prostředky příjemcům / Celková alokace podpory

^d Prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO / Celková alokace podpory

^e Certifikované výdaje předložené EK / Celková alokace podpory

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2012; vlastní zpracování

4.3.4 Realizace Prioritní osy 4

Prioritní oblast 4 obsahuje pouze jednu oblast podpory *4.1 Rozvoj venkova*. Tato oblast podpory má prvenství v počtu vyřazených projektů z administrace. Bylo vyřazeno 258 projektů z 431 podaných žádostí. 166 projektů již bylo schváleno Rozhodnutím. Podané žádosti převyšují přidělenou alokaci o 360,4 %. Z celkových přidělených zdrojů v Prioritní ose 4 bylo již proplaceno příjemcům podpory 77,6 % prostředků. Následující tabulka uvádí přehled finančního pokroku v Prioritní ose 4.

Tabulka 4.9: Údaje o projektech ROP Moravskoslezsko v Prioritní ose 4

	Počet	Mil. Kč	%	Poznámka
Podané žádosti	431	5 329,8	360,4 ^a	Od počátku období
Žádosti vyřazené z administrace	258	3 761,8	-	Od počátku období
Žádosti ve schvalovacím procesu	7	80,8	-	Aktuální stav
Projekty s vydaným Rozhodnutím / podepsanou Smlouvou	166	1 475,6	99,8 ^b	Od počátku období
Finančně ukončené projekty	138	1 152,6	-	Od počátku období
Celková alokace podpory 2007–2013	-	1 479,1	-	Od počátku období
Proplacené prostředky příjemcům	-	1 148,1	77,6 ^c	Od počátku období
Prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO	-	1 148,1	77,6 ^d	Od počátku období
Certifikované výdaje předložené EK	-	1 044,2	70,6 ^e	Od počátku období

Pozn.: ^a Podané žádosti v mil. Kč / Celková alokace podpory

^b Projekty s vydaným Rozhodnutím / Celková alokace podpory

^c Proplacené prostředky příjemcům / Celková alokace podpory

^d Prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO / Celková alokace podpory

^e Certifikované výdaje předložené EK / Celková alokace podpory

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2012; vlastní zpracování

4.3.5 Realizace Prioritní osy 5

V Prioritní ose 5 výrazně převažuje zájem žadatelů o podporu v oblasti podpory 5.1 Implementace operačního programu. Byly zde podány žádosti v hodnotě 582 mil. Kč z celkově požadovaných 590,5 mil. Kč. Prioritní osa 5 neobsahuje žádné projekty vyřazené z evidence ani projekty ve schvalovacím řízení. Jako u jediné z prioritních os zde nepřevyšuje hodnota požadovaných prostředků celkovou přidělenou finanční alokaci. Celkově již bylo

žadatelům o podporu vyplaceno 75,5 % přidělených finančních zdrojů. Následující tabulka uvádí přehled finančního pokroku v Prioritní ose 5.⁵⁵

Tabulka 4.10: Údaje o projektech ROP Moravskoslezsko v Prioritní ose 5

	Počet	Mil. Kč	%	Poznámka
Podané žádosti	16	590,5	83,3 ^a	Od počátku období
Žádosti vyřazené z administrace	0	0,0	-	Od počátku období
Žádosti ve schvalovacím procesu	0	0,0	-	Aktuální stav
Projekty s vydaným Rozhodnutím / podepsanou Smlouvou	15	572,0	80,6 ^b	Od počátku období
Finančně ukončené projekty	11	378,0	-	Od počátku období
Celková alokace podpory 2007–2013	-	709,3	-	Od počátku období
Proplacené prostředky příjemcům	-	535,9	75,5 ^c	Od počátku období
Prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO	-	289,8	40,9 ^d	Od počátku období
Certifikované výdaje předložené EK	-	289,8	40,9 ^e	Od počátku období

Pozn.: ^a Podané žádosti v mil. Kč / Celková alokace podpory

^b Projekty s vydaným Rozhodnutím / Celková alokace podpory

^c Proplacené prostředky příjemcům / Celková alokace podpory

^d Prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO / Celková alokace podpory

^e Certifikované výdaje předložené EK / Celková alokace podpory

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2012; vlastní zpracování

4.3.6 Shrnutí dílčích výsledků analýzy

Celková finanční alokace, která připadá na projekty s podepsanou Smlouvou o poskytnutí dotace, činí 15 032,4 mld. Kč a zahrnuje 580 projektů. Certifikované výdaje předložené Evropské komisi dosáhly zatím 6 386,5 mld. Kč.

Z analýzy vyplývá, že nejlépe čerpanou prioritní osou je Prioritní osa 4 Rozvoj venkova, kde již bylo smluvně zavázáno 99,8 % z celkové přidělené alokace. Za ní následuje na druhém místě Prioritní osa 5 Technická podpora, kde bylo přiděleno 80,6 % celkové alokované částky.

⁵⁵ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2012

4.4 Analýza věcného pokroku realizace Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko

Cílem této kapitoly je poskytnout informaci o věcném naplňování **indikátorů prioritních os** a tedy shrnout dosažený pokrok při realizaci *Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko*. Kapitola je rozdělena podle pěti prioritních os, která obsahuje informace ke každému indikátoru výstupu a výsledku pro daný cíl a komentáři nenaplňování nebo naopak přeplňování indikátorů.

4.4.1 Naplňování indikátorů prioritní osy 1

Počet podpořených projektů indikátoru **Core 13** (Rozvoj dopravy) byl stanoven s předpokladem předkládání menších projektů **výstavby a rekonstrukce silnic II. a III. třídy** (dle jednotlivých úseků). Cílová hodnota počtu projektů byla usnesením EK o změně ROP Moravskoslezsko ze dne 20. 12. 2011 snížena ze 110 na 75, protože bylo pravděpodobné, že z důvodu předkládání několika dopravních úseků v rámci jednoho projektu, případně realizačně i finančně náročné projekty (např. mostní komunikace nebo mimoúrovňové křížení se železniční tratí) nebude cílová hodnota indikátoru naplněna.

V oblasti **ochrany proti požárům, povodním a dalším rizikům** jsou ukončeny 2 projekty, takže cílová hodnota byla překročena. Indikátor **rekonstruovaných silnic II. a III. třídy** již naplňuje více než polovinu cílové hodnoty (115 km ze stanovených 220 km). Dalšíh 71,49 km modernizovaných a rekonstruovaných silnic (cca 33 % cílové hodnoty) je v realizaci či schválené před podpisem Smlouvy. Cílová hodnota tohoto indikátoru byla navýšena z 208 km (v roce 2010) na 220 km z důvodu dodatečné alokace pro ROP Moravskoslezsko.

Indikátor **nových silnic II. a III. třídy** je naplněn 0,75 km (6,25 %), další projekty s hodnotou indikátoru 6,04 km jsou v realizaci nebo doporučené k financování.

V roce 2011 bylo dosaženo naplnění 9,83 km ze 100 km **nových cyklostezek**, plánovaných operačním programem. V realizaci jsou projekty na dalších 33,52 km a před podpisem Smlouvy 3 projekty na 9,47 km nových cyklostezek. V procesu hodnocení je dalších 9 projektů. Dalšíh 15 km nových cyklostezek se zavazují naplnit projekty z prioritních os 3 a 4.

V rámci oblasti podpory 1.2 jsou realizovány 4 projekty na **podporu a zatraktivnění Letiště Leoše Janáčka Ostrava**. Počet odbavených cestujících v roce 2011 byl 126,5 % k výchozí hodnotě z roku 2007. Od roku 2008 počet odbavených cestujících klesá. V meziročním srovnání 2011/2010 je zaznamenán pokles o 2,3 %.

Tabulka 4.11: Indikátory výstupu Prioritní osy 1

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota (2005)	Aktuálně dosažená hodnota (2011)	Cílová hodnota podle ROPu (2015)	Cílová hodnota podle VZ** (2015)	Naplnění cílové hodnoty (v %)
51.11.00 Core 13*	Počet podpořených projektů na rozvoj dopravy (dopravní dostupnost)	Počet	0	32	75	75	42,67
61.01.01 Core 14	Délka nových silnic II. a III. třídy	km	0	0,75	12	12	6,25
61.01.02 Core 16	Délka rekonstruovaných silnic II. a III. třídy	km	0	115,43	220	220	52,47
61.01.11	Délka nově vybudovaných cyklostezek	km	0	9,83	100	100	9,83
61.03.01	Počet upravených regionálních letišť	Počet	0	0	1	1	0
51.46.00 Core 31	Počet podpořených projektů na ochranu proti živelným pohromám	Počet	0	2	1	1	200

Pozn.: *Core indikátory musejí být sledovány v ročních monitorovacích zprávách a agregovány až do úrovně NSRR. Tato kategorie indikátorů je charakteristická tím, že jejich prostřednictvím je možné porovnávat (popř. agregovat) údaje napříč operačními programy.

** Výroční zpráva o provádění ROP Moravskoslezsko, 2011

Zdroj: ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2011; 2012a; vlastní zpracování

Ke konci roku 2011 bylo pořízeno **55 ekologických vozidel** ve veřejné dopravě. V roce 2010 byl ukončen jeden projekt, jehož výstupem bylo pořízení 6 ekologických vozidel ve veřejné dopravě. Ostatní projekty jsou zatím v realizaci. Celkem bude pořízeno 215 vozidel, což je navýšení o 140 vozidel z původní hodnoty 75 vozidel. Výše uvedený počet vozidel je pokryt již schválenými projekty.

V roce 2011 přibýlo 45 obcí v **krajském integrovaného systému veřejné dopravy** - z 220 na 265 obcí). Počet obyvatel v obcích s krajským integrovaným systémem však mírně poklesl, vlivem demografického vývoje. V krajském systému veřejné dopravy je nyní zahrnuto 94 % obyvatel kraje, cílová hodnota počtu obyvatel je tak splněna, do cílové hodnoty chybí zapojení 21 obcí. Počet cestujících veřejnou dopravou nadále klesá, což může souviset s vyšší nezaměstnaností, vyšší automobilizací nebo demografickými změnami v regionu.

Tabulka 4.12: Indikátory výsledku Prioritní osy 1

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota (2005)	Aktuálně dosažená hodnota (2011)	Cílová hodnota podle ROPu (2015)	Cílová hodnota podle VZ (2015)	Naplnění cílové hodnoty (v %)
61.03.11	Počet odbavených cestujících na regionálních letištích - změna počtu v čase v %	%	216 259	126,50	200	200	63,25
61.02.41	Počet nově pořízených ekologických vozidel ve veřejné dopravě	Počet	0	55	215	215	25,58
61.02.11	Počet obcí zapojených do IDS	Počet	145	265	240	240	110,42
61.02.05	Přírůstek počtu osob přepravených veřejnou dopravou - celkem	Tis. osob	279 420	193 031*	300 000	300 000	64,34
61.02.10	Přírůstek počtu obyvatel obcí zapojených do IDS	osob	750 461	1 168 747**	875 538	875 538	133,49

Pozn.: * Údaj za rok 2009.

** Údaj k 12.12.2010.

Zdroj: ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2011; 2012a; vlastní zpracování

4.4.2 Naplňování indikátorů prioritní osy 2

V roce 2011 došlo k výraznému nárůstu dosažené hodnoty indikátoru **Počtu projektů ve městech** (51.15.00) na 80 %, díky tomu, že v roce 2011 byla ukončena realizace 39 projektů. Při započtení projektů, které jsou v realizaci, je pak tento indikátor plněn z 96,52 %. Nejméně je plněn indikátor 51.15.60 (podpora zdravotnictví). U tohoto indikátoru lze vzhledem k plánované alokaci a velikosti připravovaných projektů předpokládat plnění do 50%.

Tabulka 4.13: Indikátory výstupu Prioritní osy 2

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota (2005)	Aktuálně dosažená hodnota (2011)	Cílová hodnota podle ROPu (2015)	Cílová hodnota podle VZ (2015)	Naplnění cílové hodnoty (v %)
51.15.00	Počet podpořených projektů zaměřených na udržitelný rozvoj a zvyšující atraktivitu měst a velkoměst celkem	Počet	0	92	115	115	80
51.15.50	Počet podpořených projektů zaměřených na podporu vzdělávání	Počet	0	72	85	85	84,71
51.15.45	Počet podpořených projektů zaměřených na podporu sociálních služeb	Počet	0	18	22	22	81,82
51.15.60	Počet podpořených projektů zaměřených na podporu zdravotnictví	Počet	0	2	8	8	25
51.12.00 Core 34	Počet podpořených projektů na rozvoj cestovního ruchu	Počet	0	38	85	85	44,71

Zdroj: ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2011; 2012a; vlastní zpracování

Z důvodu nízkého počtu ukončených projektů jsou nízké hodnoty u indikátorů **plochy regenerovaných objektů** (65 11 00). Z pohledu závazku příjemců ve schválených projektech ke dni 31. 12. 2011 a vzhledem k faktu, že u tohoto indikátoru byla snížena cílová hodnota, by však byl indikátor plochy objektů naplněn z cca 42%.

Plnění indikátoru **plochy brownfields** (65.20.00) je z hlediska závazku příjemců v projektech doporučených k financování ke dni 31. 12. 2011 naplněn z 72,6 % (7,7 ha, dalších 38 ha tvoří odpovídající podíl hodnoty indikátoru k podílu alokace převedené do Holdingového fondu JESSICA).

V oblasti **cestovního ruchu** bylo k 31. 12. 2011 ukončeno 38 projektů, tj. 44,7 % cílové hodnoty počtu projektů v cestovním ruchu (indikátor 51.12.00), při započtení projektů s uzavřenou smlouvou je v realizaci téměř 75 % cílové hodnoty indikátoru 51.12.00). Indikátory **počtu nových či zrekonstruovaných lůžek v ubytovacích zařízeních** (63 01 00) i indikátor **nově vytvořených pracovních míst v cestovním ruchu** (52 02 12) dosáhly plnění z 40,9 % a při zohlednění projektů v realizaci bude indikátor nových a zrekonstruovaných lůžek naplněn na téměř dvojnásobek a rovněž počet vytvořených pracovních míst bude splněn.

Nadále však trvá nepříznivý vývoj indikátoru sledujícího **počet přenocování návštěvníků v regionu** (63 05 02), který je o 16 % nižší oproti výchozí hodnotě roku 2005. Pokles počtu přenocování je však obecným trendem v důsledku útlumu cestovního ruchu.

Tabulka 4.14: Indikátory výsledku Prioritní osy 2

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota (2005)	Aktuálně dosažená hodnota (2011)	Cílová hodnota podle ROPu (2015)	Cílová hodnota podle VZ (2015)	Naplnění cílové hodnoty (v %)
65.11.00	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů ve městech celkem	Užitná plocha v m ²	0	14 171,27	50 000	74 200	19,10
52.02.12 Core 35	Počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektů na rozvoj cestovního ruchu	Počet	0	83,46	300	300	27,82
63.05.02	Návštěvníci v regionu - počet přenocování	Tis. osob	2 065	1733,93	2 400	2 400	72,25
63.01.00	Počet nově vybudovaných nebo zrekonstruovaných lůžek celkem	Počet	0	491	1 200	1200	40,92
65.20.00	Plocha revitalizovaných nevyužívaných nebo zanedbaných areálů (brownfields) celkem	ha	0	2,91	63	63	4,62

Zdroj: ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2011; 2012a; vlastní zpracování

4.4.3 Naplňování indikátorů prioritní osy 3

Z níže uvedené tabulky plnění indikátorů lze vyhodnotit, že se daří plnit indikátory výstupu i výsledku. Vzhledem ke skutečnosti, že na základě poslední revize ROP MS z prosince 2011 došlo k **úpravě cílových hodnot** mnoha indikátorů, měly by odrážet reálný předpoklad jejich naplňování. Protože již 56,36% alokace prioritní osy je vázáno ve smlouvách, lze konstatovat, že se již podařilo naplnit **indikátor celkového počtu podpořených projektů 51 15 00** (103%). Dále se úspěšně daří naplňovat indikátory **Počet podpořených projektů na ostatní města**, **Plocha regenerovaného a revitalizovaného území** – ve městech i **Plocha revitalizovaných nevyužívaných nebo zanedbaných areálů**. U nejméně naplňovaného indikátoru 651102 (17,22%) je předpoklad naplnění až v roce 2012, protože v rámci plánované výzvy bude možné předložit projekty zaměřené na občanskou vybavenost ve městech.

Tabulka 4.15: Indikátory výstupu Prioritní osy 3

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota (2005)	Aktuálně dosažená hodnota (2011)	Cílová hodnota podle ROPu (2015)	Cílová hodnota podle VZ (2015)	Naplnění cílové hodnoty (v %)
51.15.00 Core 39	Počet podpořených projektů zaměřených na udržitelný rozvoj a zvyšující atraktivitu měst a velkoměst celkem	Počet	0	103	100	100	103
51.15.31	Počet podpořených projektů na rozvoj (zvyšující atraktivitu) - vybraných měst	Počet	0	19	50	50	38
51.15.41	Počet podpořených projektů na ostatní města	Počet	0	84	110	110	79,36

Zdroj: ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2011; 2012a; vlastní zpracování

Plnění indikátoru **počtu projektů vybraných měst - IPRM** dosahuje zatím 38 %. **Indikátor 651100** je plněn nerovnoměrně s převahou ploch pro rozvoj vzdělávání. Vysoké plnění indikátoru regenerovaných objektů ve školství, které je dáno vyšší kvalitou projektů zaměřených na infrastrukturu pro vzdělávání, lze považovat za pozitivní, vzhledem k tomu, že tyto projekty přispějí k vyšší kvalitě vzdělávání, byť převážně na základních školách.

Indikátory prioritní osy 3 jsou tak prozatím naplňovány převážně z projektů oblasti podpory 3.2 Subregionální centra určené pro města do 50 000 obyvatel. Celkově je v rámci prioritní osy 3 uzavřeno 133 Smluv o poskytnutí dotace, z toho 107 smluv v oblasti podpory 3.2. V porovnání se stavem k 31.12.2010 došlo během roku 2011 téměř k dvojnásobnému nárůstu počtu uzavřených smluv v rámci prioritní osy 3.

Tabulka 4.16: Indikátory výsledku Prioritní osy 3

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota (2005)	Aktuálně dosažená hodnota (2011)	Cílová hodnota podle ROPu (2015)	Cílová hodnota podle VZ (2015)	Naplnění cílové hodnoty (v %)
65.01.01	Plocha regenerovaného a revitalizovaného území - ve městech	ha	0	36,50	50	50	73
65.11.00	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů ve městech celkem	Užitná plocha v m2	0	56 008,85	118 000	118 000	47,47
65.11.01	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů určených pro rozvoj vzdělávání (města)	Užitná plocha v m2	0	40 970,31	60 000	60 000	68,28
65.11.02	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů pro služby OVS (města)*	Užitná plocha v m2	0	6 886,38	40 000	40 000	17,22
65.11.03	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů pro sociální služby a zdravotní péči (města)	Užitná plocha v m2	0	806,25	2 000	2 000	40,31
65.11.04	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů zájmové a volnočasové povahy (města)	Užitná plocha v m2	0	7 345,91	16 000	16 000	45,91
65.20.01	Plocha revitalizovaných nevyužívaných nebo zanedbaných areálů (brownfields) ve městech	ha	0	4,24	6	6	70,67

Pozn.: * Dle metodiky Národního orgánu pro koordinaci je indikátor 651100 nadřazeným indikátorem, který v sobě kromě hodnot indikátorů 651101, 651103, 651104 zahrnuje také hodnoty indikátoru 651102 Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů pro služby OVS (města).

Zdroj: ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2011; 2012a; vlastní zpracování

4.4.4 Naplňování indikátorů prioritní osy 4

Indikátory prioritní osy 4 uvedené v tabulkách 4.17 a 4.18 jsou naplňovány z projektů v realizaci a projektů ukončených. Při 95% alokovaných prostředků (u projektů s uzavřenou Smlouvou) bylo evidováno dosažení 116,6 % plánované hodnoty v indikátoru **Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů**, v indikátoru **Počet podpořených projektů na rozvoj venkovských oblastí** hodnota dosáhla již 146 % cílové hodnoty. V indikátoru **Plocha regenerovaného a revitalizovaného území** bylo dosaženo 81,5 % plánované hodnoty. Změnou ROP (revize 3 schválená rozhodnutím EK ze dne 20.12.2011) byla navýšena cílová hodnota z 6 ha na 30 ha, protože dosažená hodnota indikátoru již na konci roku 2010 značně překračovala původně nastavenou cílovou hodnotu a byl předpokládán její další nárůst.

Tabulka 4.17: Indikátory výstupu Prioritní osy 4

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota (2005)	Aktuálně dosažená hodnota (2011)	Cílová hodnota podle ROPu	Cílová hodnota podle VZ	Naplnění cílové hodnoty (v %)
51.21.00	Počet podpořených projektů na rozvoj venkovských oblastí	Počet	0	146	100	100	146

Zdroj: ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2011; 2012a;
vlastní zpracování

Tabulka 4.18: Indikátory výsledku Prioritní osy 4

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota (2005)	Aktuálně dosažená hodnota	Cílová hodnota podle ROPu	Cílová hodnota podle VZ	Naplnění cílové hodnoty (v %)
65.05.05	Plocha regenerovaného a revitalizovaného území - ve venkovských oblastech	ha	0	24,46	30	30	81,53
65.15.00	Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů ve venkovských oblastech celkem	Užitná plocha v m ²	0	58 279	50 000	50 000	116,56

Zdroj: ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2011; 2012a; vlastní zpracování

4.4.5 Naplňování indikátorů prioritní osy 5

Indikátory **počtu projektů** a **evaluačních studií** jsou plněny úměrně čerpání alokace. Indikátory **vzdělávacích aktivit**, které jsou zaměřeny zejména na žadatele a příjemce podpory ROP MS jsou výrazně přeplněny. Důvodem je snaha řídicího orgánu poskytnout žadatelům i příjemcům maximální množství informací, které jim pomohou při přípravě a administraci projektů.⁵⁶

⁵⁶ ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO. Výroční zpráva o provádění Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko za rok 2010. Ostrava: ÚRR MS, 2011. 104 s.

Tabulka 4.19: Indikátory výstupu Prioritní osy 5

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota (2005)	Aktuálně dosažená hodnota (2011)	Cílová hodnota podle ROPu	Cílová hodnota podle VZ	Naplnění cílové hodnoty (v %)
51.41.00	Počet podpořených projektů zaměřených na technickou pomoc	Počet	0	11	10	10	110
71.05.00	Realizace evaluačních studií a zpráv celkem	Počet	0	7	14	14	50
71.11.01	Počet uskutečněných školení, seminářů, workshopů a konferencí	Počet	0	91	50	50	182

Zdroj: ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2011; 2012a; vlastní zpracování

Tabulka 4.20: Indikátory výsledku Prioritní osy 5

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota (2005)	Aktuálně dosažená hodnota (2011)	Cílová hodnota podle ROPu	Cílová hodnota podle VZ	Naplnění cílové hodnoty (v %)
71.16.00	Počet osob, které se zúčastnily vzdělávacích kurzů celkem	Počet	0	3 669	1 000	1 000	366,9

Zdroj: ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2011; 2012a; vlastní zpracování

4.5.6 Shrnutí dílčích výsledků analýzy

Při analýze věcného pokroku jsme došli k závěru, že v **Prioritní ose 1** jsou naplňovány cílové hodnoty indikátorů výstupu velice rozdílně. Nejnižší hodnoty dosahují **0 %**, resp. **6,25 %**, zatímco u indikátoru podpořených projektů proti živelným pohromám došlo k přeplnění indikátoru na **200 %**. Naplňování cílových hodnot u indikátorů výsledku je méně volatilní – dosahuje rozmezí od **25,58 %** do **133,49 %** u ukazatele přírůstku počtu obyvatel obcí zapojených do IDS.

U **Prioritní osy 2** nedošlo k překročení žádného indikátoru výstupu a jejich hodnoty se pohybují od **25 %** do **84, 71 %** naplnění cílové hodnoty. Indikátory výsledku vykazují naplňování do **50 %** s výjimkou ukazatele Počtu přenocování v regionu – **72,25 %**.

U indikátorů výstupu **Prioritní osy 3** jsou cílové hodnoty dosahovány od **38 %** do **103 %**. Indikátory výsledku jsou naplňovány na **17,22 %** až **73 %**, přičemž nejlepší hodnoty vykazuje ukazatel Plochy regenerovaného a revitalizovaného území ve městech.

V **Prioritní ose 4** byl jediný indikátor výstupu překročen na **146 %** cílové hodnoty a také indikátory výsledku si vedou velmi dobře. Dosahují **81,53 %** a **116, 56 %**.

V poslední **Prioritní ose 5** jsme zjistili nejvýraznější překročení cílových hodnot. U počtu uskutečňování školení a workshopů dosáhla hodnota indikátorů **182 %**. U indikátoru Počtu osob, které se školení zúčastnily je indikátor přeplněn na **366,9 %**.

4.5 Vyhodnocení naplňování Strategie rozvoje prostřednictvím projektů spolufinancovaných z Regionálního operačního programu

Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko zveřejňuje pravidelně čtyřikrát ročně seznam příjemců finanční podpory z ROP Moravskoslezsko. Při zpracovávání diplomové práce byl aktuální seznam příjemců k 3.2.2012. Tento dokument obsahuje název příjemce, název projektu, rok alokace a finální platby, údaje o alokované částce a celkovou částku proplacenou na konci projektu.

4.5.1 Analýza podpořených projektů ROP vzhledem k specifickým cílům Strategie

Při analýze vlivu realizovaných projektů z ROP Moravskoslezsko na Strategii rozvoje byly těchto **575 projektů** rozděleno do **10 podporovaných oblastí**. Tabulka 4.20 zobrazuje počty projektů a celkovou alokovanou částku u jednotlivých oblastí a také přiřazení těchto oblastí k jednotlivým specifickým cílům Strategie rozvoje.

Tabulka 4.20: Analýza projektů ROP podle podporovaných oblastí ve vztahu k cílům Strategie

Podporovaná oblast	Počet projektů	Celkové částky (tis. Kč)	Naplnění strategického cíle	Specifický cíl
Cestovní ruch	74	1 392 245,7	Globální cíl 4	4.1
Image regionu	7	69 658,4	Globální cíl 5	5.4
Regionální dostupnost a infrastruktura	40	3 238 556,4	Globální cíl 4	4.3
Kultura a sport	121	1 936 948,3	Globální cíl 4	4.1, 4.2
Městské prostředí	67	1 931 711,7	Globální cíl 4	4.7, 4.10
Sociální služby	30	415 009,7	Globální cíl	3.3, 3.4, 3.5, 3.6
Vzdělávání	193	1 533 351,6	Globální cíl 4	2.2, 2.3, 4.2, 4.11
Zdravotnictví	9	261 887,5	Globální cíl 3	3.1 3.2
Životní prostředí	17	156 674,2	Globální cíl 4	4.6, 4.5, 4.9
Ostatní	17	1 129 636,9	-	-
Celkem*	551	10 936 043,5		

Pozn.: *Projekty v kategorii Ostatní nepřispívají na naplňování Strategie rozvoje, proto nejsou zahrnuty v součtu.

Zdroj: ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2012b; vlastní zpracování.

Při rozdělování projektů mezi podporované oblasti jsme vycházeli ze zaměření a účelu daného projektu. Pro doplnění jsou uvedeny příklady činností, na které se podpořené oblasti vztahují v rámci uskutečněných projektů:

- **Cestovní ruch** – výstavba či rekonstrukce hotelů a jiných ubytovacích zařízení, realizace cyklostezek, rekonstrukce muzeí, rekonstrukce sjezdovek, atd.
- **Image regionu** – tvorba a využití marketingových strategií, destinační management, atd.
- **Regionální dostupnost a infrastruktura** – budování mostů, obchvatů měst, silnic, obnova vozového parku městské hromadné dopravy, atd.
- **Kultura a sport** – rekonstrukce a výstavba hřišť, sportovišť, rekonstrukce kulturních domů a divadel, společenských center, rekonstrukce kostelů, atd.
- **Městské prostředí** – rekonstrukce veřejných budov, chodníků, veřejného prostranství, integrované bezpečnostní centrum, atd.
- **Sociální služby** – rekonstrukce objektů chráněného bydlení, centra sociálních služeb, komunitní centrum, atd.
- **Vzdělávání** – modernizace výuky a rekonstrukce výukových prostor, atd.
- **Zdravotnictví** – modernizace zdravotnické techniky, rekonstrukce zdravotnických zařízení, atd.
- **Životní prostředí** – regenerace brownfields, revitalizace parků, atd.
- **Ostatní** – implementace ROP, IPRM.

Následující tři tabulky zobrazují význam projektů podporovaných z ROP na Strategii rozvoje z pohledu specifických cílů Strategie. Tabulka 4.21 uvádí specifické cíle Strategie, které ROP MS pomáhá naplňovat a podporovanou oblast, do které byl v rámci tohoto výzkumu zařazen.

Tabulka 4.21: Naplňované specifické cíle Strategie rozvoje prostřednictvím projektů ROP MS

Číslo specifického cíle	Název specifického cíle	Podporovaná oblast
2.2	Snížit nerovnováhu mezi nabídkou a poptávkou po kvalifikovaných pracovních silách v jejich počtu, struktuře a kvalitě	Vzdělávání
3.2	Rozvíjet specializovaná oddělení zdravotnických zařízení s celokrajskou i nadregionální působností	Zdravotnictví
3.3	Optimalizovat síť sociálních služeb na území kraje dle zjištěných potřeb jeho obyvatel	Zdravotnictví
3.4	Transformovat pobytové sociální služby do moderních forem poskytování pomoci a podpory	Sociální služby
3.5	Vytvářet podmínky pro podporu rodin, dětí a náhradní rodinné péče	Sociální služby
3.6	Aktivně se podílet na snižování dopadů chudoby v Moravskoslezském kraji	Sociální služby
4.1	Stát se krajem špičkových „služeb pro 5 milionů“ – rozšířit nabídku volnočasové infrastruktury a služeb pro obyvatele kraje a návštěvníky ze sousedních regionů	Kultura a sport
4.2	Posílit kulturu aktivního trávení volného času obyvatel a prevence kriminality mládeže prostřednictvím systémového rozvoje vzdělávacích, kulturních a sportovních aktivit na rekreační, výkonnostní i vrcholové úrovni	Kultura a sport, Vzdělávání
4.3	Mít kvalitní vnitřní i vnější dopravní propojení kraje včetně napojení na Transevropské síť (TEN-T)	Regionální dostupnost a infrastruktura
4.6	Rozvíjet kulturu chování, odpovědnosti a ohleduplnosti k životnímu prostředí	Životní prostředí
4.7	Zlepšit bezpečnost, ochranu zdraví a majetku obyvatel kraje a jeho území	Městské území
4.9	Vrátit lidem k užívání brownfieldy včetně nevyužívaných objektů	Životní prostředí
4.10	Rozvíjet kvalitu života v sídlech kraje v souladu se zásadami moderního a zodpovědného urbanismu	Městské prostředí
4.11	Zajistit rozvoj informační a komunikační infrastruktury	Vzdělávání
5.4	Zlepšit image kraje navenek i dovnitř	Image regionu

Zdroj: ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2012b; vlastní zpracování.

Tabulka 4.22 obsahuje tři specifické cíle, které jsou naplňovány částečně cíli realizovanými z ROP. Tyto cíle zde byly zařazeny proto, že do podporované oblasti spadají jen z části.

Tabulka 4.2: Částečně naplňované specifické cíle Strategie prostřednictvím projektů ROP MS

Číslo specifického cíle	Název specifického cíle	Podporovaná oblast
2.3	Zvýšit podíl obyvatel schopných komunikovat v cizích jazycích, zejména v angličtině	Vzdělání
4.5	Podporovat druhovou rozmanitost, ekologicky stabilní krajinu včetně postindustriální a udržitelné zemědělství	Životní prostředí
5.1	Zajistit rovnoměrnější rozvoj kraje ve všech jeho částech	Vzdělávání, Kultura a sport

Zdroj: ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2012b; vlastní zpracování.

Tabulka 4.23 zobrazuje specifické cíle, které nejsou naplňovány projekty z ROP. Patří tady celý Globální cíl 1 – Konkurenceschopná, inovačně založená ekonomika, většina specifických cílů Globálního cíle 2 a některé specifické cíle Globálních cílů 4 a 5.

Tabulka 4.23: Nenaplňované specifické cíle Strategie prostřednictvím projektů ROP MS

Číslo specifického cíle	Název specifického cíle
1.1	Zajištění koordinované a systémové podpory VaVaI v Moravskoslezském kraji
1.2	Zlepšit exportní výkonnost místních malých a středních firem a posílit jejich zapojení do globálních hodnotových řetězců
1.3	Podpora zakládání nových podnikatelských subjektů
1.4	Získat do kraje investory k činnostem s vysokou přidanou hodnotou
2.1	Zlepšit koordinaci aktivit zaměřených na růst zaměstnanosti
2.4	Být evropským lídrem v systémovém rozvoji měkkých kompetencí u všech skupin obyvatel
2.5	Vytvořit konkurenceschopnou výzkumnou univerzitu
2.6	Zvýšit pracovní zapojení nezaměstnaných
4.4	Podstatně zlepšit kvalitu ovzduší v kraji a rozvíjet technické podmínky nezbytné pro kvalitní životní prostředí
4.8	Rozšířit, modernizovat a lépe využívat energetické zdroje a rozvodné sítě
5.2	Posílit přeshraniční a zahraniční spolupráci kraje a spolupráci se sousedními regiony ČR
5.3	Zajistit efektivní výkon a zvýšit profesionalitu veřejné správy

Zdroj: ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO, 2012b; vlastní zpracování.

4.5.2 Shrnutí dílčích výsledků analýzy

Na základě provedené analýzy můžeme určit, že Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016 je naplňována prostřednictvím projektů spolufinancovanými z Regionálního operačního programu v 18 specifických cílech (včetně částečně naplňovaných cílů) z celkového počtu 32 specifických cílů. Specifické cíle Strategie rozvoje jsou tedy naplňovány pomocí projektů z Regionálního operačního programu z **56,25 %**.

5 Závěr

Regionální operační program Moravskoslezsko je zaměřen na podporu kvality života v regionu, zlepšování infrastruktury, rozvoj měst a venkova. Při svém vzniku vycházel z Programu rozvoje územního obvodu Moravskoslezského kraje pro období 2005-2008 a je tedy zaměřen na splnění jeho cílů.

Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje svým vznikem reagovala na potřebu nového střednědobého dokumentu, který by poskytl rámec pro strategické rozhodování a analyzoval stav Moravskoslezského kraje. Strategie rozvoje se svými cíli zaměřuje na odstranění překážek rozvoje a slabých stránek, které odhalila socioekonomická analýza regionu. Strategie rozvoje se prostřednictvím svých cílů snaží dosáhnout zvýšení exportní výkonnosti firem v regionu a přilákání investic, zlepšit situaci na trhu práce, podpořit sociální služby, zkvalitnit aktivní trávení volného času, dopravní situaci v kraji, životní prostředí a ovzduší a také zefektivnit výkon veřejné správy a přeshraniční spolupráce.

Na prioritní osy ROP 1 – 4 navazují různé globální cíle Strategie rozvoje. Na prioritní osu 5 Technickou pomoc nepřípadá odpovídající cíl Strategie. Regionální operační program Moravskoslezsko svým zaměřením prioritních os nedosahuje dostatečného potenciálu na realizaci projektů na podporu konkurenceschopné ekonomiky, vědy a výzkumu, přilákání investorů, rozvoje měkkých kompetencí zaměstnanců a zapojování nezaměstnaných na trhu práce či posilování přeshraniční spolupráce. Strategie rozvoje se zaměřuje mj. na tyto důležité prvky rozvoje, a proto jsou její cíle naplňovány projekty spolufinancovanými z ROP MS na 56,25 %.

Z výše uvedené komparace globálních cílů obou dokumentů vyplývá, že nejsilnější vazba je v oblasti kvalitního kulturního prostředí, služeb a infrastruktury pro život, vzdělání obyvatel, a zlepšení image regionu a podpora venkovských oblastí.

Provedená analýza finančního pokroku ROP MS poukázala na nejlépe čerpanou Prioritní osu 4 Rozvoj venkova, kde již bylo smluvně zavázáno 99,8 % z celkové přidělené alokace. Za ní následuje na druhém místě Prioritní osa 5 Technická podpora, kde bylo přiděleno 80,6 % celkové alokované částky.

Analýza věcného pokroku, která byla provedena na základě posouzení naplňování indikátorů výstupu a výsledku zhodnotila, že v Prioritní ose 1 jsou naplňovány cílové hodnoty indikátorů

výstupu velice rozdílně, v rozmezí 0 %, resp. 6,25 %, až 200 % u indikátoru podpořených projektů proti živelným pohromám. Naplňování cílových hodnot u indikátorů výsledku je méně volatilní – dosahuje rozmezí od 25,58 % do 133,49. U Prioritní osy 2 nedošlo k překročení žádného indikátoru výstupu a jejich hodnoty se pohybují od 25 % do 84,71 % naplnění cílové hodnoty. Indikátory výsledku vykazují naplňování do 50 %. U indikátorů výstupu Prioritní osy 3 jsou cílové hodnoty dosahovány od 38 % do 103 %. Indikátory výsledku jsou naplňovány na 17,22 % až 73 %, přičemž nejlepší hodnoty vykazuje ukazatel Plochy regenerovaného a revitalizovaného území ve městech. V Prioritní ose 4 byl jediný indikátor výstupu překročen na 146 % cílové hodnoty a také indikátory výsledku si vedou velmi dobře. V poslední Prioritní ose 5 jsme zjistili nejvýraznější překročení cílových hodnot. U indikátoru Počtu osob, které se školení zúčastnily, je indikátor přeplněn na 366,9 %.

Analýza indikátorových soustav obou dokumentů poukázala 50% propojenost v indikátorech kontextu, které poskytují informace o vývoji hodnot hlavních ukazatelů socioekonomické analýzy. Největší shoda je u indikátorů zaměstnanosti, HDP a měrných emisí. Celková propojenost indikátorů životního prostředí je ještě vyšší, a to 68,75 %. U indikátorů dopadu, které si stanovil jen ROP MS, je shoda u jedné třetiny indikátorů.

Cílem diplomové práce byla analýza dopadu Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko na naplňování Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016 a zhodnocení finančního a věcného pokroku realizace ROP MS. Z hlediska obsahu práce lze konstatovat, že stanovený cíl byl naplněn. ROP byl analyzován na základě finančního i věcného pokroku, byly komparovány cíle obou stěžejních dokumentů a indikátorové soustavy. V závěru čtvrté kapitoly bylo provedeno vyhodnocení naplňování Strategie rozvoje pomocí spolufinancovaných projektů z Regionálního operačního programu.

Hypotézou diplomové práce byl předpoklad, že Regionální operační program Moravskoslezsko přispívá minimálně z 50 % na naplňování stanovených cílů Strategie rozvoje. Tento předpoklad byl naplněn, neboť ROP přispívá 56,25 % na naplňování Strategie.

Zároveň hypotéza práce vychází z předpokladu, že indikátory dopadu a kontextu ROP Moravskoslezsko budou alespoň z poloviny shodné se Strategií. Diplomová práce tento předpoklad nenaplnila. Nadpoloviční shoda v indikátorové soustavě je pouze v případě ukazatelů stavu životního prostředí.

Seznam použité literatury

Knihy a tištěné dokumenty:

1. AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ. *Program rozvoje územního obvodu Moravskoslezského kraje pro období 2005-2008 (kompilace)*. Ostrava: ARR, 2006. 23 s.
2. AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ. *Program rozvoje Moravskoslezského kraje na období 2010-2012*. Ostrava: ARR, 2009a. 36 s.
3. AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ. *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016*. Ostrava: ARR, 2008. 70 s.
4. AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ. *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2020*. Ostrava: ARR, 2012. 65 s. (Pracovní verze)
5. AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ. *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016. Příloha č. 2 Analýza klíčových rozvojových charakteristik Moravskoslezského kraje* Ostrava: ARR, 2009b. 122 s.
6. AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ. *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009 – 2016*. Ostrava: ARR, 2008. 70 s.
7. AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ. *Program rozvoje Moravskoslezského kraje na období 2010-2012*. Ostrava: ARR, 2009a. 36 s.
8. BOHÁČKOVÁ Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ. *Strukturální politika Evropské unie*. Praha: C. H. Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.
9. BURDEK LADISLAV. *Evropské právo - základní dokumenty ve znění Lisabonské smlouvy*. Ostrava: Sagit, 2010b. 301 s. ISBN 978-80-7208-785-3.
10. HÁJEK, Oldřich a Jiří NOVOSÁK. *Kohezní politika v širších souvislostech*. 1. vyd. Žilina: Georg, 2010a. 216 s. ISBN 978-8-89401-19-2.
11. MOELLE WILLEM. *European Cohesion Policy*. London: Routledge, 2007. ISBN 0-415-43811-X.
12. KAŠPÁRKOVÁ Ludmila a Milan POTŮČEK a kol. *Kohezní politika: Osídlení v České republice - partnerství měst a venkova*. Praha: MMR ČR, 2009b. 91 s. ISBN 978-80-903928-7-8.
13. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Národní rozvojový plán České republiky 2007 - 2013*. Praha: MMR ČR, 2006. 206 s.
14. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Národní strategický referenční rámec ČR 2007 - 2013*. Praha: MMR ČR, 2007. 137 s. AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ.

Návrh řešení socioekonomicky znevýhodněných oblastí Moravskoslezského kraje. Ostrava: ARR, 2010. 39 s.

15. ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO. *Regionální operační program regionu soudržnosti Moravskoslezsko 2007 – 2013.* Ostrava: ÚRR MS, 2011. 180 s.
16. ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO. *Výroční zpráva o provádění Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko za rok 2010.* Ostrava: ÚRR MS, 2011. 104 s.
17. ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO. *Regionální operační program regionu soudržnosti Moravskoslezsko 2007 – 2013.* Ostrava: ÚRR MS, 2011a. 180 s.
18. ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO. *Výroční zpráva o provádění Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko za rok 2010.* Ostrava: ÚRR MS, 2011b. 104 s. (Pracovní verze)
19. ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO. *Výroční zpráva o provádění Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko za rok 2011.* Ostrava: ÚRR MS, 2012a. 110 s. Ostrava: ARR, 2012. 65 s.

Elektronické publikace:

20. AGENTURA PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ. *Aktualizace Strategie rozvoje kraje do roku 2020 - důvody aktualizace, proces zpracování* [online]. 2011a [15.3.2012]. Dostupné z: <http://arr.cz/cs/ke-stazeni/category/48-zasedani-strategicke-expertni-skupiny-strategie-rozvoje-msk-na-leta-2009-2016-vysledky-monitoringu-realizace-aktualizace-dokumentu-78122011>
21. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka Moravskoslezského kraje 2011. Český statistický úřad* [online]. 2011 [15.3.2012]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2011ediciplan.nsf/krajpubl/801011-11-r_2011-xt.
22. EVROPSKÁ KOMISE. *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení (ES) č. 1784/1999* [online]. Evropská komise, L 210/12, 2006a [28.12.2011]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=d8150c64-e1bc-416e-865e-5e24de759de4>.
23. EVROPSKÁ KOMISE. *Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu*

- a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999* [online]. Evropská komise, L 210/25, 2006b [14. 1. 2012]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=68e85504-93b7-4cc0-85f3-260e5994be05>.
24. EVROPSKÁ KOMISE. *Rozhodnutí Komise ze dne 20.12.2011 kterým se mění rozhodnutí K(2007)6105, kterým se přijímá operační program pro pomoc Společenství z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci cíle „Konvergence“ v regionu Moravskoslezsko v České republice* [online]. Evropská komise, 2011 [28.2.2012]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=d8150c64-e1bc-416e-865e-5e24de759de4>.
25. EVROPSKÁ KOMISE. *Politika soudržnosti 2007–2013 Poznámky a úřední texty* [online]. Evropská komise, 2007 [3.3.2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/publications/guide2007_cs.pdf.
26. KARÁSEK Zdeněk. *Dobré vzdělání a vysoká zaměstnanost – příležitost pro všechny* [online]. Agentura pro regionální rozvoj, 2011a. [18. 3. 2012]. Dostupné z: <http://arr.cz/cs/ke-stazeni/category/48-zasedani-strategicke-expertni-skupiny-strategie-rozvoje-msk-na-leta-2009-2016-vysledky-monitoringu-realizace-aktualizace-dokumentu-78122011>.
27. KARÁSEK Zdeněk. *Soudržná společnost – kvalitní zdravotnictví, cílené sociální služby a úspěšný boj proti chudobě* [online]. Agentura pro regionální rozvoj, 2011b. [18. 3. 2012]. Dostupné z: <http://arr.cz/cs/ke-stazeni/category/48-zasedani-strategicke-expertni-skupiny-strategie-rozvoje-msk-na-leta-2009-2016-vysledky-monitoringu-realizace-aktualizace-dokumentu-78122011>.
28. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovacím období 2007 – 2013* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2011 [28. 2. 2012]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/d4d084ae-cde6-466a-8ec1-c907ab9c5cb3/Mesicni-monitorovaci-zprava>.
29. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovacím období 2007 – 2013* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012 [4. 4. 2012]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/38ea521e-bf2c-40fe-9701-7d0a8d845167/Mesicni-monitorovaci-zprava---unor-2012>.
30. PAWERA David. *Globální strategický cíl 1 Konkurenceschopná, inovačně založená ekonomika* [online]. Agentura pro regionální rozvoj, 2011. [18. 3. 2012]. Dostupné z: <http://arr.cz/cs/ke-stazeni/category/48-zasedani-strategicke-expertni-skupiny-strategie>

rozvoje-msk-na-leta-2009-2016-vysledky-monitoringu-realizace-aktualizace-dokumentu-78122011.

31. SVENTEK, David. Náskok a EU fondy blíže příjemcům v kraji. *Regionální podnikatelský zpravodaj* [online]. 2006, č. 2 [29.12.2011]. Dostupné z: <http://www.msunion.cz/soubory/rp-zpravodaj/cislo-2-%28cerven-2006%29.pdf>.
32. ŠTĚPÁN Jiří. *Kvalitní prostředí, služby a infrastruktura pro život, práci a návštěvu* [online]. Agentura pro regionální rozvoj, 2011a. [18. 3. 2012]. Dostupné z: <http://arr.cz/cs/ke-stazeni/category/48-zasedani-strategicke-expertni-skupiny-strategie-rozvoje-msk-na-leta-2009-2016-vysledky-monitoringu-realizace-aktualizace-dokumentu-78122011>.
33. ŠTĚPÁN Jiří. *Efektivní správa věcí veřejných* [online]. Agentura pro regionální rozvoj, 2011b. [18. 3. 2012]. Dostupné z: <http://arr.cz/cs/ke-stazeni/category/48-zasedani-strategicke-expertni-skupiny-strategie-rozvoje-msk-na-leta-2009-2016-vysledky-monitoringu-realizace-aktualizace-dokumentu-78122011>.
34. ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO. *Seznam příjemců podpory z fondů EU*. [online]. Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko, 2012b [12. 4. 2012]. Dostupné z: <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/file/2195/>.
35. VOKŘÍNKOVÁ, Monika. *Čerpání ROP Moravskoslezsko* [online]. Úřad Regionální rady Moravskoslezsko, 2010. [29. 12. 2011]. Dostupné z konference.dobrarada.cz/web/document/cms_library/114.pdf.

WWW stránky:

36. EVROPSKÁ KOMISE. Evropská investiční banka. *Evropská komise* [online]. 2012 [2.1.2012]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eib/index_cs.htm.
37. METODICKÁ PODPORA REGIONÁLNÍHO ROZVOJE. SWOT analýza. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2009 [18.3.2012]. Dostupné z: <http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/swot-analyza.html>.
38. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Evropská územní spolupráce. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2007a [28.12.2011]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace>.
39. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Operační program Doprava. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2011a [26.12.2011]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/b942baff-6b60-4771-8e51-55e093e4605f/OP-Doprava>.

40. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2011b [26.12.2011]. Dostupné z: : <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Lidske-zdroje-a-zamestnanost>.
41. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Operační program Praha Adaptabilita. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2007b [26.12.2011]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/575b6253-c04f-4eba-818f-acaecd7aa003/OP-Praha-Adaptabilita>.
42. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Operační program Praha Konkurenceschopnost. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2011c [26.12.2011]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/df7c5155-012e-4b0e-8251-6b53f1495fdd/OP-Praha-Konkurenceschopnost>.
43. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Operační program Podnikání a inovace. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2010 [26.12.2011]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/665a13aa-e1ff-484d-ab28-84e90b454c89/OP-Podnikani-a-inovace>.
44. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Operační program Technická pomoc. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2011d [26.12.2011]. Dostupné z: : <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/22ca76b9-61fd-48c6-afda-90e4e9846639/Operacni-program-Technicka-pomoc>.
45. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Operační program Výzkum a vývoj pro inovace. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2008 [26.12.2011]. Dostupné z: : <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Vyzkum-a-vyvoj-pro-inovace>.
46. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2007c [26.12.2011]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Vzdelavani-pro-konkurenceschopnost>.
47. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Operační program Životní prostředí. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2009 [26.12.2011]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Zivotni-prostredi>.
48. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strategie regionálního rozvoje České republiky na roky 2007-2013. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2006a [7.1.2012].

Dostupné z: <http://www.mmr.cz/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-na>.

49. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Tematické operační programy. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. 2006b [26.12.2011]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy>.
50. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR. Evropský sociální fond. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR[online]. 2010 [28.12.2011]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/zakladni-informace-o-esf>. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Posuzování vlivu na životní prostředí (SEA)* [online]. 2012 [20.3.2012]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/posuzovani_vlivu_koncepci_sea.

Seznam zkratek

ARR	Agentura pro regionální rozvoj
CF	The Cohesion Fund Fond soudržnosti
CSG	The Community Strategic Guidelines Strategické obecné zásady Společenství
EAFRD	The European Agricultural Fund for Rural Development Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EAGGF	The European Agricultural Guidance and Guarantee Fund Evropský zemědělský orientační a záruční fond
EHS	Evropské hospodářské společenství
EIB	The European Investment Bank Evropská investiční banka
EK	The European Commission Evropská komise
ERDF	The European Regional Development Fund Evropský fond regionálního rozvoje
ES	Evropské společenství
ESF	The European Social Fund Evropský sociální fond
EU	The European Union Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
HND	Hrubý národní důchod
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
IOP	Integrovaný operační program

JASPERS	The Joint Assistance in Supporting Projects in European Regions Společná pomoc při podpoře projektů v evropských regionech
JEREMIE	The Joint European Resources for Micro-to-Medium Enterprises Společné evropské zdroje pro mikropodniky a střední podniky
JESSICA	The Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas Společná akce na podporu mikrofinančních institucí v Evropě
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MSK	Moravskoslezský kraj
NOK	Národní orgán pro koordinaci
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	The Nomenclature Unit of Territorial Statistics Nomenklatura územních statistických jednotek
OP	Operační program
OPD	Operační program Doprava
OPLZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OPMS	Operační program mezinárodní spolupráce
OPNS	Operační program nadnárodní spolupráce
OPPA	Operační program Praha Adaptabilita
OPPI	Operační program Podnikání a inovace
OPPK	Operační program Praha Konkurenceschopnost
OPTP	Operační program Technická pomoc
OP VaVpI	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
OPVK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OPŽP	Operační program Životní prostředí
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná

PPF	Production-possibility Frontier Hranice produkčních možností
PRV	Program rozvoje venkova
ROP	Regionální operační program
SEA	The Single European Act Jednotný evropský akt
SSC	Specifický strategický cíl
SSR	Strategie regionálního rozvoje
SUR	Strategie udržitelného rozvoje
TEN-T	The Trans-European Transport Network Transevrospká dopravní síť
TOP	Tematický operační program

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 27.4.2012

.....
jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

1. Orientační rozdělení položek podle jednotlivých členských států v letech 2007 – 2013
2. Finanční plán pro operační program v rámci cíle "Konvergence" v regionu Moravskoslezsko v České republice
3. Údaje o projektech ROP Moravskoslezsko (EU a národní zdroje)

Příloha 1

Orientační rozdělení položek podle jednotlivých členských států v letech 2007 – 2013

	Konvergence			Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost		Evropská územní spolupráce	Celkem
	Fond soudržnosti	Konvergence	Phasing-out	Phasing-in	Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost		
Belgie			638		1 425	194	2 258
Bulharsko	2 283	4 391				179	6 853
Česká republika	8 819	17 064			419	389	26 692
Dánsko					510	103	613
Německo		11 864	4 215		9 409	851	26 340
Estonsko	1 152	2 252				52	3 456
Irsko				458	293	151	901
Řecko	3 697	9 420	6 458	635		210	20 420
Španělsko	3 543	21 054	1 583	4 955	3 522	559	35 217
Francie		3 191			10 257	872	14 319
Itálie		21 211	430	972	5 353	846	28 812
Kypr	213			399		28	640
Lotyšsko	1 540	2 991				90	4 620
Litva	2 305	4 470				109	6 885
Lucembursko					50	15	65
Maďarsko	8 642	14 248		2 031		386	25 307
Malta	284	556				15	855
Nizozemsko					1 660	247	1 907
Rakousko			177		1 027	257	1 461
Polsko	22 176	44 377				731	67 284
Portugalsko	3 060	17 133	280	448	490	99	21 511
Rumunsko	6 552	12 661				455	19 668
Slovinsko	1 412	2 689				104	4 205
Slovensko	3 899	7 013			449	227	11 588
Finsko				545	1 051	120	1 716
Švédsko					1 626	265	1 891
Spojené království		2 738	174	965	6 014	722	10 613
Meziregionální spolupráce/ sítě						445	445
Technická pomoc							868
Celkem	69 578	199 322	13 955	11 409	43 556	8 723	347 410

Pozn.: údaje v současných cenách, v milionech EUR

Zdroj: EVROPSKÁ KOMISE [online], 2007

Příloha 2

Tabulka 1: Příspěvek Společenství podle ročních alokací

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Celkem
EFRD	88 847 947	93 218 257	97 607 672	102 202 340	115 035 181	115 351 675	120 011 250	732 274 322
Fond soudržnosti	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	88 847 947	93 218 257	97 607 672	102 202 340	115 035 181	115 351 675	120 011 250	732 274 322

Tabulka 2: Přehled rozdělení prostředků na jednotlivé prioritní osy

	Název prioritní osy	Příspěvek Společenství	Národní zdroje	Indikativní rozdělení národních zdrojů		Celkové zdroje	Míra spolufinancování	Pro informaci	
				Národní veřejné zdroje (c)	Národní soukromé zdroje (d)			Příspěvek EIB (g)	Jiné zdroje (h)
		(a)	(b)=(c)+(d)			(e)=(a)+(b)	(f)=(a)/(e)		
PO 1	Regionální infrastruktura a dostupnost	301 219 202	53 156 330	53 156 330	0	354 375 532	85%	0	68 493 018
PO 2	Podpora prosperity regionu	186 509 287	32 913 402	32 913 402	0	219 422 689	85%	0	60 965 911
PO 3	Rozvoj měst	170 072 139	30 012 732	30 012 732	0	200 084 871	85%	0	34 009 161
PO 4	Rozvoj venkova	50 126 525	8 845 858	8 845 858	0	58 972 383	85%	0	8 550 995
PO 5	Technická pomoc	24 347 169	4 296 559	4 296 559	0	28 643 728	85%	0	0
	Celkem	732 274 322	129 224 881	129 224 881	0	861 499 203	85%	0	172 019 085

Pozn.: Všechny částky jsou uvedené v EUR.

Zdroj: EVROPSKÁ KOMISE [online], 2011, vlastní úprava.

Příloha 3

Údaje o projektech ROP Moravskoslezsko (EU a národní zdroje)

Prioritní osa / Oblast podpory	Podané žádosti		Žádosti vyřazené z administrace		Žádosti ve schvalovacím procesu		Projekty s vydaným Rozhodnutím / podepsanou Smlouvou		Finančně ukončené projekty	
	počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	počet	mil. Kč
-	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j
-	od počátku období		od počátku období		aktuální stav		od počátku období		od počátku období	
1.1	92	4 664,4	29	413,8	22	1 422,6	41	2 617,2	23	1 189,5
1.2	4	690,7	0	0,0	0	0,0	4	684,1	1	75,0
1.3	18	3 335,3	1	93,3	3	386,7	14	2 499,0	1	60,0
1.4	2	690,1	0	0,0	0	0,0	2	690,1	2	690,1
1	116	9 380,5	30	507,1	25	1 809,3	61	6 490,5	27	2 014,5
2.1	184	4 220,3	49	1 798,0	24	999,3	111	1 398,7	77	425,5
2.2	211	3 504,9	123	2 058,6	20	143,8	65	1 200,0	21	300,2
2.3	39	1 120,3	7	233,1	15	203,8	17	653,0	8	562,8
2.4	6	184,0	0	0,0	2	20,6	4	163,1	1	30,1
2	440	9 029,5	179	4 089,6	61	1 367,5	197	3 414,8	107	1 318,6
3.1	40	2 815,5	1	116,4	11	1 020,4	28	1 717,9	13	879,4
3.2	291	4 901,1	94	1 999,2	84	1 509,0	113	1 361,6	57	680,0
3	331	7 716,6	95	2 115,5	95	2 529,5	141	3 079,5	70	1 559,4
4.1	431	5 329,8	258	3 761,8	7	80,8	166	1 475,6	138	1 152,6
4	431	5 329,8	258	3 761,8	7	80,8	166	1 475,6	138	1 152,6
5.1	7	582,2	0	0,0	0	0,0	7	564,3	5	375,3
5.2	9	8,3	0	0,0	0	0,0	8	7,7	6	2,7
5	16	590,5	0	0,0	0	0,0	15	572,0	11	378,0
ROP MS	1 334	32 046,9	562	10 474,1	188	5 787,0	580	15 032,4	353	6 423,2

Pozn.: K datu generování jsou u ROP MS vedeny 4 nedokončené projekty v celkové hodnotě 85,4 mil. Kč.

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ [online], 2012.